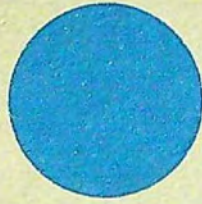

1980
Nisan
4 (64)

DİRENECEĞİZ
VE SONUNDA
BİZ KAZANACAĞIZ

DİSK

TÜRKİYE
DEVİRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK YAYINI

DISK

1980

Nisan

4 (64)

İçindekiler

- 1** Direneceğiz ve Sonunda Biz Kazanacağız.
- 3** İzmit'te Demokrasi Mitingi Yapıldı
- 7** Demokrasi Mitingleri ve Örgütsel Görevlerimiz.
- 12** Eşel-Mobil Ya Da Ücretlerin Dondurulması
- 18** Siyasi İktidar Azınlığın Kârı İçin Milyonlarca İşçiyi Ölüme Terkediyor
- 20** 1 Mayıs'da 1 Mayıs Alanlarında
- 27** Faşizme İhtar Eylemi'nin 2.Yılında
- 29** "Açlığa Hayır Dedik, Greve Evet..."
- 32** Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi
- 35** Uluslararası İlişkiler
- 36** Fransa'daki Türkiye'li Göçmen İşçiler ve Sorunları
- 41** Ortak Bildiri
- 42** "Hiçbir Şey Eylemden Daha Acil Olamaz"
- 47** 21 Mart Uluslararası İrk Ayrımı İle Mücadele Günü
- 49** Aylık İstatistikler.
- 53** Haberler.

disk'e üye sendikalar

ASİS 49 31 49
Taksim Cad. No:91
Kat:4.
TAKSİM-İSTANBUL

ASTER-İŞ 49 73 51
Beyoğlu Tonton Mah.
Eski Çiçekçi Sok.No:5/7
Kat:2
GALATASARAY-İST.

BASIN-İŞ 26 30 25
Divanyolu,Klodfarer Cd.N.
12 Cağaloğlu-İSTANBUL

BAYSEN 26 09 34
29 37 13
Necatibey Cad. Sezenler
Sok.No: 1/10
YENİŞEHİR-ANKARA

BANKSEN 46 10 05-08
Abide-i Hürriyet Cad.
No:122
ŞİŞLİ-İSTANBUL

DEV MADEN-SEN 29 39 40
29 47 92
Necatibey Cad.Sezenler Sok.
Lozan Ap.2/9
YENİŞEHİR-ANKARA

D.SAĞLIK-İŞ 23 20 50
İnebey Mh. /alide
Camii Sok. No: 34/5
AKSARAY-İSTANBUL

D.YAPI-İŞ 75 14 31
Merter Gündoğdu Sok.
No: 19/1
BAYRAMPAŞA-İST.

Fındık-İş 1950
Qazi Caddesi No: 65 Kat: 4
GİRESUN

GENEL-İŞ 17 54 59
17 52 67
18 79 14
Süleyman Sırrı Sok.
2/4 SİHHİYE-ANKARA

GIDA-İŞ 75 15 40
Merter A. Kutsi
Tecer Cad. No: 10/3
BAYRAMPAŞA-İST.

HÜRCAM-İŞ 27 84 02
Divan Yolu Klodfarer
Cad.No: 12/4
CAĞALOĞLU-İST.

KERAMİK-İŞ 26 49 28
Divanyolu, Klodfarer
Cad.No: 12/3
CAĞALOĞLU-İST.

İLERİCİ DERİ-İŞ 28 26 40
Ordu Cad. No: 300
Kat: 3
AKSARAY-İST.

YERALTI
MADEN-İŞ 18 68 47
Selanik Cad. No: 50/14
YENİŞEHİR-ANKARA

LASTİK-İŞ 75 15 65-66
Merter A. Kutsi Tecer
Cad.No: 10/2
BAYRAMPAŞA-İST.

LİMTER-İŞ
Ordu Cad. NO.300 Kat: 3
LALELİ-İSTANBUL

MADEN-İŞ 60 23 54-55
Barbaros Bul.
No: 58/2
BEŞİKTAŞ-İST.

NAKLİYAT-İŞ 44 53 84
Tünel, İlkbelediye Cad.
Küçük Tünel Apt. No: 5/6
BEYOĞLU-İST.

OLEYİS 30 12 15-16-17
18-19
29 41 81-82
Necatibey Cad. No: 96
Kat: 1
YENİŞEHİR-ANKARA

SİNE-SEN 45 43 33
Turtacıbaşı Sok.
Ressam Ap. 36/3
BEYOĞLU-İSTANBUL

SOSYAL-İŞ 29 19 59
29 46 38
Necatibey Cad.Sezenler
Sok.Lozan Apt.No:2/14
YENİŞEHİR-ANKARA

PETKİM-İŞ 30 08 61
İzmir Cad. Fevzi Çakmak
Sok.No: 17/13
ANKARA

T.İ.S 29 34 52-29 46 76
İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sok.
No: 7/17-18-19-20
YENİŞEHİR-ANKARA

TEKGES-İŞ 25 31 93
18 89 99
İzmir Cad. Yaprak Ap.
No: 24/11 Kat: 6
KIZILAY-ANKARA

TEKSTİL İŞÇİLERİ
SENDİKASI 26 85 90
Babalı Cad.Sıhhiye Ap.
No: 19/3
CAĞALOĞLU-İST.

TÜMKA-İŞ 75 08 43
Merter Gündoğdu Sk. No.
19/3
Bayrampaşa-İSTANBUL

YENİ HABER-İŞ 29 71 10
29 63 48

Gazi Mustafa Kemal
Bul. Dağdelen Ap.No:
92/2
MALTEPE-ANKARA

Sahibi: Türkiye Devrimci
İşçi Sendikaları Konfederas
yonu adına Abdullah Baş-
türk, Yazı İşleri Müdürü:
Tevfik Bilgin, Merter Sitesi
Topkapı, İstanbul Tel:75
47 93, Dizgi: DISK Compu-
graphic Servisi, Basım: T.
Maden-İş Ofset.
Son Baskı Tarihi: 20.5.1980

DISK

DİRENECEĞİZ VE SONUNDA BİZ KAZANACAĞIZ

EKONOMİK BUNALIM VE BURJUVAZİNİN SALDIRISI

Burjuvazi işçi sınıfı ve emekçi halkımıza karşı ekonomik politik ve ideolojik alanlarda yıllardır sürdürdüğü saldırıyı siyasi iktidarlara aracılığıyla giderek artırıyor.

Emperyalist-kapitalist sisteme bağımlı olarak yıllardır sürdürülen kapitalist yolla kalkınma çabalarının sonucunda ulaşılan ve temelde egemen sınıfların sorumlu olduğu derin bunalımın yükleri, bu bunalım gerekçe gösterilerek işçi ve emekçiler üzerine yıkılmak için bir dizi önlem alınıyor.

Ekonomik önlemler paketinin getirdiği ağır yük günler geçtikçe daha iyi anlaşılıyor. Paranın değerinin sürekli düşürülmesi, yapılan zamlar hayatı çekilmez hale getirirken işsizlik giderek büyümektedir.

Ekonomik alandaki saldırılar, politik ve ideolojik alandaki saldırılarla birlikte ele alındığında iktidarın işçi sınıfı ve emekçi düşmanı uygulamaları ve tasarıları daha da açıklık kazanmaktadır.

Varolan ve demokratik Hak ve özgürlükleri zaten kısıtlamış olan yasaların ağırlaştırılmasıyla, yeni baskı yasalarıyla temel hak ve özgürlüklerimiz budanmak istenmektedir.

Bugün için tekelleşen sermaye ve siyasi iktidar sendikal hak ve özgürlükleri özellikle de işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü DİSK'i temel hedef almaktadır.

Mali İstikrar Yasa Tasarısı içinde getirilen yeni vergi düzenlemeleri, eşel mobil tasarısı Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması sendikaları denetlemeye ilişkin tasarılar birarada ele alınırsa sendikal haklara yönelik saldırılar daha iyi anlaşılacaktır.

Siyasi iktidar yeni vergi düzenlemeleri ile kıdem tazminatlarını emeklilik ikramiyelerine çevirerek tüm ödemeleri ücretle birlikte vergilendirerek, ardından eşel mobil sistemi ile ücretleri memurların maaşlarına çevirip toplu sözleşme ve grev haklarını 5 yıl süreyle askıya alarak Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu ile fiilen toplu sözleşmelere müdahale ederek sendikal hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak istemektedir.

Öte yandan sendika aidatlarının işyerinde kesilmesinin ortadan kaldırılması, eğitim çalışmalarının bile önceden denetlenmek istemesi, Çalışma Bakanının Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu TİSK'in Genel Kurulunda adında söz ederek DİSK'e saldırması siyasi iktidarı genelinde sendikal haklara ancak özelinde de DİSK'e yönelik hedefini açığa çıkarmıştır.

SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER ORTADAN KALDIRILMAK İSTENİYOR

25 Nisan 1980 Tarihinde Em-Aş Matbaasının
Güvenlik Kuvvetlerince Araması Nedeni ile
Baskı Gecikmiştir. Derginizi Hiç Bir değişiklik
Yapmadan Aynen Yayınlayacağız.

Burjuvazinin IMF'nin ülke içinde sömürüyü yoğunlaştırmaya yönelik dayatmalarının doğrultusunda uygulamaya geçen siyasi iktidarın saldırıları karşısında DİSK'in tavrı açık olmuştur.

DİSK gelişmeleri sürekli izleyerek gerekli mücadele yöntemlerini daha hükümetin kurulduğu ilk günden uygulamaya başlamıştır. Siyasi iktidarın hükümet programının içerdiği işçi sınıfı ve emekçi düşmanı özü o günlerde açıklayan DİSK, önce Kooperatif birliklerinde ortaya çıkabilecek muhtemel gelişmeleri göğüslemek için Ortak Davranış Komitelerini kurmuş ardından bir dizi Demokrasi Mitingleri gerçekleştirmiştir.

Tariş ve Antbirlik için yapılan bölgesel grevler ve Tariş Direnişi işçi sınıfının kararlılığını göstermiştir. Ocak sonundaki Ören toplantısında alınan kararlar üzerine kurulan Merkezi Demokratik Eylem Komitesi çalışmalarına başlamış DİSK üyesi sendikalar arasında toplu sözleşmeler ve grevlerin daha ileri düzeyde eşgüdümü sağlanmıştır.

1 MAYIS
1980

DİSK bugün 1 Mayıs 1980'e hazırlanmaktadır. DİSK Yürütme Kurulu bu yıl 6 ilde her durum ve koşulda 1 Mayıs'ı kutlamaya kararlıdır.

Üretimi elinde tutan işçi sınıfımız tüm emekçilerle birlikte 15-16 Haziran anlardan DGM Direnişlerinden, 1 Mayıs'tan, 20 Martlardan, Demokrasi Mitinglerinden, grevlerden direnişlerden süzülerek gelen mücadele geleneğine uygun bir biçimde bu mücadeleyi de kazanacaktır.

Bu sayımızda öncelikle siyasi iktidarın saldırıları karşısında yer alan ve Türkiye'de ilk kez uygulanması düşünülen eşel mobil'in gerçek yüzü teşhir ediliyor. İleri kapitalist ülkelerde burjuvazinin giriştiği saldırılara ve demokratik sınıf ve kitle sendikalarının bu saldırılar karşısında aldığı tavra ilişkin ilk örnek olarak Fransa Genel-İş Konfederasyonu C.G.T. Sekreteri Henri Krasucki ile yapılan bir röportajı sunuyoruz.

DİSK'in giderek yoğunlaşan dış temasları ve buna bağlı olarak Fransa'da yapılan bir uluslararası göçmen işçiler toplantısı nedeniyle özellikle Fransa'daki göçmen işçilerin güncel sorunların

DİSK'in giderek yoğunlaşan dış temasları ve buna bağlı olarak Fransa'da yapılan bir uluslararası göçmen işçiler toplantısı nedeniyle özellikle Fransa'daki göçmen işçilerin güncel sorunlarının tam bir kesit sunuluyor.

Dergimizde DİSK Araştırma Enstitüsünün sürekli yayınlanan sektör araştırmalarından bu kez toprak sanayini sunuyoruz.

Sürmekte olan grevler 4 ilde yapılan Demokrasi Mitinglerinin değerlendirilmesi ve 1 Mayıs Hazırlıklarına ilişkin bilgiler diğer önemli yazılarımızı oluşturuyor.

Önümüzde başta her koşulda kutlayacağımız 1 Mayıs 1980 olmak üzere çetin günler var. Ama faşizme, emperyalizme ve şövenizme karşı olan tüm güçler bağımsızlık demokrasi ve sosyalizm güçleri bu zor günleri mutlaka aşacaklardır. Zafer Türkiye işçi sınıfının ve emekçilerin olacaktır. DİRENECEĞİZ VE SONUNDA BİZ KAZANACAĞIZ.

DISK
 22 MART'TA İZMİT'TE
 İŞÇİ KIYIMINA
 ZAMLARA, PAHALILIĞA
 ŞÜRGÜNLERE
 ANTI-DEMOKRATİK
 BASKI VE UYGULAMALARA
 FAŞİST SALDIRILARA
 KARŞI
DEMOKRASİ MİTINGİ

İZMİT'TE DEMOKRASİ MİTINGİ YAPILDI

Faşizme Karşı Görev Başına!
 Fabrikalar Kalemiz...
 YAŞASIN DISK!

Onbinlerce işçi ve emekçinin bir ağızdan haykırdığı sloganlar durulmadan, daha güçlü bir ses yükseldi kürsüden: "Hepinizi, anti-emperyalist, anti-faşist, anti-şovenist mücadelede, Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm yolunda şehit düşenlerin anısına saygı duruşuna davet ediyorum."

Onbinlerce emekçinin güçlü kolları güneşe doğru uzandı...

İzmit'te 22 Mart 1980 Cumartesi günü DISK tarafından düzenlenen "Hayat Pahalılığına, Zamlara, İşçi Kıyımına, Anti-Demokratik Baskı ve Uygulamalara, Faşist Saldırlara Karşı DEMOKRASİ MİTINGİ" böyle başladı.

İzmit'te düzenlenen Demokrasi Mitingi iki ay içinde DISK tarafından düzenlenen dördüncü miting idi.

İzmit'te düzenlenen Mitinge DISK'e bağlı sendikalara üye işçiler, Türk-İş'e bağlı sendikaların Kocaeli yöresindeki şubelerine üye işçiler ile bağımsız bazı sendikaların üyeleri olan işçiler katıldı. Yani işçi sınıfımız temel haklarına yönelen saldırılar karşısında, sınıf mücadelesinde doğru hedefler gösterildiğinde yapay sendikal

ayrımları bir yana itip gerçek bir sınıf eylemine tüm kaynaşmışlığıyla katılabileceğini dost-düşman herkese gösterdi. Binlerce işçi değişik sendika bayrakları altında aynı heyecanla, aynı coşkuyla, aynı inançla doğru bir ilkeyi haykırdı:

Miting ve yürüyüşe katılan tüm işçiler gerçek bir sınıf dayanışmasının gereğine ve gücüne inanarak, DİSK'in çağrısı etrafında biraraya gelerek bütünleştiler.

Yalnız işçiler mi? Yakın zamanlara kadar, içinde yaşadığımız dönemin ürettiği zaatlardan etkilenen ancak son tahlilde işçi sınıfının haklı tarihi mücadelesinin zafere ulaşması doğrultusunda çaba harcayan birçok demokratik örgütte, bu eylemde DİSK'in çağrısı ile biraraya gelerek aynı ilkelere uygun disiplinli bir dayanışma ve katılma gösterdi.

Köylü örgütleri, kadın örgütleri, ilerici mimar ve mühendisler, öğretmenler, memurlar, gençlik örgütleri hep birlikte, faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı, işçi sınıfı öncülüğündeki mücadelenin yükselmesi için bu mitinge katıldılar.

22 Mart 1980 Cumartesi günü DİSK'in İzmit'te düzenlediği "Hayat Pahalılığına, Zamlara, İşçi Kırımına, Anti-demokratik Baskı ve Uygulamalara Karşı Demokrasi Mitingi" ne katılan onbinlerce işçi ve emekçi temel hak ve özgürlüklerini savunmadaki kararlılıklarını bir kez daha gösterdiler.

İzmit Mitingi'nin yapılmasına DİSK Yürütme Kurulu tarafından karar verilmesinden sonra, Kocaeli, İstanbul, Bursa ve Ankara DİSK Bölge Temsilcilikleri kapsamına giren illerde yoğun bir hazırlık çalışması başladı. Bir yanda İzmit'te Miting ve yürüyüş izni almak, dağıtılacak bildiri ve afişleri hazırlamak, bunların dağıtımını için gerekli bildirimleri yapmak gibi çalışmalar sürerken, bir yandan da çeşitli bölgelerden Mitinge katılmak isteyenlerin gidiş-gelişini sağlayacak arabaları sağlamak gerekiyordu.

İstanbul'dan gelecek olanları İzmit'e getirmek için akla ilk gelen ekonomik de olacağı düşüncesiyle trenleri kullan-

mak idi. Daha önce yine İzmit'te yapılacak bir mitinge İstanbul'dan katılmak isteyenlerin bindiği trenin İzmit'te durdurulmayarak, doğrudan Adapazarı'na götürülmesi, İzmit'e ulaşma konusunda kullanma yolunu kapatıyordu. Sendikamız bu nedenle çoğunlukla, biraz pahalı olmakla birlikte otobüs kiralama yolunu seçtiler. Nitekim bu yolun ne kadar doğru olduğunu yine zaman gösterdi. Her zaman İstanbul-İzmit arasını en fazla iki saatte alan trene İzmit'e gelmek üzere 1000 arkadaşımız binince, İstanbul'dan sabah kalkan tren, İzmit'e çeşitli engellemeler yüzünden ancak miting bittikten sonra gelebildi.

Hazırlık çalışmalarının en zorlu yanı mitingin yapılacağı alanın seslendirilmesi idi. İzmit'te her gün öğleden sonra 13.00-18.00 arası elektrikler kesilmekteydi. Yani tam da bizlerin miting alanında olacağımız ve konuşmaların duyulması için hoparlörlerin elektriğe ihtiyacı olduğu an. Ancak bu zorluk da aşıldı. Bir yandan miting alanına 300 metre mesafede olan ve elektriği kesilmeyen Sanayi Mahallesi'ne elektrik veren direklerden elektrik alma yolu denenebilirdi. Bir yandan da her türlü engellemeye karşı jeneratör sağlamak yoluna gidilebilirdi. Her ikisi de yapıldı. Bütün işçilere, emekçilere, "zamlara, pahalılığa, faşist namlulara, kıyımlara karşı gücümüzü birleştirelim, "çağrısını yaptıktan sonra, DISK'in "OLACAĞIM" dediği mücadele alanlarında olmaması, olup da gür sesiyle haykırmaması mümkün mü? Tabi ki mümkün değil...

Bir ara, birçok arkadaşın teknik olanaksızlıklardan engellemelerden bunaldığı bir ara, "elektrik olmasa da kürsüye çıkar, ellerimi boru yapar öyle konuşurum," diyen kararlılıkta, o gün onbinleri alanlara yığan ve ortak özlemleri haykırtan.

Egemen sınıfların mitingi provoke etmek isteyen tüm girişimleri boşa çıkartıldı

İzmit Mitingi yaklaşık 30 bin işçi, emekçinin aktif katıldığı bir yürüyüşün devamıdır. 22 Mart 1980 Cumartesi günü sabahın erken saatlerinden itibaren toplanma alanı olarak belirlenmiş olan Çocuk Parkı'na binlerce insan akın etmeye başladı.

Örgütümüz tarafından düzenlenen ve birçok demokratik örgütün de ilkelerini benimseyerek katıldığı bu eylemin, hedeflerine ulaşmasını ve düzenli başlayıp düzenli bitmesini, her türlü saldırı, tertip ve provokasyondan korunmasını sağlamak üzere kendi güvenliğimizi kendimiz sağladık. Cumartesi sabahı saat 8.00'de İzmit'ten, İstanbul'dan ve Ankara'dan gelen güvenlik görevlisi işçiler miting alanında biraraya geldiler.

Mitingin hazırlanışı sırasında doğan bir problemin çözülme-yişinden dolayı İzmit'ten

güvenlik görevlisi olarak az sayıda işçi eylemin güvenliğinde görev aldı.

Kendilerine anlatılan görevleri kavradılar. Güvenlik görevlisi olmanın, eyleme katılan binlerce emekçinin aşını, işini, yaşamını emanet ettiği, güvendiği kişiler olmanın onurunu ve sorumluluğunu duyarak DİSK gömleklerini giydiler.

Yürüyüş başladıktan sonra onbinlerle geri dönüp birlikte görev yapmak üzere miting alanını beklemek için 150 işçi Anıt-Park'ta görev aldı. Kırmızı DİSK gömlekli, diğer işçiler yürüyüş güzergahını tersine yürüyerek toplanma alanına giderken, yol boyunca hassas yerlerde güvenlik önlemleri ala ala toplanma alanına ulaştılar. Toplanma alanına DİSK güvenlik görevlisi işçiler geldiklerinde yürüyüş ve mitinge katılacak işçiler, köylüler, memurlar, kadınlar, gençler, önceden kendilerine ayrılmış toplanma yerlerinde saf tutmaya başlamışlardı.

DİSK tarafından hazırlanan ve miting öncesi çalışmalarda diğer demokratik örgütlerce de benimsenen ortak talepler dile getirilirken, İzmit polisi, bekçisi, bir provokasyon deneyine girişti. Üzerlerinde DİSK'in sloganlarının yazılı olduğu karton pankartları "bunların neresi pankart, basbayağı sopa" diyerek toplamaya kalkıştılar.

Besbelli ki, devletin güvenlik kuvvetleri ile eylemin düzeni için DİSK'in örgütlediği güvenlik görevlileri arasında "sopaydı", "pankarttı" yüzünden bir hır çıkartıp, arkasından miting dağıtılmak isteniyordu. Güvenlikten sorumlu yöneticilerin daha herhangi bir uyarısına gerek bile kalmadan DİSK güvenlik görevlisi işçiler seslerini çıkartmadan, ellerindeki pankartların tahtalarıyla, yazılı kısımlarını birbirinden ayırdılar. Pankartın sapını polise verirken, nasırlı elleriyle "YAŞASIN SOSYALİZM-DİSK" sloganını bağrına sokanlar, egemen güçlerin heveslerini kur saklarında bırakırken, sakın ama kesin kararlı tavırlarıyla korkması gereken herkesi korkuttular.

İzmit Miting'de konuşan Genel Başkan Abdullah Baştürk; "Ücretlerin dondurulmasını, Toplumsal Anlaşmayı aşan Türkiye işçi sınıfı ve onun devrimci sendikal örgütü DİSK, getirilmek istenen bütün yeni engelleri birer birer aşacaktır" dedi.

DEMOKRASİ MITİNGLERİ VE ÖRGÜTSEL GÖREVLERİMİZ

DİSK'in birincisini 26 Ocak'ta İzmir'de düzenlediği Demokrasi Mitingleri Antalya, Ordu ve İzmit'te geniş emekçi kitlelerin katılımıyla gerçekleşmiştir. Demokrasi mitingleri içinde bulunulan toplumsal durumda sınıf mücadelesi açısından birçok yanıla önemli deneyler kazandırmıştır.

DİSK Yürütme Kurulu'nun kararlarıyla, "işsizliğe-pahalılığa-zamlara-işçi kıymılarına-sürgünlere - anti demokratik baskılara-faşist saldırılara karşı Demokrasi Mitingleri", sırasıyla İzmir, Antalya, Ordu ve İzmit illerinde yapıldı.

Mitingler konusunda fazla birşey söylemeden, herkesin kabullendiği bir gerçeği belirtmekte yarar var ki, o da her mitingin, o ilde yapılmış en kitlesel, en disiplinli mitingler oluşudur.

Ancak bu mitinglerin önemli bir yönü de mitinglerin örgütlenmesi, ve bu örgütlenme sırasında ortaya çıkan sorunların, örgütsel yapımız çerçevesinde bir değerlendirilmesinin yapılmasının zorunluluğudur. Böylesi bir değerlendirme önümüzdeki mücadele günlerine yönelik kalıcı, etkin önlemleri üretecek niteliktedir.

Öncelikle, DİSK'i böylesi kitlesel çıkışlara yönelten ülkemizin, ekonomik, siyasal ve toplumsal yapısı üzerinde kısaca durmamız gerekmektedir. Ülkemiz derin bir bunalım içersindedir. Bu bunalım kapitalist yapının kendi iç üretim anarşisinden kaynaklanmaktadır. Emperyalist finans kuruluşlarıyla sürdürülen iç içe ilişkiler, tekelci sermayenin işbirlikçi yapısı, kapitalist sistemin genel anlamda içinde bulunduğu bunalımı artan boyutta, Türkiye gibi ülkelere aktardığı bugün yaşanan bir gerçektir.

Bu şartlarda oluşan siyasal iktidarın, egemen sınıfların dikensiz gül bahçesi özlemlerini yaratmak konusunda izlediği saldırgan ve baskıcı politikanın hayatın her alanında izlerini sürdürdüğü görülmektedir. Bir yönüyle yokluğun, karaborsacılığın, zamların, işsizliğin, pahalılığın arttığı, deva-

lüasyonların hızlandığı gerçeği, öte yandan bu gidişe karşı yükselen toplumsal ve demokratik potansiyelin her çeşit baskı uygulamalarıyla önlenmesine yönelik açık saldırılar. Demokratik örgütlerin kapatılması, grevler üzerinde baskıların arttırılması, işçi kıymlarının, sürgünlerin hızlandırılması lokavtların artması, yeni baskı yasalarının çıkarılması ve çıkarılma hazırlıklarının yapılması, sıkı yönetim uygulamalarının sınırlarının geliştirilmesi egemen sınıfların açık saldırılarının göstergeleri durumundadır.

Böylesi şartlarda DİSK, bir tesbit yaparak kitlesel gösterilerin geliştirilmesine yönelik karar almıştır.

Ancak, genel anlamda sorun, sadece DİSK üyelerinin veya demokratik kitle örgütleri üyelerinin yanyana gelerek, 'kalabalık' olma gösterisinden öte, kitlelerin

gelen günlere duyarlı olmaları ve hazırlıklı olmaları noktasında önem kazanmaktadır.

Yaşanan günlerin ve gelen günlerin egemen sınıflar açısından saldırılarla dolu olacağı gerçeğinden hareketle, kitlelerin bu saldırılara karşı hazırlıklı ve duyarlı olmaları bu miting kararlarının temelini oluşturmuştur.

Sorun, sadece miting günü olarak alınmamıştır. Kasım-Aralık 1979 aylarından başlayan, bir yönüyle bölgesel temsilciler meclisleri olarak yükseltile, diğer yönüyle duvar gazeteleri, DİSK'in SESİ yayınlarıyla düzenli bilgi aktarımı yapılan, kitlesel eğitimler ile sürdürülen süreç içinde mitingler de sıçrama yapacak, ancak devam ederek, ÖREN KARARLARININ Hayata geçmesini hedefleyecek bir gelişim olarak görülmüştür.

İşte bu anlamda yapılan 'Demokrasi Mitingleri'nin örgütlenmesi önem kazanmıştır. Özellikle sendikal yapımızın karşılaştığı değişik sorunların ortaya çıkardığı örgüt içi problemler, üyeler ile yönetimler arası ilişkilerin hızlandırılması, kısaca örgütsel yapının pekiştirilmesi soruna örgütlenme açısından bakılmasını zorunlu kılmıştır.

Eğer sorun, dönemsel şartlar gereği en genel anlamda bir

Yaşanan günlerin ve gelen günlerin egemen sınıflar açısından saldırılarla dolu olacağı gerçeğinden hareketle, kitlelerin bu saldırılara karşı hazırlıklı ve duyarlı olmaları bu miting kararlarının temelini oluşturmuştur.

protesto temelinde olsaydı, öne çıkarılması gereken en geniş 'kalabalık' olabilirdi. Oysa, yukarıda konular ışığında bakıldığında kitlelerin duyarlı kılınması ve miting sırası örgütlenme sürekli öne çıkarılmıştır.

Genel olarak mitingin örgütlenmesi sözüyle anlatılmak istenen nedir? Özellikle DİSK üyelerini, afişlemesinden, bildiri dağıtımından, pankart yazımına, güvenlik konusunda görev almaktan, alınan güvenlik önlemlerinin yerine getirilmesine yönelik, işyerleri temelinde kadroların üretilmesinden işçilerin mitinge katılımını sağlamak için hazırlık çalışmalarını

belli birimler halinde yerine getirmesi olarak anlaşılması gerekir. Bu görevlerin yerine getirilmesinde komiteleşmeler, örgütlü çalışmanın ve bu örgütlü yapının kendini o miting ile sınırlı kalmamasını sağlamanın hayata geçirilmesi olarak görülmelidir.

Miting çalışmalarında, üst düzeyde yürütülen çalışmalardan öte, işyerlerinde işçilerin, örgütlü biçimde, örneğin hazırlık komitesi, güvenlik komitesi, afişleme komitesi, propoganda-ajitasyon komitesi biçiminde, katılımının sağlanması öne çıkarılmıştır. Komite-lerin hareketliliği açısından sayıca az üyelerden oluşması, ama birbir-

Demokrasi Mitingleri İşçilerin, emekçilerin kararlılıklarının somutlandığı eylemler oldu.

leriyle hiyerarşik ilişkileri, sendikal örgütlenme içerisinde, örgütlülük düzeylerinin pekiştirilmesi ve geliştirilmesi olarak da ele alınmıştır.

Bu tür miting örgütlenme çalışmaları, en azından mitingte görev alan kad.oların, güven, disiplin ve örgütlenme açısından ileri bir adım kazanmalarını getirmiştir. Şu da kabul edilmelidir ki, bu kazanım sadece miting ile sınırlı kalmayacak, varlığını miting sonrası da sürdürebilecektir.

Miting yapılan illerde, özellikle DİSK üyelerinin çeşitli komitelerde aktif görev almalarına çalışılmıştır. Bu görev almada özellikle belli bir örgütlenme ağı içinde olmaları ve al'ıkları görevlerin sorumluluğunu Juymalarına özen gösterilmiştir. Oluşturulan bu yapıların özümüzdeki mücadele günlerinde işleyen yapılar olması, kendini bu mitingle sınırlamaması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Bu çalışma örgütsel yapının pekiştirilmesine ve sendikal çalışma disiplinin geliştirilmesi yanında örgütsel çalışmaya güven duyulması gibi sonuçlar doğurmuştur. Sendikal işleyişteki bu yapıların, sendikaların ortaklaşa çalışmalarında, sendikal kadroların birbirine uyum göstermesi, ortak çalış-

ma içerisinde güven duyulması ve genelde DİSK bünyesinde kolektif davranmaya hizmet getirdiği de açıktır.

Öte yandan İzmit mitingindeki işçi katılımının, Ordu mitinginde de kadın emekçi katılımının olağanüstü yüksekliği dikkat çekicidir. Bu iki önemli olgunun miting öncesinde başlayan ilişkiler ve örgütlenme çalışmaları içinde kalıplaştırılması gereklidir.

Mitingler değişik işkollarında çalışan işçilerin tanışma ve birlikte çalışmalarına olanak yaratmıştır.

Özellikle belli bölgelerde sendikalarımızın ortak davranabilme şartlarının oluşmadığı yerlerde, sendikaların aynı çalışmalarda, birlikte olmaları miting sonrası çalışmalarda da sürebileceği kazanımlar getirmiştir. Aynı bölgede olan, bugüne kadar birbirlerini sadece toplantılarda gören sendikal kadroların miting çalışmalarında değişik komitelerde görev almaları birbirlerine güveni arttırmış, uyum sağlanması yolunda fayda getirmiştir.

Asıl önemli bir gelişme olarak, miting bölgelerinde yeni sendikal kadroların çıkması, sendikal militanların artması belirtilmelidir. Miting örgütlenmesi içinde, sendikaların içinden, sınıf mücadelesine dayanıklı, disiplinli, örgütlü çalışmaya güven duyan işçiler bir adım ileri çıkmış, sendikaların örgütsel çalışmalarına daha aktif bakmaları sağlanmıştır. Bu sendikal militanlar, bir yönüyle örgütsel yapının pekiştirilmesine hizmet ederken, örgütsel gelişmenin hızlandırılması yolunda da mücadeleye kazanılmıştır.

Bugün demokratik kitle örgütlerinin içinde değişik siyasal yapıların olduğu, bunların örgütlerin yönetiminde değişik biçimlerde yansıdığı bir gerçekliktir. Bu

Antalya
Mitingi
Antbirlik
işçilerinin
haklı
mücadelesinin
emekçi halkımızca
desteklendiğini
gösterdi.

gerçeklikten hareketle, birbirlerinin örgütsel bağımsızlığına saygılı ancak, mücadelenin ulaştığı noktada ortak noktaların öne çıkarılmasına yönelik birlikte davranmaların öne çıkarılmasına ilkeli bir biçimde yaklaşmıştır. Önemli olanın sadece, 'biraraya gelme'den ziyade, birlikte davranabilme olduğu açıktır. Bu nedenle miting örgütlenmelerinde dayatmacı bir tavır içine girilmeden, var olan gerçeklikleri kabul ederek, değişik yapıların aynı istemler etrafında biraraya getirilmesi yönünden demokrasi mitinglerinin getirdikleri gözardı edilemeyecek kadar büyük olmuştur. Ortak sloganların alabildiğince öne çıkarılması, örgütlerin birbirlerine saygılı davranışları, DİSK'in öncülüğünde, örgütlerin sorumluluk duyduğu davranışlar geliştirilebilmiştir.

Bu gelişmelerin yanında ortaya çıkan olumsuzlukları da aşmak zorundayız. Daha sonraki eylemlere ışık tutacak ipuçlarını ele geçirmek açısından, olumsuzlukların üstünün kapatılması, ortaya çıkan deneylerden faydalanmamamızı getirecektir.

*Ordu
Mitingi
kadın
emekçilerin
geniş katılımı
ile yapıldı.*

Bazı yerel kadrolarca sorun sadece, 'miting' olarak ele alınmış, miting örgütlenmesinin önemi küçümsenerek, 'DİSK izin alır, alanı hazırlar, herkes toplanır' mantığı ile bakılmıştır. Bu anlayış, dolayısıyla tüm çalışmalara yansımış ve mitingin asıl kazanımları istenilen ölçüde elde edilememiştir.

Zaman zaman mitinglerin genel kazanımları, küçük, dar, sektörel hedeflere indirilmek istenmiş, so-

Önemli olanın sadece "biraraya gelme" den çok "birlikte davranabilme" olduğu açıktır. Bu nedenle değişik yapıların aynı istemler etrafından biraraya getirilmesi yönünden demokrasi mitinglerinin getirdikleri gözardı edilemeyecek kadar büyük olmuştur.

nuçlardan ziyade, 'kendi'ne yönelik hesaplar önce çıkarılmaya çalışılmıştır. İstensede istenmese de bu bakışlar mitinglerin olumluluklarına gölge düşürebilmiştir. Mitinglerin genel başarıları, "özel" başarıları indirgenmeye çalışılmıştır.

Bu belirtilen olumsuzluklar izlerini kimi yerde, genel çalışmalara katılmayıp biçiminde, kimi yerde yürüyüş sırasına itiraz biçiminde, kimi yerde afişlemeye, güvenliğe katılmayıp biçiminde kendini göstermiştir.

Belirtilmeye çalışılan bu olumsuzlukların miting sonrasında ne kadar küçük kaldığı, genel başarıları ne kadar az etkilediği ortaya çıkmış olmasına karşın, önümüzde bu alanda yapılacak çok işlerin olması, küçük de olsa bu olumsuzları aşmak yolunda üstünde durulmasını gerektirmiştir.

Demokrasi mitinglerinin genel başarısında, bazı yerel kadroların gösterdikleri fedakârca, üstün çalışmaların bu zorlukları aşmada büyük katkılar getirdiğini de belirtmemiz gerekir.

Olumlukları ve eksikleriyle, İzmir, Antalya, Ordu ve İzmit illerinde yapılan demokrasi mitinglerinin,

sınıf mücadelemiz içinde, özellikle hareket noktası olan ekonomik ve politik tesbitler ışığında önemli çıkışlar olduğu açıktır. Egemen sınıfların gündemlerindeki saldırı politikalarına karşı, gündemimizi oluşturan bu saldırıların göğüslenmesi ve püskürtülebilmesi mücadelemizde önemli deneyimler elde edilmiştir.

Örgütsel yapımızın önümüzdeki günlere hazırlıklı hale getirilmesi, pekiştirilmesi ve etrafında en geniş birliğin örülmesinde ortaya çıkan sonuçların önemli bir yeri olacaktır.

İşyerinden gelen, Bölge Temsilciler Meclislerinde dile getirilen ve Başkanlar Konseyi, Genel Yönetim Kurulu toplantılarında değerlendirilerek Ören'de yapılan tüm üye sendikal örgütlerin yürütme kurullarının ortak toplantısında oluşan ÖREN KARARLARININ hayata geçirilmesine yönelik olarak örgütlenen Demokrasi Mitingleri, kendi örgütsel yapımızın pekiştirilmesinde, demokratik güçlerinin birliğinin sağlanmasında, egemen sınıfların saldırılarına karşı duyarlı ve disiplinli kitle çıkışları anlamında yüzbinlerin güçlü seslerini yükseltmiştir.

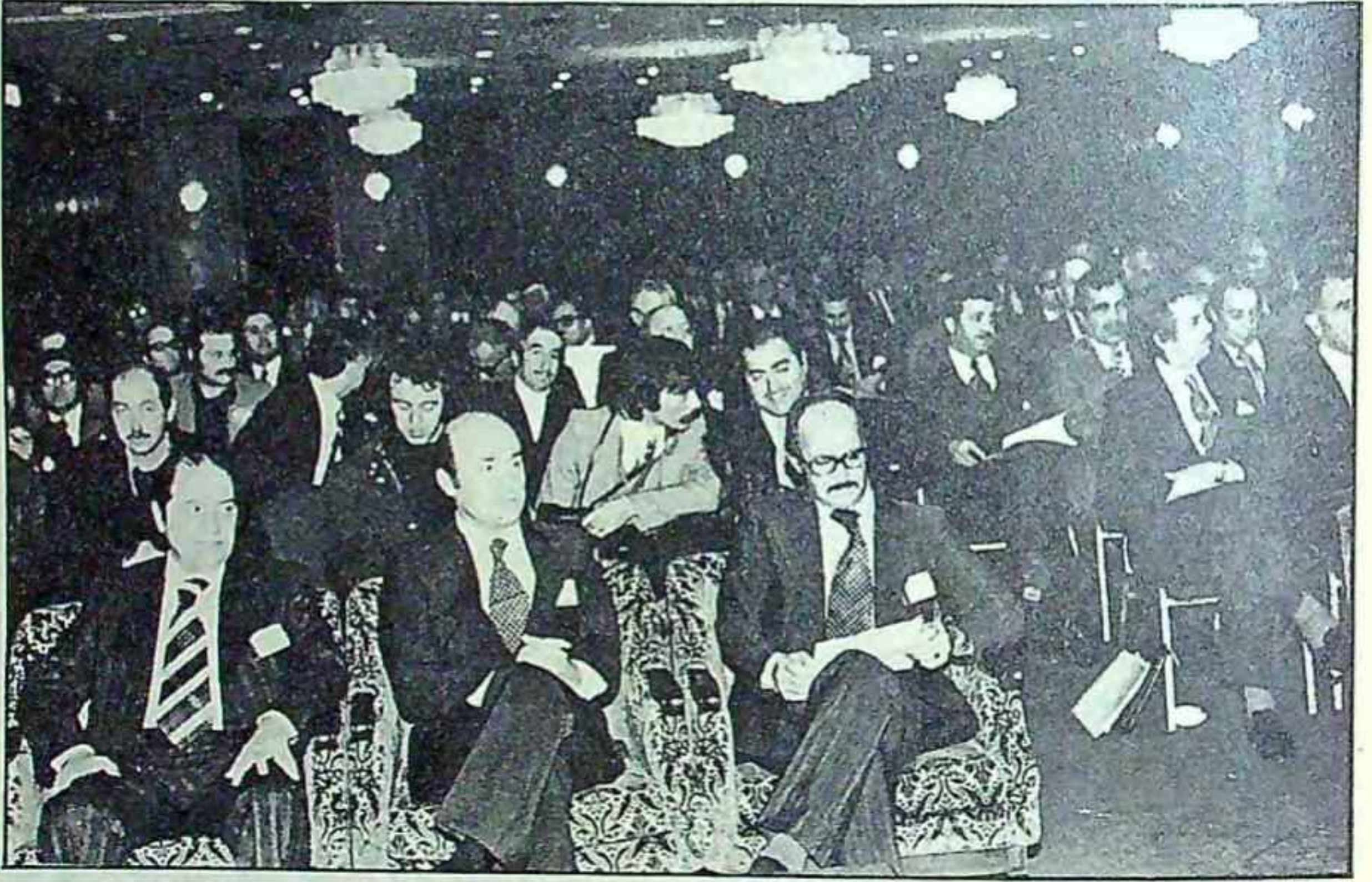

ÖREN KARARLARININ Hayata geçirilmesine yönelik olarak örgütlenen Demokrasi Mitingleri örgütsel yapımızın pekiştirilmesinde, güç birliğinin sağlanmasında, egemen sınıfların saldırılarına karşı duyarlı ve disiplinli kitle çıkışları anlamında yüzbinlerin güçlü seslerini yükselttikleri eylemler olmuştur.

EŞEL-MOBİL YA DA ÜCRETLERİN DONDURULMASI

TİSK'in, Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsalar Birliğinin, TUSİAD'ın, MESS'in buyruklarıyla hükümet programı oluşturan Demirel iktidarının daha önceden tanıdığımız işçi sınıfı düşmanlığı bu kez daha açıkca sergilenmiştir.

İktidar olur olmaz yüzde 300'leri aşan zamlar yapan, fiyat denetimini ortadan kaldıran, döviz kaçakçılığını meşrulaştıran, temel hak ve özgürlüklerimizi askıya alarak işverenler için dikensiz gül bahçesi yaratmaya kalkışan Demirel iktidarı, şimdi de belli yutturmacalarla sendikal haklarımızı gasbetmek istemektedir.

Demirel iktidarı, zamların, hayat pahalılığının, kıyımların, sürgünlerin, anti-demokratik baskı ve yasaların altında ezilen kitlelere vergi adaleti ve "eşel mobil" sözleri ile belli aldatmacalar getirmektedir.

Demirel iktidarı gerçekte asgari ücreti vergi dışı tutma yalanları arkasında fazla me-

sai, ikramiye gibi yan ödemeleri ücretlerle birlikte vergilendirmek, kıdem tazminatlarını memurların emeklilik ikramiyesine benzetmek istemekle, Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu kurmakla ve "eşel mobil" sistemiyle işçilerin sendikal haklarına şiddet yapmakta, sendikaları ortadan kaldırmak istemektedir.

DİSK bu durumu daha hükümetin kurulduğu günlerde saptamış ve Kasım-Aralık 1979 tarihli DİSK Dergisi'nde şöyle belirtmiştir:

"İşçiler son yıllardaki enflasyondan büyük zararlar görmüşlerdir. Gerçek ücretler son 2 yılda düşüş göstermiştir. Buna rağmen, Hükümetin enflasyondan işçi ücretlerinin artışı sorumlu tutması, işçilere ve sendikalara karşı izleyeceği politika konusunda açık bir ipucu vermektedir. Hükümetin işçiler konusundaki olumsuz tutumu, programın başka yerlerine de yansımıştır. Örneğin programda, 'Emeğin sermayeye, sermayenin emeğe tahakkümü yerine, hakkaniyet içinde uzlaşması sağlanacaktır', 'çalışanların el emeğinin ve alın terinin korunması Devletin Teminatı altındadır,' denmektedir. Bu cümleler, açıkça, sınıf mücadelesini, işçilerin ve çalışanların örgütleri (sendikalar) aracılığı ile mücadele etme olanağını reddeden bir zihniyeti yansıtmaktadır."

İşte bu anlayışla yola çıkan Demirel iktidarı, Sözde ücret ve maaşlar, hayat pahalılığı karşısında korumak amacıyla "Ücret ve Ücret Sayılan Ödemelerin Fiyat Artışlarına Uygun Olarak Düzenlenmesine Dair" bir yasa taslağı hazırlamıştır. Yasa taslağının gerekçesinde şunlar belirtilmiştir:

"1. Memleketimiz son yıllarda büyük boyutlu bir enflasyonla karşı karşıyadır. Yüksek fiyat artışları, en çok dar ve sabit gelirliileri etkilemekte ve gelir dağılımının daha da bozulmasına yol açmaktadır. Öte yandan toplu sözleşme düzeni dahi enflasyonun doğurduğu yükü gideremekte ve bu durum sosyal huzursuzluklara neden olmaktadır.

"2. Bu kanun söz konusu sakıncalı durumu gidermek amacıyla hazırlanmıştır. Kanun yürürlüğe girince, aylık ve ücret yılda iki kez ayarlanacak ve böylece enflasyonun ücretliler üzerindeki olumsuz etkisi büyük ölçüde giderilecektir. Kanun, her yılın Şubat ve Ağustos aylarında, 'Toptan eşya fiyatlar endeksleri' ortalamasına göre fiyat artışlarının belirlenmesi ve izleyen Mart ve Eylül aylarından itibaren buna göre aylık ve ücret ödemeleri-

Demirel iktidarı, zamların, hayat pahalılığının, kıyımların, sürgünlerin anti-demokratik baskı ve yasaların altında ezilen emekçi kitlelere "vergi adaleti" ve "eşel-mobil" sözleri ile belli altatmacalar getirmektedir.

nin yeniden düzenlenmesini öngörmektedir. Şubat ayında yapılacak çalışmalarda, bir önceki yılın net milli gelir artışları ayrıca değerlendirilecektir.

"3. Bu uygulama, kanunlara, toplu sözleşmelere ve özel sözleşmelere göre kamu ve özel kesimlerden aylık ve ücret alan tüm çalışanlar için geçerli olacaktır.

"4. Kanunun yürürlük süresi, 1.1.1981'den itibaren 5 yıl olarak belirlenmiştir.

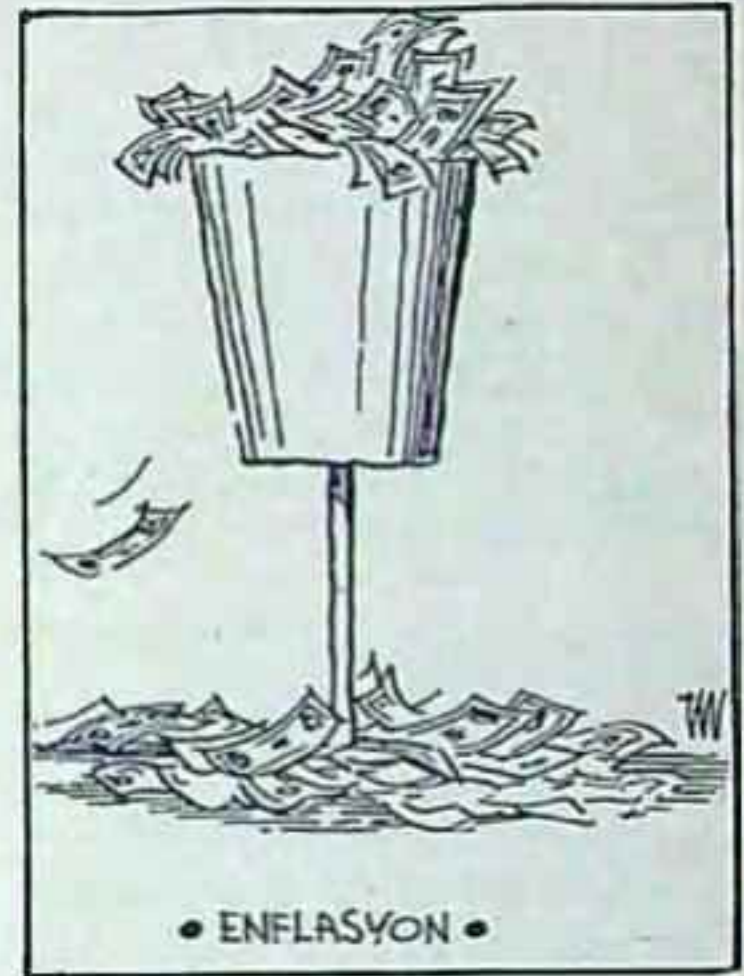
"5. 1.1.1981'de süresi bitmeyen toplu sözleşmelerin uygulanmasına devam olunacak, bu toplu sözleşmelerin bitim tarihini izleyen Ağustos veya Şubat ayından itibaren ise, bu Kanun hükümleri uygulanmaya başlanacaktır.

"6. 1980 yılı içerisinde toplu sözleşmesi biten ve 1.1.1981'e kadar toplu sözleşme imzalanamayan kurumlarda çalışanların Mart 1981'den geçerli ücret yükseltilmesine baz olacak ücret rakamları, Yüksek Uzlaşma Kurulunca belirlenecektir.

"7. Yukarıda 5 ve 6'ncı bend hükümleri, özel sözleşmeler için de geçerli olacaktır."

İlk bakışta görüldüğü gibi yasa taslağı Anayasa'nın 46. ve 47. maddelerindeki sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını ve özellikle 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununu 5 yıl süreyle askıya almaktadır.

Ama öncelikle eşel mobil'in ne anlama geldiğini daha yakından görelim.

EŞEL MOBİL NEDİR?

Eşel Mobil Fransızca bir terimdir. oynak çizelge anlamına gelir. Türkçe'de bugüne kadar "oynak merdiven" diye kullanılmıştır.

Eşel Mobil bugünkü Türkiye koşullarında ücretleri dondurmanın bir yoludur.

Eşel Mobil'de kabul edilen sürede fiyatlar ne kadar artmışsa ücretler de o kadar arttırılır. Örneğin ayarlamaların altı ayda bir yapılacağı kararlaştırılmışsa ücretler altı ayda ortaya çıkan fiyat artışları kadar arttırılır.

Bu görünüşde ücretleri arttırmaktır. Ama ücretler gerçek anlamda artmaz. Çünkü artan ücret, parasal ücrettir. Parasal ücret fiyat artışları oranında artmaktadır. Örneğin Mart ayı içinde bir işçinin günlük ücreti 300 TL'dir. Mart-Ağustos ayları arasında fiyatlar %30 artış göstermektedir. Bu durumda

Nisan başında işçinin ücreti 300 TL.'dan % 30 artarak 390 TL'ya çıkacaktır. Parasal ücret artacaktır. Ama fiyatlar da artmış olacaktır.

Altı aylık dönemin başındaki 300 TL ile dönemin sonundaki 390 TL, satın alma gücü açısından aynıdır. Yani, fiyat artışlarından arındırılmış, satın alma gücünü gösteren gerçek ücret, yerinde sayacaktır. Başka bir ifadeyle gerçek ücret donacaktır.

Ücretleri dondurmanın üç yolu vardır. Birinci yol ücretleri olduğu yerde dondurmaktır. Ücret artışları yasaklanır. Bu, parasal ücretin dondurulmasıdır. Fiyat artışlarının sürdüğü bir ortamda parasal ücret dondurulursa, gerçek ücret düşer.

Ücretleri dondurmanın bir başka yolu gerçek ücretleri dondurmaktır. Bu, ücret artışları fiyat artışlarına bağlanarak sağlanır. Buradaki sonuç satın alma gücünün dondurulmasıdır.

Ücretleri dondurmanın en ince yolu da ücret artışlarını verimlilik artışına bağlamaktır. Burada sömürü oranı sabitleştirilmiş olur. Önceki dondurma yollarında verimlilik arttığı sürece sömürü oranı artar.

"Eşel mobil" sistemine gidilmesi, ücretlerin satın alabileceği mal ve hizmetlerin miktarının dondurulması demektir.

"ÖNLEMLER" VE "EŞEL MOBİL"

"Ekonomik önlemler" diyerek açıklanan devalüasyon ve zamların mantığı ile "eşel mobil" bağdaşır mı?

"Eşel Mobil" satın alma gücünü donduran bir uygulama olsa da, memurlar ve son yıllar gözönüne alındığında işçiler açısından yararlı görülebilir. Çünkü memurların maaşları genellikle, işçilerin ücretleri ise son yıllarda fiyat artışlarının gerisinde kalmaktadır. Böyle olunca "eşel mobil" zaman içindeki satın alma gücünü dondurmakla birlikte şu andaki satın alma gücünün düşmemesini de sağlayabilir. Oysa "ekonomik önlemler" kemerleri sıkmayı öngörmektedir. Öyleyse bir yandan "ekonomik önlemler" uygulanırken, öte yandan "eşel mobil" den nasıl söz edilebilmektedir?

KAPİTALİZMİN ÇELİŞKİSİ

Ücretler ile kârlar ters orantılıdır. Ücretler ne kadar düşük olursa kârlar o kadar yüksek olur. Ücretler ve maaşlar vergilerle, fiyatlarla ne kadar aşındırılırsa kârların o kadar lehine olur. Kapitalizmin bu gerçeğini yine kapitalizmin başka bir olgusu sınırlandırmaktadır. Şöyle ki ücret ve maaşlar üretilenleri satın alamayacak düzeyde olursa o zaman üretilenler elde kalır. Üretilenler elde kalınca da kâr gerçekleşmez. Bu ise kapitalist üretimin ana dürtüsünün ortadan kalkmasıdır.

Tabii burada tüm nüfusun işçi ve memurlardan oluşmadığını gözönüne almak gerekir. Ama işçi ve memurlar gözardı edilemeyecek bir tüketici kitlesidir de. Hele köylü ve diğer emekçilerle birlikte ele alındıklarında nüfusun çoğunluğunu oluştururlar. Bu geniş kitlenin satın alma gücünün düşük olması burjuvazinin yararınadır. Ama bu yarar bir noktada zarara dönüşür.

Tek tek kapitalistler bu gerçeği görmeseler de, egemen sınıf olarak görürler. Devlet de bu çerçevede üstüne düşeni, tek tek kapitalistler beğenmese de, tümünün çıkarı için yapar. Türkiye ekonomisi üretilen malın genel olarak alıcı bulamadığı noktaya şu anda gelmediyse bile, en azından dayanıklı tüketim mallarıyla, giyim eşyaları açısından böyle bir dönemin eşiğindedir. Genel teknoloji düzeyi, pazarlama, dağıtım açılarından ve maliyet bakımından dünya pazarlarını ellerinde tutan tekellerle rekabet gücü olamayacağı için birkaç kalem tarım ürününden başka bir malda dış satımın da önemli bir boyuta varmadığı dikkate alınırsa iç pazarın ne denli önemli olduğu daha da iyi ortaya çıkar.

SATINALMA GÜCÜNÜ DONDURUCU, GELİR DAĞILIMINI BOZUCU

"Eşel mobil" satın alma gücünü dondurur. Daha önce ne alınabiliyorsa yine ancak o alınabilir. "Eşel Mobil" uygulanırken

"Eşel Mobil" satın alma gücünü dondurur. Daha önce ne alınabiliyorsa yine ancak o alınabilir. "Eşel Mobil" uygulanırken ulusal gelirde meydana gelen artışlar gelir dağılımını işçilerin daha da aleyhine olmak üzere bozar.

ulusal gelir artıyorsa, ki düşük de olsa artmaktadır, mevcut gelir dağılımı işçilerin daha da aleyhine olmak üzere bozulur. Çünkü işçiler ancak eskisi kadar mal ve hizmet satın alabilmekte, oysa ülkede eskisinden daha fazla mal ve hizmet üretilmektedir. Aradaki fark işçiler dışındakilere gitmektedir. Bu da mevcut gelir dağılımının iyileşmek, hatta olduğu yerde kalmak bir yana geriye gitmesi demektir.

MSP açık yüreklilikle "eşel mobil"ün ücretlerin dondurulması anlamına geleceğini belirtmiştir.

FİYAT ARTIŞLARINI DEĞİL, ARTACAK FİYATLARI KARŞILAR

"Eşel Mobil" hangi fiyat artışlarını karşılar?

"Eşel Mobil" ancak kabul edilen zaman dilimlerinde meydana gelen fiyat artışlarını karşılar. Uygulama başlayana kadar görülen fiyat artışları "eşel mobil" le karşılanmaz, ücretler ile fiyatlar arasında var olan uçurum kapatılmaz. Dolayısıyla, "eşel mobil" yetersizleşen gelirin bulunduğu yetersiz noktada çivilenerek, çakılıp sabitleştirilmesidir.

GERÇEK SATINALMA GÜCÜNÜN DONDURULMASI MI? YOKSA....

"Eşel Mobil" sisteminde hangi maaş ve ücret artışları, fiyat artışları kadar olacak? Brüt maaş ve ücret artışının fiyat artışına uydurulması başka net maaş ve ücret artışının fiyat artışına uydurulması başka sonuç verir. Ancak net maaş ve ücret artışı fiyat artışına bağlanırsa gelirler gerçek olarak korunmuş olur. Eğer brüt maaş ve ücret artışı fiyat artışına bağlanırsa, vergi dilimlerinin fiyat artışlarına göre indekslenmediği sürece gerçek satınalma gücü korunamaz. Aksine satınalma gücü geriler.

FİYAT ARTIŞLARI NASIL BELİRLENECEK?

"Eşel mobil" uygulamasında fiyatların ne kadar arttığına kim, nasıl karar verecek?

Eşel-mobil sisteminin uygulanmasında esas alınacak tüm inndeksler sağlıksızdır, egemen sınıfların, ücretlere saldıranların denetimindedir.

Ticaret Bakanlığı Konjonktür ve Yayın Müdürlüğü'nün Ankara'da memur, İstanbul'da işçi anketleri için hesaplamakta olduğu geçinme indeksleri mi? Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü'nün onbir il için hazırlayıp iki ay gecikmeyle yayınladığı tüketici fiyatları indeksi mi? Yoksa bir işveren kuruluşu olan İstanbul Ticaret Odasının İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi mi? Burada birçok soru ortaya çıkmaktadır.

İlk akla gelen sorulardan birisi kiraya ilişkindir. Bunlarda kira artışları yer almakta mıdır? Kira artışları yer alıyorsa piyasada görülen artışları tam yansıtmakta mıdır? Toplumda 1980'lerde tüketilen tüm mallar bu istatistiklerde yer almakta mıdır? Geçinme indekslerinin dayandığı tüketim kalıpları bugünkü yaşam koşullarını yansıtmakta mıdır? Ayrıca bazı devlet kuruluşlarındaki uzmanların, elemanların işten atılarak yerlerine iş yapmak için değil de faşistlere iş bulmak için adam alındığı da bilinen bir olay olduğuna göre Türkiye gibi bir ülkede bu kuruluşların düzenlediği istatistiklere nasıl güvenilecektir?

Varolan tüm indeksler sağlıksızdır, egemen sınıfların, ücretlere saldıranların denetimindedir.

Söz konusu indeksler tüketim maddeleri ve kalıpları yönünden eskimişlerdir. Ticaret Bakanlığı Geçinme İndeksleri 1938 yılında yapılan aile bütçesi anketlerine dayandırılmaktadır. Bu anketler kapsam olarak geniş olmakla birlikte 40 yılı aşkın zamandır kullanılmaya başlanan çeşitli gıda maddeleri, tüp-gaz ve elektrikli ev aletleri gibi zorunlu tüketim mallarına yer vermemektedir. Bu anketlerde hâlâ bakır tencere, sahan, sade yağ fiyatları aranmaktadır. Bu anketlerde kira artışlarına yer verilmemektedir.

Geçinme indeksleri gerçek fiyat artışlarını yansıtmayacak tutarlılık ve yeterlilikte değildirler ve ücret artışı tartışmalarına dayanak teşkil edemezler.

ZAMAN KAZANMAK... SENDİKAL HAKLARI ASKIYA ALMAK

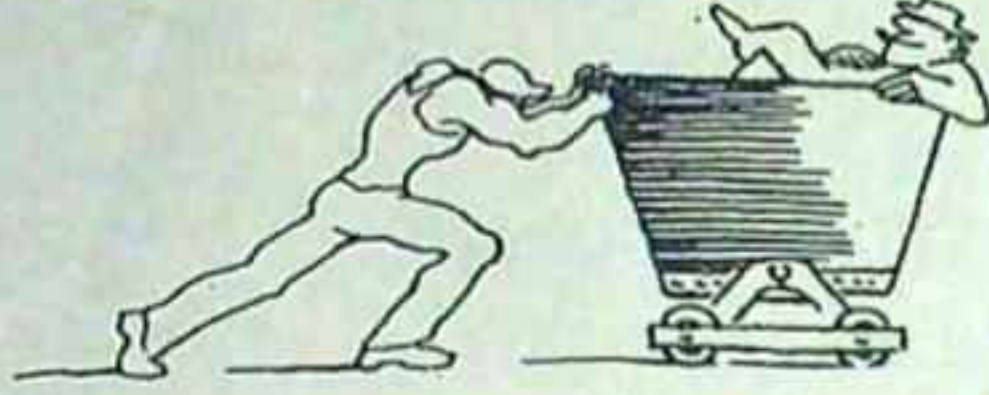
Kapitalizmin yukarıda sözü edilen çelişkisinin henüz eşikte olduğu görüldüğüne göre "eşel mobil" söylentilerini yalnız bu çelişkiyle açıklamak olanaksızdır. Başka nedenler de vardır. Türkiye'de yıllardır vergi yasalarının değiştirileceğinden, toprak reformunun yapılacağından söz edilir. Ama bunlar bir türlü gerçekleşmez. Hatta hükümet programlarında yer aldıkları halde. "Eşel Mobil" de benzeri bir sürece girebilir.

Devalüasyon yapılmıştır. Devlet fabrikalarında üretilen birçok mala, devletin sunduğu birçok hizmete ortalama % 100 civarında zamlar yapılmıştır. Bunları özel sektörde üretilen mallara yapılmakta olan ve yapılacak zamlar izleyecektir. Yani sabit gelirlilerin geliri fiyat artışlarıyla hızla aşınmaktadır. Bu durumun psikolojik etkisini azaltmak için belirli sübaplara ihtiyaç duymaktadır. İşte bulunan sübaplar "eşel mobil" ve vergi değişikliği söylentileridir. Fiyatların aşındırdığı satınalma gücünün böylece telâfi edileceği umudu yayılmak istenmektedir.

Bugün Türkiye'de "katsayı" tartışması içinde boğulan ve

KAPITALİZM

Siyasi iktidarın çalışma hayatına, sendikal hak ve özgürlüklere, ücretlere, vergilere ilişkin uygulamalarını ve tasarılarını gözönüne alırsak, "eşel-mobil"e ilişkin yasa taslağı ile toplu pazarlık ortadan kaldırılmak, sendikal haklar 5 yıl süreyle askıya alınmak ve giderek sendikalar yok edilmek istenmektedir.

sayıları 1 milyon 200 bin dolayındaki kamu görevlisi toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı için mücadele etmektedir. Yalnızca ücretlerde değişiklik yapacak "eşel mobil" aynı zamanda kamu işçilerinin sendikalaşma bilincini yok etmeyi, onları herşeyi egemen sınıfların bir baskı aracı olan devletten beklemeyi getiren bir rehavete itmeyi, kamu görevlilerinin mücadelesini sindirmeyi amaçlamaktadır.

"Eşel Mobil" sistemi söylendiği gibi dünyada çok yaygın olan bir yol değildir. İngiltere gibi gelişmiş kapitalist ülkelerde "eşel mobil"e toplu sözleşme sisteminin ücretleri ilgilendiren bir tamamlayıcısı olarak bakılmaktadır.

İşçiler ve onların ekonomik örgütleri olan sendikalar yalnızca ücret için mücadele vermezler.

Siyasi iktidarın çalışma hayatına, sendikal hak ve özgürlüklere, ücretlere, vergilere ilişkin uygulamalarını ve tasarılarını gözönüne alırsak, şunu açıkça söyleyebiliriz ki, "eşel mobil" e ilişkin yasa taslağı ile toplu pazarlık ortadan kaldırılmak, 5 yıl süreyle sendikal haklar askıya alınmak ve giderek sendikalar yok edilmek istenmektedir.

BASKI VE ŞİDDET YA DA UZLAŞMA VE KANDIRICI YÖNTEMLER

Sınıflı toplumların tarihi, sınıfların mücadelelerinin tarihidir.

Kapitalizm ile birlikte tarih sahnesine çıkan işçi sınıfı üretim araçlarının özel mülkiyetini elinde bulunduran kapitalist sınıfa karşı giriştiği mücadelede çeşitli yöntemler denemiş, bu mücadele yöntemleri zaman içinde geliştirilmiştir.

Kapitalist sınıf da işçi sınıfının mücadelesini karşılayabilmek ve giderek bu mücadeleyi bertaraf edebilmek için her yolu denemiştir.

Kapitalist sınıfın yani burjuvazinin işçi sınıfı mücadelesine karşı izlediği yöntemler aynı olmamış, sürekli olarak değişmiştir.

Genellikle burjuvazi kitleler üzerindeki baskısını sürdürmek için başlıca iki yöntem başvurur. Bu yöntemler kimi zaman birbirini izler, kimi zaman da birbirinin içine geçer. Bunlardan ilki baskı ve şiddet yöntemidir ki, buna başvurulduğu zamanlar işçi ve emekçi sınıflara karşı hiçbir taviz verilmez, en küçük bir kıpırdanış bile acımasızca ezilir. Bunun günümüzdeki örnekleri açık faşist diktatörlükler biçiminde görülmektedir.

İkincisi ise "daha ustaca" yöntemlerdir. Sömürülen ve baskı altında tutulan emekçilere sonu belli olan uzlaşmalar sunmak ya da kandırıcı yöntemler ile sömürüyü derinleştirerek sürdürmek.

Geçmiş CHP iktidarı işçilere, gerçekte işçi ücretlerini sınırlamaya yönelik olan, işçi sınıfının daha yoğun bir biçimde sömürülmesini amaçlayan, işçi sınıfımızın kazanılmış haklarını geri alan, uzlaşmacı sendikacılığı körükleyen bir uzlaşma belgesi olan TOPLUMSAL ANLAŞMA'yı sunmuştur. Ama Türkiye işçi sınıfının devrimci sendikal örgütü DİSK Toplumsal Anlaşma'yı reddetmiştir. Ve sendikal pratik Toplumsal Anlaşma'nın geçersizliğini kanıtlamıştır.

Bugünkü gerici-baskıcı AP iktidarı ise daha kandırıcı görüşlü, ancak sonuçlar açısından çok daha kötü bir sistemi dayatmak istemektedir.

"Eşel-mobil" Anayasasının işçilere sendikalaşma, toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan 46. ve 47. maddelerinin ve 275 sayılı toplu sözleşme, grev yasasının çiğnenmesidir.

SONUÇ OLARAK

"Eşel Mobil" bugünkü Türkiye koşullarında ücretleri dondurmanın bir yoludur.

"Eşel Mobil" uygulama başlana kadar görülen fiyat artışlarına ilişkin bir önlem getirmediği için ücretler ile fiyatlar arasında varolan uçurumu kesinlikle koruyacaktır.

"Eşel Mobil" satınalma gücünü dondurucu, gelir dağılımını işçiler aleyhine bozucu sonuçlar getirir.

"Eşel Mobil" sistemi için Türkiye'de gerçek fiyat artışlarını

yansıtacak tutarlılık ve yeterlilikte, ücret artışlarına dayanak teşkil edecek, günümüze uygun geçinme indeksleri yoktur.

"1979 yılında fiyatların yüzde yüz arttığını söyleyen, ancak memur katsayılarını 16'dan 25 e çıkaran bir iktidarın ücretleri fiyatlar kadar artırmaya yönelik yasa taslağı ciddi bir nitelik taşıyamaz.

"Eşel Mobil" siyasi iktidarın ekonomik önlemler paketi ile işçi ve emekçilere getirdiği yıkım karşısında zaman kazanma taktiğidir.

"Eşel Mobil", toplu sözleşmeli, grevli sendikalaşma hakkı için mücadele eden 1 milyonunun üzerindeki kamu görevlisinin mücadelesini baltalamak demektir.

"Eşel Mobil" Anayasasının işçilere sendikalaşma toplu sözleşme ve grev haklarını tanıyan 46. ve 47. maddelerinin ve 275 sayılı toplu sözleşme, grev yasasının çiğnenmesidir.

Yasa taslağına göre "Eşel Mobil" 5 yıl süre ile Türkiye'de sendikal hakların askıya alınmasıdır.

"Eşel Mobil" giderek sendikaların tamamen ortadan kaldırılması ya da yalnızca iktidar yanlısı sendikaların göstermelik olarak yaşatılması demektir.

CHP iktidarı döneminde getirilen Toplumsal Anlaşmaya karşı çıkan ve uzlaşma belgesinin geçerliliği olmayacağını, aşılacağını belirten ve bu karşı çıkışı zaman içinde doğrulanan DİSK, işçilerin gerçek ücretlerini sınırlamaya yönelik olan, işçi sınıfının daha yoğun bir biçimde sömürülmesini amaçlayan, egemen sınıfların sorumlu oldukları ekonomik bunalımın tüm faturasını ücretlilere yıkan, işçi sınıfının kazanılmış haklarını geri almaya çalışan, sendikal hakları yok edici, göstermelik faşist sendikalar dönemine yol açıcı bu tür tasarılar kesinlikle karşı çıkacaktır.

Eşel mobil siyasi iktidarın ekonomik önlemler paketi ile getirdiği yıkım karşısında zaman kazanma taktiğidir.

SIYASİ İKTİDAR AZINLIĞIN KARI İÇİN MİLYONLARCA İŞÇİYİ ÖLÜME TERKEDİYOR

Çalışma Bakanlığı 1 Şubat 1980 tarihinde işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasa ve yönetmeliklerin uygulanmasına ilişkin olarak yayınladığı genelge ile yasaları açıkça çiğnemiştir.

Calışma Bakanlığı 1 Şubat 1980 günü işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasa ve tüzüklerin bundan böyle nasıl bir anlayışla uygulanacağını belirleyen 1980/5 sayılı bir genelge yayınlamıştır.

Ülkemizde "çalışma hayatını düzenlemek ve iş barışını sağlamak üzere ilgili mevzuatı yürütmekle görevli" olan Çalışma Bakanlığı bu genelge ile iktidarın işçi düşmanı ve işveren yanlısı tutumunu bir kez daha ilân etmiş ve yasaları açıkça çiğnemiştir.

18

Bugün yürürlükte bulunan mevzuat, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanması için işverenleri yükümlü kılmakta ve sınırlı da olsa çeşitli yaptırımlarla işverenlere baskıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Örneğin, İş yasası hayati tehlike arzeden ve önemli eksikleri bulunan işyerlerinin, tehlikelerin giderilmesine kadar, kapatılmasını ve işverenlerin para cezası ile cezalandırılmalarını emretmektedir. Bu, bugünkü mevzuatın

işçilerin lehine olan ve savunulması gereken en önemli yanlarından biridir. Oysa, söz konusu genelge ile hayati tehlike arzeden ve önemli eksikleri bulunan işyerlerinin kapatılması engellenmekte ve işverenler hakkında da yasal kovuşturma açılması pratik olarak ortadan kaldırılmaktadır.

Çalışma Bakanlığı bu genelgesiyle, işverenleri iş güvenliğine yönelik masraflardan kurtarmayı amaçlamış ve böylece işçileri her an ölüm tehlikesi ile başbaşa bırakmıştır. Bunu yaparken de

yasaları çiğnemekten kaçınmamıştır.

Gerçekten de, genelge; Anayasa, 4841 Sayılı Yasa, Umumi Hıfzıssıhha Yasası, Borçlar Yasası, Uluslararası 81 sayılı Sözleşme, 1475 Sayılı İş Yasası ile bu yasaya dayanarak çıkarılan tüzükler ve Küçük İşyerlerinin Denetimi Hakkındaki Yönetmeliğe aykırı olup tüm bu mevzuatı çiğnemektedir.

Genelge, işçilerin yaşamını ilgilendiren konularda önlem alınmasını engellemektedir.

Genelgenin 3. maddesine göre İşletme Belgesi alması zorunlu olduğu halde almayan ve birinci dereceden eksikleri olan işverene, eksiklerini gidermesi için 12 aya kadar süre tanınmakta ve böylece önlem alınması sarsaklanmaktadır. Oysa, İş Yasasının 75/B maddesi uyarınca bu durumundaki bir işyerinin kapatılması gerekmektedir. Benzer aykırılıklar genelgenin 2, 4, 5 ve 7. maddelerinde de bulunmaktadır.

Genelge, işlenen suçun cezasız kalmasına gayret etmektedir.

Genelgenin 3, 4 ve 5. maddelerine göre birinci dereceden eksikleri olan işverenlere herhangi bir müeyyide öngörülmemektedir. Oysa İş Yasasının 101-104. maddelerine göre bu durumundaki işverenlere para cezası verilmesi gerekmektedir.

Genelge, hayati tehlike arzeden durumlarda ivedi önlem alınmasını engellemektedir.

İş Teftiş Tüzüğü'nün 15. maddesine göre, denetim sırasında hayati tehlike gören bir müfettiş ivedi çözüm olarak tehlikeli yeri mühürleme yetkisine sahiptir. Oysa genelge, aksi bir hüküm içererek işverene bu tehlikeyi gidermesi için süre tanınmasını emretmekte ve hayati tehlikenin sürmesini sağlamaktadır.

Genelge Uluslararası Çalışma Örgütü'nün kararlarını çiğnemıştır.

Türkiye tarafından 5690 Sayılı Yasa ile Onaylanan 81 sayılı Uluslararası Sözleşme denetim personelinin Hükümet değişikliklerinden etkilene-

meyeceği hükmünü getirmiştir. Oysa Genelge ile müfettişler yasaları farklı yorumlamaya zorlanmış ve söz konusu yasa çiğnenmiştir.

Genelge, Çırakları korumasız bırakmaktadır.

Çırakların aslında çocuk işçi sayılması ve İş Yasasından yararlandırılmaları gerekmektedir. Genelgenin 1. maddesi ise müfettişlere baskıda bulunarak müfettişlerin konuya olumlu yaklaşımlarını engellemekte ve çıraklık kurumunun devamına yol açmaktadır. Çalışma Bakanlığı bu tutumuyla çağdışı ve anti-demokratik olan Çıraklık Yasasını savunduğunu ortaya koymuştur.

Çalışma Bakanlığı bu Genelgeyle ilerici müfettişleri atmak için zemin hazırlamıştır.

Müfettişlerin açık suç olan bu genelge emrine baskı, sürülme tehdidiyle önce uymaları sağlanacak, sonra mevzuat hükümlerini çiğnediği için kovuşturma açılacaktır. Yani, "uygulamazsan sürerim, uygularsan kovuşturma açarım" ikilemiyle ilerici müfettişlerin kıyımı gerçekleştirilecektir.

Örneğin, "İnşaat işleri İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün 518. maddesindeki açıkta yapılan işlerden sayılacaktır, birinci dereceden eksikler bulunduğu anda aynı tüzüğü'nün 519. maddesi uygulanacaktır" denmektedir. Oysa sözü edilen 518. madde inşaat işleri ile ilgili değildir. Kaynak yapımının paravana ardında olmasını öngörmektedir. Keza 519. madde de parlayıcı ve patlayıcı maddeler bulaşan kapların temizlenmesi ile ilgilidir.

Yukarda açıklanan gerçekler dikkate alındığında, genelgenin yayınlanmasına yol açan etkenler daha iyi anlaşılabilir. Bu etkenler şöyle sıralanabilir:

1- Genelge, siyasi iktidarın başta tekeli sermaye olmak üzere egemen sınıflara ödediği bir diyet borcudur.

2- Genelge, 1978 yılı ile başlayan işçi lehine sınırlı olumlu çalışmaların engellenmesi girişiminin sonucudur. Gerçekten Çalışma Ba-

kanlığının çeşitli kademelerinde sürdürülen pek çok araştırma durdurulmuş, geçmiş yıllarda yapılan denetimlerin değerlendirilmesi çalışmaları yarıda kesilmiş ve ILO tarafından İngilizce olarak yayınlanmış olan Mesleki Güvenlik ve Sağlık adlı ansiklopedinin Türkçeye çevrilerek yayınlanması iptal edilmiştir.

3- Genelge, Çalışma Bakanlığının işçi düşmanı yasa dışı ve anti-demokratik uygulamalarının bir halkasıdır. Yeni iktidar iş başına geçmesi ile birlikte Çalışma Bakanlığında olup-bitenlere şöyle bir bakıldığında bu husus daha iyi anlaşılmaktadır; Zira,

a. Başarılı çalışmaları görülmüş memurlar kıyımına uğratılmaktadır.

b. Genelgenin tutarsız metnin kanıtlandığı gibi çalışmalar konuyla ilgisi olmayan yetersiz kimselere bırakılmıştır.

c. Sivil ve resmi giysili polisler Bakanlık memurlarını sürekli dövmektedir.

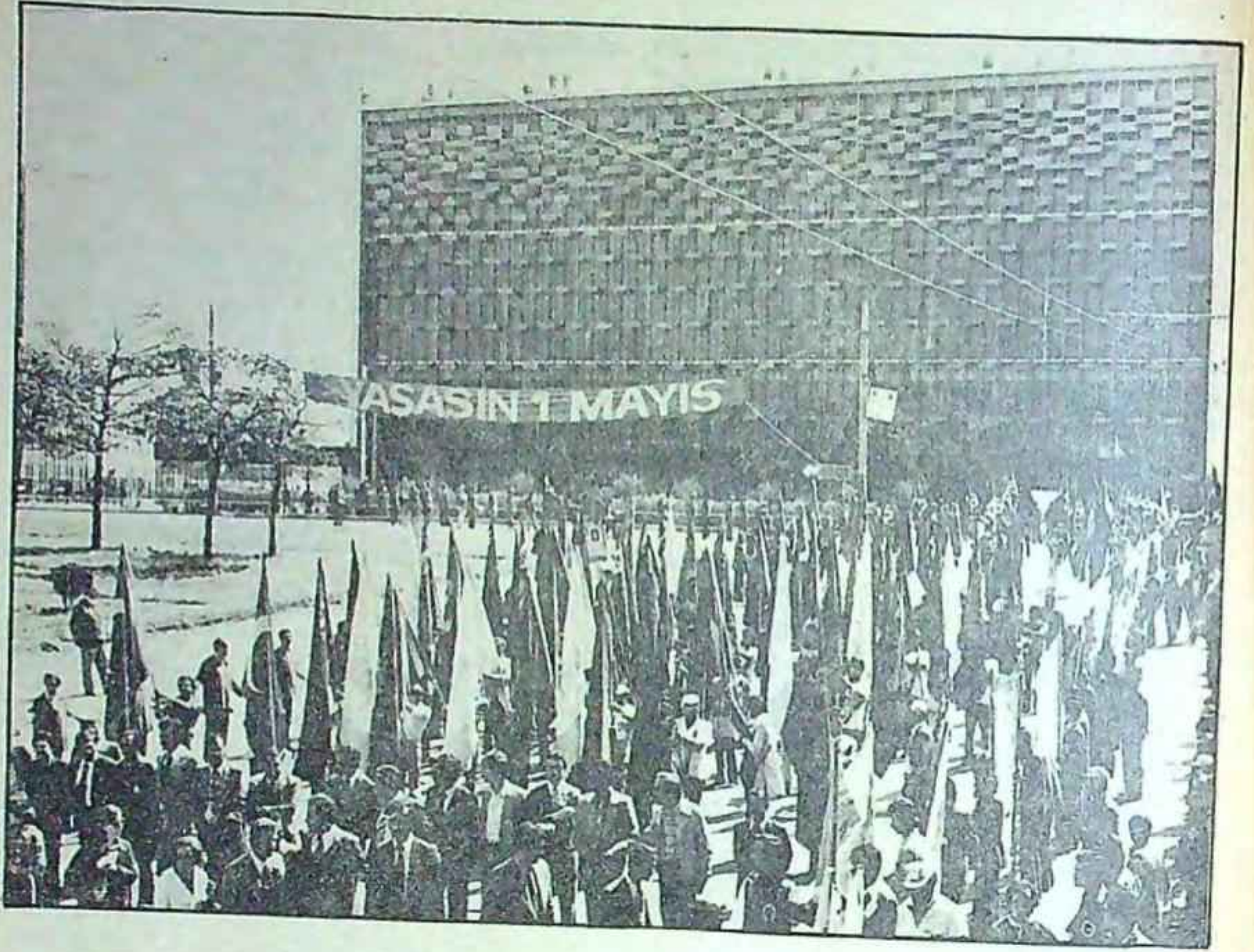
d. Memurlar üzerinde baskı kurularak 3 memurun bir araya gelmesi, bazı memurların başka bazı memurlarla görüşmeleri ve diğer katlara gidip-gelmeleri yasaklanmıştır.

Sonuç

Görülüyor ki, Çalışma Bakanlığı tarafından uygulamaya konan 1980/5 sayılı genelge, sermaye yararına hükümler getirmekte ve işçi sınıfı çıkarına ters düşmektedir.

Sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışmak işçilerin en doğal hakkıdır. Aynı zamanda yasal hakkıdır da. İşçi sınıfı bu hakkını da şimdiye kadar olduğu gibi yine mücadele yoluyla kazanacaktır. İşçi sağlığı ve işgüvenliği sorununun gerçek anlamda sosyalist bir düzende çözülebileceğini unutmadan bugün için toplu iş sözleşmelerinde işçi sağlığı ve iş güvenliği sorunu ön plana çıkarılarak bu genelge ve benzeri tüm anti demokratik uygulamaların aşılması için mücadele verilecektir.

1 MAYIS'DA 1 MAYIS ALANLARINDA

**1 Mayıs bütün ülkelerin işçilerinin sosyalist
bir dünya için, bağımsızlık, demokrasi,
sosyalizm yolunda güçlerini
birleştirdiği gündür.**

1 Mayıs işçi sınıfının bayramıdır. Ama işçi sınıfının sömürü ve baskıya karşı sürdürdüğü mücadele içinde özel bir yeri olan bayramdır. Bir mücadele günüdür.

1 Mayıs işçi sınıfının "8 saatlik işgünü" için verdiği mücadeleyi simgeler.

20

1 Mayıs tüm emekçilerle bağlarını güçlendiren, faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı, sömürü ve zulme karşı mücadelesini hergün yeni boyutlara ulaştıran işçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günüdür.

1 Mayıs bütün ülke işçilerinin sosyalist bir dünya için, bağımsız-

lık, demokrasi, sosyalizm yolunda güçlerini birleştirdiği bir gündür.

Uluslararası sermaye karşısında işçi sınıfının uluslararası çapta mücadele azmini güçlendiren bir gündür.

Kapitalizmin, kadın ve çocuk işçiler dahil tüm işçilerin günde

14, 16, 18 saat çalıştırıldığı döneminde işçiler sürekli olarak işgününün kısaltılması için mücadele ettiler. Yavaş yavaş aralarındaki rekabeti ortadan kaldırarak sendikalarda örgütlenen işçiler zamanla işgünü 10, 12 saate düşürdüler. Haklarını söke söke aldılar.

Avrupa'nın hızla kapitalistleşme süreci içinde olan ülkelerinde işçi sınıfının mücadelesi giderek daha da gelişti. 1848 yılında bilimsel sosyalizmin kurucularınca yayınlanan Manifesto işçi sınıfının ekonomik, siyasi ve ideolojik mücadelesinin bütünlüğünü vurgulayarak şöyle sona eriyordu: "Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri yoktur. Kazanacakları koskoca bir dünya var. Bütün ülkelerin işçilerin birleşin."

1848 Devrimlerinde bilenen işçiler, 1871 Paris Komünü'nde daha bir eğitildiler. İşçi sınıfının örgütlenme ve bilinç düzeyi giderek yükseldi.

İşçi sınıfının mücadelesi zamanla ulusal boyutları aştı. Bu gelişim içinde işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışması 1846 yılında Uluslararası İşçi Derneği'nin (I. Enternasyonal) kurulması ile somutlaştı. I. Enternasyonelin mücadelesinin başında 8 saatlik işgününün kazanılması geliyordu.

ABD: 1 Mayıs 1886

İşçi sınıfının işgünü 8 saat olarak saptanması yolunda işçilerin ne denli kararlı olduklarını göstermeleri için 1886 yılının 1 Mayıs günü ülke çapında genel grev yapılmasını kararlaştırdılar.

1 Mayıs 1886 günü başta Chicago kenti olmak üzere ABD'nin birçok kentinde yüzbinlerce işçi genel greve gitti. Disiplinli ve kararlı bir grevdi bu. ABD baştan başa işçi sınıfının 8 saatlik işgünü konusunda gösterdiği düzenli ve kararlı eylem ile sarsıldı. Ama işçi sınıfının birliği ve dayanışması, örgütlü mücadelesi, disiplinli ve kararlı oluşu korkuttu burjuvaziyi. Olay çıkarttılar çeşitli işyerlerinde.

3 Mayıs günü egemen sınıfların kiralık katilleri bir işyerinde çeşitli kışkırtmalara başvurdular ve 6 işçiyi öldürdüler. Bu katliamı protesto etmek amacıyla işçiler 4 Mayıs günü bir protesto gösterisi düzenlediler. Bu kez de daha sonradan ajanların attığı ortaya çıkarılan bir bomba patladı gösteri yerinde. Birkaç polis ve 4 işçi daha öldü, çok sayıda işçi yaralandı.

Olayların sorumlusu olarak 8 işçi önderi tutuklandı ve günlerce yargılandı. Bir işçi önderini hücrelerinde öldürdüler, 3 işçi önderini çeşitli hapis cezasına mahkum ettiler. Ve dört işçi liderini de 11 Kasım 1887'de astılar.

İdam edilen işçi önderlerinden Albert Parsons suçunu kabul etmesi durumunda cezalarının ömür boyu hapse çevrileceği önerisine şöyle cevap verdi: "Bütün dünya biliyor suçsuz olduğumu. Eğer asılırsam, canı olduğumdan değil, sosyalist olduğumdan asılacağım."

**1 Mayıs
işçi sınıfının
uluslararası
birlik, dayanışma
ve mücadele
günü olarak
kabul edildi.**

**1 MAYIS, İŞÇİ SINIFININ
ULUSLARARASI BİRLİK,
MÜCADELE VE DAYANIŞMA
GÜNÜ OLARAK KABUL
EDİLİYOR.**

İşçi sınıfı unutmadı 1 Mayıs 1886'yı. Üç yıl sonra 14 Temmuz 1889'da Paris'te toplanan ve o günlerde devrimci olan II. Enternasyonal'in I. Kongresi "8 saatlik işgünü" mücadelesini daha da

yoğunlaştırmak ve Mayıs 1886 katliamını protesto etme amacıyla tüm dünya işçilerinin uluslararası çapta birlik ve dayanışmasını sergileyecek, gücünü gösterecek, mücadele azmini ortaya koyacak bir gün olarak 1 Mayıs'ı seçti. 1890'dan sonra 1 Mayıslar dünyanın her köşesinde uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlandı. Hala kutlanıyor.

TÜRKİYE'DE 1 MAYISLAR

Türkiye işçi sınıfı da kutladı 1 Mayıs'ları. 1909'lardan başlayarak, kutlama gösterileri 1921'lerde daha bilinçli bir düzeye ulaştı. Türkiye işçi sınıfı uluslararası işçi sınıfı dayanışması ile ulusal bağın sızlık mücadelesini bütünleştirdi. 1922, 1923, 1924, 1925'lerde 1 Mayıslar Türkiye'nin çeşitli yerlerinde coşkuyla kutlandı.

Korktu Türkiye'de egemen sınıflar, 1 Mayıs'ı "Bahar Bayramı" ilan edip işçilerin kırlara giderek bayram yapmalarını, çiçek toplamalarını istediler.

Amerikancı sarı sendikacılığın temsilcisi Türk-İş ise, Sendikalar Yasası ile Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasasının onaylandığı 24 Temmuz gününü "İşçi Bayramı" olarak ilan etti. Türk-İş lokavtı meşrulaştıran, grev hakkını tanımayan yasaların kutsallaştırıldığı bir gün ile 1 Mayıs 1886'yı işçi sınıfına unutturmak istedi.

1 Mayısların kitlesel olarak kutlanması yıllarca yasaklandı. Ancak DİSK'in öncülüğünde Türkiye işçi sınıfı ve emekçiler bu yasak zincirini 1976'da kırdılar. 1 Mayıs 1976, 1977 ve 1978'de sonradan "1 Mayıs Alanı" olarak adlandırılan Taksim Alanı'nda yüzbinlerce işçi, emekçi toplanarak korku saldılar yüreklerine egemen sınıfların.

EGEMEN SINIFLARIN KORKUSU....

1 Mayıs, egemen sınıflara KORKU, işçi sınıfına UMUT ve MÜCADELE AZMI verir.

Kapitalistler korkar, işçi sınıfının örgütlü gücünün açıkça sergilenmesinden. İşte 1977 1 Mayıs'ında tezgahlanan kanlı komplo kapitalistlerin bu korkusunun ifadesi

1 Mayıs 1979 mücadelesi değişik bir anlam ve öz kazanarak yaşandı. Bu mücadele, tüm emekçiler açısından 1 Mayıs'ın devrimci özünün kavranılması ve 1 Mayıs'a kendine göre anlamlar veren reformcu düşüncenin ortaya çıkarılması açısından çok önemli bir gün olmuştur.

oldu. 1 Mayıs 1977'de 36 yurttaşımızı öldürdüler. Ama 2 Mayıs günü ses geldi tüm işyerlerinden ve başladılar 1 Mayıs 1978 için hazırlanmaya: 1 MAYIS 1977'yi UNUTMAYACAĞIZ ve HESABINI SORACAĞIZ sloganıyla.

Egemen sınıflar, 1 Mayıs 1978'in kutlanmasını önlemek amacıyla tüm faşist güçleri, gerici basını ve ellerindeki kitle iletişim araçlarını kullanarak 1 Mayıs 1978 öncesin-

de emekçi halk kitleleri üzerinde korku ve terör havası estirmek istediler.

1 Mayıs 1978'de DİSK'in öncülüğünde DİSK'e bağlı sendikaların üyeleri 54 demokratik kitle örgütünün üyeleri, bağımsız sendikaların üyeleri, Türk-İş'e bağlı sendikaların üyeleri, yüzbinlerce emekçi hep birlikte, 1 Mayıs Alanını bir kez daha doldurdular, bayraklarıyla, marşlarıyla.

O günkü koşullar altında 1 Mayıs Alanında kutlanmak istenen 1 Mayıs'ın sıkıyönetimle herhangi bir ilgisi yoktu. Varol demokratik hakların kullanılması temel amaçtı. Ancak siyasi iktidar her türlü baskıya girişti.

1 Mayıs kutlamasına hazırlanan DİSK üyeleri gözaltına alındı. DİSK'in Sesi, DİSK Dergisi taşıyan işçiler tutuklandı. Baskının dozu 1 Mayıs yaklaştıkça artırıldı.

28 Nisan'da büyük bir askeri operasyonla DİSK Genel Merkezi basıldı, 1 Mayıs'a ilişkin afiş, pano, bez, pankart ne varsa el kondu. DİSK Genel başkanı Abdullah BAŞTÜRK ve Yürütme Kurulu üyeleri gözaltına alındı. Yöneticilerin binadan çıkışında "Yaşasın DİSK, Yaşasın 1 Mayıs" diye bağırarak gerekçesiyle binada bulunan 90 kişi gözaltında tutuldu. Aynı gün İstanbul'da DİSK'e bağlı sendikaların genel merkezleri basıldı, çok sayıda yönetici gözaltına alındı.

1 Mayıs 1979 günü sokağa çıkma yasağı konmasıyla birlikte tüm İstanbul 1 Mayıs Alanı haline geldi.

Siyasi parti başkanları, demokratik kitle örgütleri yöneticileri 1 Mayıs günü tartaklanarak gözaltına alındı.

Ancak 1 Mayıs 1979 mücadelemizde bir ayrı noktası oldu. Burjuvazi'nin isteği doğrultusunda kendilerine sunulan rahat yol üzerinde İzmir'e koşanlar, egemen sınıfların kendilerine gösterdikleri alanda, onların çizdiği sınırlar içinde 1 Mayıs'ı kutlamaya kalkıştılar. 1 Mayıs geleneğini hiçe saydılar.

1 Mayıs 1979 mücadelesi değişik bir anlam ve öz kazanarak yaşandı. Bu mücadele, tüm emekçiler açısından 1 Mayıs'ın devrimci özünün kavranılması ve 1 Mayıs'a kendine göre anlamlar veren reformcu düşüncenin ortaya çıkarılması açısından çok önemliydi.

DİSK, 1 Mayıs'ın özünü koruyarak işçi sınıfının egemen sınıflardan bağımsız davranabileceğini gösterdi.

DİSK'in 1 Mayıs 1979'u 1 Mayıs Alanında kutlamak için gösterdiği kararlılık, DİSK ile emekçi halkı-

1 Mayıs 1978'de Türkiye işçi sınıfı ve tüm emekçiler faşizme ve emperyalizme karşı mücadele, sömürü ve baskıya karşı mücadelede ne denli kararlı olduklarını bir kez daha gösterdiler.

1 MAYIS 1979

1 Mayıs 1979 ise çok değişik koşullarda yaşandı. Emperyalist-kapitalist sistem ve sermayece desteklenen, yönlendi-

rilen faşist odakların 1978 sonunda Kahramanmaraş'ta giriştikleri katliam nedeniyle Türkiye'nin 13 ilinde ilân edilen sıkıyönetim, 1 Mayıs 1979'u önlemenin bir aracı olarak kullanılmak istendi.

DİSK, gerekli yasal başvuruları yaparak çalışmalara başladı. Ancak egemen güçler DİSK'in 1 Mayıs'ı kutlamasını engellemek istedi.

mız ve tüm demokrasi güçleri arasındaki ilişkileri daha da pekiştirdi. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımızın bilinçli ve örgütlü kesimleri DİSK'in kararlılığı karşısında faşizme, emperyalizme, şovenizme ve her türden gericiliğe karşı, varolan ekonomik-demokratik hakları korumak ve geliştirmek için DİSK etrafında bir demokrasi duvarı oluşturdu.

İşçi sınıfının uluslararası dayanışması, ülkemiz ve dünya demokrasi güçlerinin aktif desteği, 1 Mayıs 1979 öncesinde ve sonrasında DİSK'in yanında oldu.

1 Mayıs 1979 demokratik hak ve özgürlükleri koruma ve geliştirme kararlılığının simgesi oldu.

Sosyalist sistemin, kapitalist ülkeler işçi sınıflarının, ulusal kurtuluş mücadelesi veren halkların devrimci birlik ve dayanışmasının her geçen gün daha da pekiştiği, kapitalizmden sosyalizme geçiş

sürecinin hızlandığı bir dünyada yaşıyoruz.

Emperyalizm çağında sermayenin uluslararası nitelik kazanması işçi sınıfının uluslararası dayanışması için yeni maddi temeller sağlamıştır. Faşizme ve emperyalizme karşı, şovenizme karşı, çok uluslu tekellere karşı, sömürü ve zulme karşı uluslararası gericiliğe karşı, savaş kıstırtıcılığına karşı verilen mücadele, barış mücadelesi daha da anlam kazanmıştır.

İşçi sınıfının ırkçılığa, şovenizme, ayrımcılığa karşı mücadelesi her geçen gün biraz daha güçlenmektedir.

Ulusları, dilleri, dinleri, mezhepleri ne olursa olsun tüm dünya işçilerinin sınıfsal çıkarları bir, amaçları ortak, mücadeleleri aynı hedeflere yöneliktir. Bu nedenle daha ilk günlerde "BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN" denmiştir.

1 MAYISLAR DEVRİMCI GELENEĞİNE UYGUN BİR BİÇİMDE HER YIL YAŞANACAKTIR

Önümüze çıkarılan engeller ne olursa olsun, 1 Mayıslar devrimci geleneğine, devrimci özüne uygun bir biçimde her yıl yaşanacaktır.

Türkiye işçi sınıfı, ekonomik, siyasi ve ideolojik mücadelesi önündeki engelleri birer birer aşacaktır.

Grevlerde, direnişlerde, 15-16 Haziran'da, DGM Direnişi'nde, 20 Mart Faşizme İhtar Eylemi'nde, 5 Ocak'ta, Tarih Direnişi'nde, Demokrasi Mitingleri'nde kanıtladığımız gücümüzü geliştirerek sürdüreceğiz. İşçi sınıfının uluslararası birlik, mücadele ve dayanışmasının ne anlama geldiğini unutmadan, yurtseverlik ile işçi sınıfının uluslararası dayanışmasının bütünlüğünü vurgulayarak kutlayacağız 1 Mayısları.

1 MAYIS HAZIRLIKLARI SÜRÜYOR

DİSK'in 1 Mayıs ile ilgili hazırlıkları yoğunlaşarak sürmektedir. Genel Sekreter ve DİSK 1 Mayıs Merkez Komitesi Başkanı Fehmi Işıklar 15 Mart 1980 tarihinde 1 Mayıs ile ilgili hazırlıklar hakkında kamuoyuna bir açıklama yapmıştır. Işıklar açıklamasında "Bütün Türkiye'nin 1 Mayıs alanı olacağını ve 1 Mayıs 1980'in 6 bölgede DİSK'in önderliğinde kutlanacağını" vurgulamıştır.

Fehmi Işıklar açıklamasında işçi ve emekçilerin karşı karşıya bulunduğu ekonomik ve toplumsal güçlükleri şöyle belirtmiştir:

"Hayat pahalılığının, zamların görülmedik boyutlara ulaştığı ve en acı biçimde yaşandığı günümüzde işçi kıyımları, sürgünler, anti-demokratik uygulamalar sürüyor. Faşist saldırılar her gün daha çok sayıda can alıyor. Yeni baskı yasaları demokratik hak ve özgürlüklerimizi daha da buduyor. Baskı ve sömürü giderek artıyor.

Zamların, pahalılığın, kıyımların, sürgünlerin, faşist namluların hedefi tekdir. İşçiler, emekçiler, tüm ilerici-demokrat ve sosyalistlere, bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesine yönelen baskı ve

terörün tek amacı vardır. Soygunu, sömürüyü, zulümü sürdürmek. Bu amaçla, temel hak ve özgürlüklere amansız saldırılar yapılmaktadır. Yaşamını, aşını, işini savunmak için direnenler bu nedenle yokedilmek, sindirilmek, ezilmek istenmektedir. İnsanların yalnız düşüncelerine değil, midelerine de saldırılmaktadır."

Fehmi Işıklar açıklamasında daha sonra şu görüşlere yer vermiştir:

"1 Mayıs 1980'in işte bu koşullarda Birlik, Dayanışma ve Mücadele Günü olarak

1 Mayıs 1980'i
her koşulda
ve her yerde
kutlayacağız

yaşanması büyük bir anlam taşıyacaktır. İşçi sınıfının yüz-yılı aşkın geleneği, 15-16 Haziranlar, DGM Direnişleri, 20 Martlar, Demokrasi Mitingleri, işçi sınıfının mücadeleci geleneğini yansıtan grevler, 1 Mayıs 1980 ile yeni bir boyuta ulaşacaktır.

"DİSK Yürütme Kurulu bu nedenlerle, 1 Mayıs 1980'in temel hak ve özgürlükler ile açlığa, yoksulluğa, sefaletle baskı ve zulme karşı verilen mücadelede yeni bir köşe taşı olacak niteliğiyle kutlanmasına, tüm Türkiye'nin 1 Mayıs Alanı olarak yorumlanmasına, 1 Mayıs 1980'in İstanbul, Ankara, İzmir, Trabzon, Bitlis ve Mersin'de bölgesel organizasyonlarla DİSK'in önderliğinde kutlanmasına karar vermiştir."

DİSK 1 Mayıs Merkez Komitesi ve işyerlerine kadar uzanan 1 Mayıs Bölge ve işyeri komiteleri bu doğrultuda çalışmalarını sürdürmektedirler. 3-4 Nisan 1980'de DİSK Genel Merkezinde toplanan Başkanlar Konseyi de 1 Mayıs hazırlıklarını gündemine almış ve çalışmaları değerlendirmiştir. Başkanlar Konseyi toplantısından sonra Genel Başkan Abdullah Baştürk Başkanlar Konseyi adına bir açıklama yaparak "1 Mayıs'da sokağa çıkma yasağı

DİSK Yürütme Kurulu; tüm Türkiye'nin 1 Mayıs Alanı olarak yorumlanmasına, 1 Mayıs 1980'in İstanbul, Ankara, İzmir, Trabzon, Bitlis ve Mersin'de bölgesel organizasyonlarla DİSK'in önderliğinde kutlanmasına karar vermiştir.

koyarak demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımını sağlayamayacak kadar acz içinde olduğunu kabul eden iktidar iktidar değildir" demiştir.

Başkanlar Konseyi'nin 1 Mayıs'ın kutlanması konusunda ortak bir görüşe vardığını da belirten A.Baştürk; "İşçi sınıfımız ve emekçi halkımız 1 Mayıs 1980' e en zor koşullarda hazırlanmaktadır" demiştir. Siyasi iktidarın uygulamalarını da eleştiren Baştürk açıklamalarında şöyle demiştir:

Siyasi iktidar bugün ilân edilmiş gerekçesi dışında çalışmaya itilen sıkıyönetimin ardına gizlenerek 1 Mayıs'ları engellemeye çabalamaktadır. Mersin Valiliği o gün olay çıkacağına ilişkin bilgi aldıkları gerekçeyle sokağa çıkma yasağı ilân

etmekten söz etmektedir. Ancak aynı valilik bilgi sahibi olduğu olayları önlemek üzere aldığı önlemlerin ne olduğunu açıklamamaktadır.

Sıkıyönetimler 1 Mayıs'ların engellenmesi için kullanılmaz. Askeri Temyiz Mahkemesi 3. Dairesinde bakılan 1 Mayıs 1979 davasında bir üye hakim Albayın da mahkeme kararında belirttiği karşı oy yazısında belirttiği gibi "Sıkıyönetim bozulan kamu düzenini yeniden kurmak ve yeniden işler hale getirmek amacıyla başvuru bir yönetim biçimi olan Anayasa'dan kaynaklanmaktadır. Dava konusu olayın ortaya çıktığı tarihte İstanbul'da da mevcut olan sıkıyönetim 'temel hak ve özgürlüklere yönelik şiddet eylemlerini önlemek amacıyla' ilân edilmiştir. Şu halde sıkıyönetim

komutanlığının ilk ve en önemli görevi vatandaşların' temel hak ve özgürlüklerini' herhangi bir şiddetle karşılaşmaksızın rahatça kullanabilmelerini sağlamaktır."

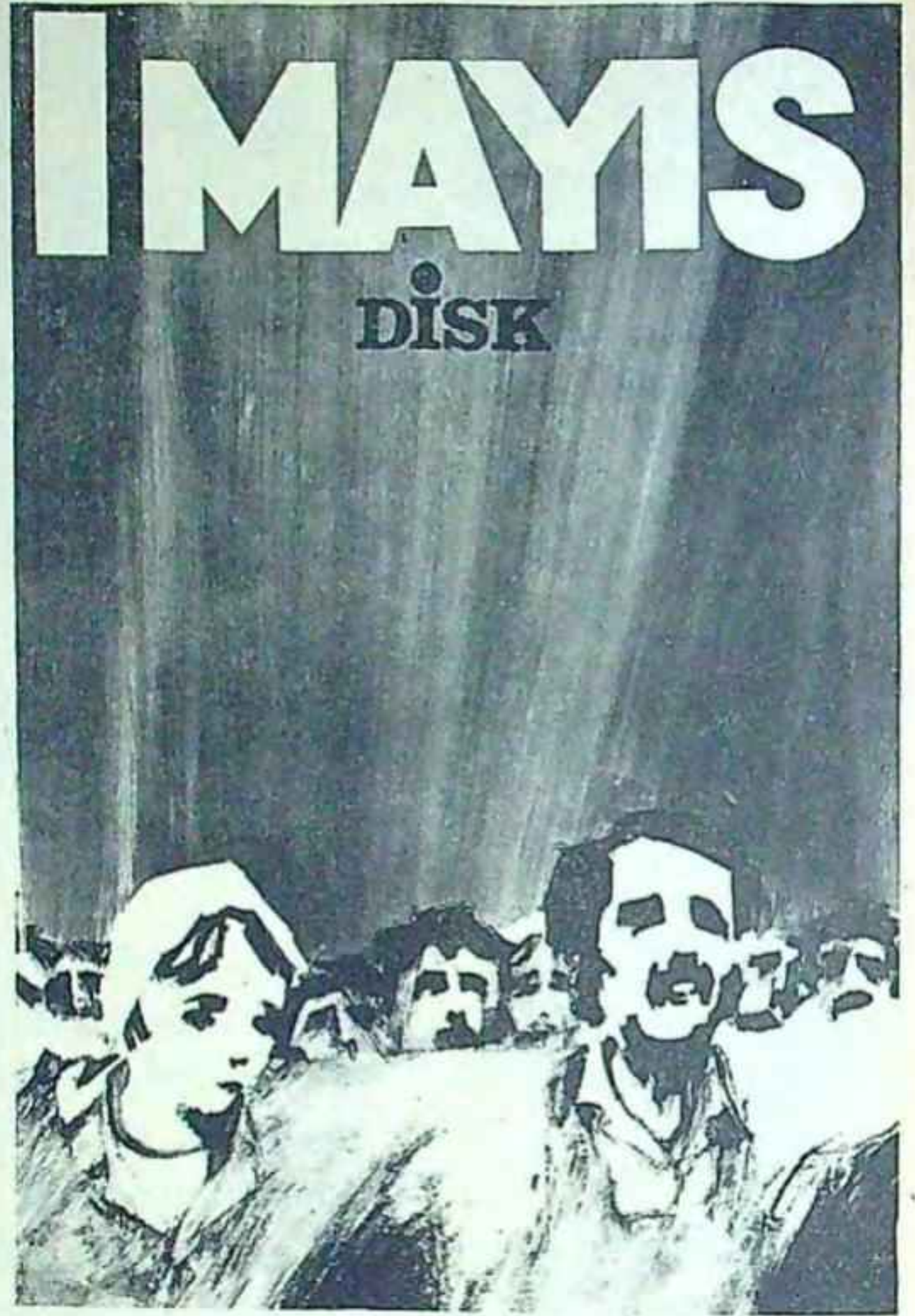
DİSK Yürütme Kurulu 1 Mayıs 1980'in temel hak ve özgürlükler için açlığa, yoksulluğa sefalet, baskı ve zulme karşı verilen mücadelede yeni bir köşe taşı olacak niteliğiyle kutlanmasına, tüm Türkiye'nin 1 Mayıs Alanı olarak yorumlanmasına, 1 Mayıs 1980'in İstanbul, Ankara, İzmir, Trabzon, Bitlis ve Mersin'de bölgesel organizasyonlarla DİSK'in önderliğinde kutlanmasına karar vermiştir. DİSK Başkanlar Konseyi DİSK Yürütme Kurulu'nun bu kararını aynen benimsemiştir.

Tüm örgütümüz işçi sınıfının üretimden gelen gücünü de gözönüne alarak her hal ve koşul altında 1 Mayıs'ı kutlamaya kararlıdır.

Bugünkü gerici-baskıcı iktidar 1 Mayıs'ı anlamına uygun bir biçimde yaşamamızı engellemeyecektir. 1 Mayıs'da sokağa çıkma yasağı koyarak demokratik hak ve özgürlüklerin kullanımını sağlayamayacak kadar acz içinde olduğu kabul eden iktidar, iktidar değildir.

İktidar eğer 1 Mayıs'da daha fazla baskı getirmenin gerekçesi olacak türde olaylar çıkartmaya hazırlanıyorsa, işçi sınıfımız buna da olanak veremeyecektir.

Tüm üyelerimizi, DİSK üyesi olmayan işçileri, faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı güç ve eylem birliği içinde olduğumuz demokratik kitle örgütleri üyelerini, köylüleri, küçük esnaf ve zanaatkarları, öğretmenleri, avukatları, yazarları, sanatçıları, teknik elemanları, tüm kamu kesiminin çalışanlarını, öğrencileri, emek ten yana olan demokratları, yurtseverleri, devrimcileri bugünkü durumdan rahatsız olan herkesi şimdiden birlik için, dayanışma için, mücadele için 1 Mayıs 1980'e hazır olmaya çağırıyorum."

1 MAYIS AFİŞ YARIŞMASI

DİSK Eğitim Kültür Merkezi'nin (DKM) düzenlediği 1 Mayıs Afiş Yarışması sonuçlanmış ve Şekip Davaz'a ait eser DİSK Büyük Ödülünü kazanmıştır.

DİSK Eğitim Kültür Merkezi'nin (DKM) 1 Mayıs 1980'de DİSK'in kullanacağı afişi belirlemek amacıyla açtığı Afiş Yarışması bu yıl da sanatçıların büyük ilgisini toplamış ve yarışmaya çok sayıda eser katılmıştır. 28 Mart 1980 gününe kadar DİSK'e teslim edilen afişler 4 Nisan 1980 günü toplanan seçici kurul tarafından değerlendirilmiştir.

Yurdaer Altıntaş, Cihat Aral, Murat Belge, Tefik Bilgin, Ferit Erkmen, Bülent Erkman, Mengü Ertel, Rıza Güven, Şükran Kurdakul ve Tan Oral'dan oluşan seçici kurul yaptığı değerlendirme sonucunda oy birliği ile yarışmaya N 6731 A rumuzu ile katılan afişe DİSK Büyük Ödülü'nün verilmesini kararlaştırmıştır. Seçici Kurul ayrıca 5 esere de özel başarı ödülü verilmesini kararlaştırmıştır. Deniz Akşekerci, Gürbüz Doğan Ekşioğlu, Sadık Karamustafa, Asım Öztürk, Hüseyin Kuzu'ya ait eserler özel başarı ödülleri kazanmışlardır.

FAŞİZME İHTAR EYLEMİ'NİN 2. YILINDA

16 Mart 1978; İstanbul Üniversitesi'nde dersten çıkan bir grup öğrenci okullarının kapısından çıktıkları anda bombalı, silahlı bir saldırıya uğramışlardı. Genç üniversite öğrencileri neye uğradıklarını anlamadan birer birer yıkılmışlar, kanları bir göl meydana getirmişti. Beyazıt Meydanında, Üniversite'nin önünde 16 Mart 1978 Perşembe 7 genç üniversiteli bu saldırıda hayatlarını yitirdi.

20 Mart'ta DİSK bu faşist katliamı kınamak ve faşizme karşı mücadelede işçi sınıfının kararlılığını vurgulamak amacıyla "Faşizme İhtar Eylemi" ni gerçekleştirmiştir.

20 Mart 1980; işçilere, emekçilere yönelik faşist saldırı ve cinayetler sürmekte, toplum ciddi bir faşizm tehdidi ile karşı karşıya bulunmaktadır.

20 Mart 1980'de Türkiye'nin birçok fabrikasında, işyerinde işçiler toplanıyor ve DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün 20 Mart mesajını dinliyorlardı. Genel Başkan A. Baştürk. Mesajında şöyle sesleniyordu işçilere;

"DİSK'in Yigit Üyeleri,

"Bugün 20 Mart Faşizme İhtar Eyleminin 2. Yıldönümü. Bu önemli günde hepinizi coşkuyla selâmlarım.

"İnsanlık düşmanı faşist çetelerin 16 Mart 1978 günü İstanbul Üniversitesinde dersten çıkan öğrencilere karşı bombalarla, maki-nalı tüfeklerle giriştikleri kanlı katliamın ardından gerçekleştirdiğimiz Faşizme İhtar Eylemi, mücadelemizde bir dönemeçtir.

"20 Mart 1978'de DİSK üyeleri 2 saat süreyle tüm Türkiye'de işi bırakarak üretimden gelen güçlerini kanıtlamışlardır. DİSK üyelerinin bu eylemini onbinlerce öğretmen, teknik eleman, sağlık emekçisi, avukat, doktor, öğrenci...des teklemiştir. Direnişimiz, işçi sınıfının yandaşı emekçilerden ve onların örgütlerinden aktif bir destek bulmuştur.

"20 Mart Faşizme İhtar Eylemi Türkiye işçi sınıfının yandaşı emekçi kitlelerle birlikte vermekte olduğu bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde önemli bir yer tutan, faşizme karşı mücadelede emekçi kitlelerin örgütlü mücadelesinin etkinliğini vurgulayan bir eylem olmuştur.

"20 Mart'ta Türkiye'de faşizme karşı tüm güçlerin ilk kez fiili birlikteliği ve dayanışması açıkça sergilenmiştir.

"20 Mart Faşizme İhtar Eylemi gerçekte kaynağını Anayasa'daki 'direnme hakkı'ndan alan bir genel grevin provası olmuştur.

"20 Mart'ta ayrıca 'sağa da, sola

da karşıyız' diyenlerin faşizme engel olamayacağını belirten DİSK'in haklılığı, 20 Mart'tan sonraki faşist saldırı ve cinayetler, Kahramanmaraş gibi faşist kitle soykırımları ile daha da iyi anlaşılmıştır.

"İşçiler,

"Bugün 20 Mart Faşizme İhtar Eyleminin 2. yıldönümü. Ancak faşist saldırı ve cinayetler hâlâ sürüyor. Faşizm tehlikesi yoğunlaşarak varlığını sürdürüyor.

"Bugün işbaşındaki MC'lerin devamı gerici-baskıcı iktidar işçi sınıfımıza, emekçi halkımıza karşı yoğun bir saldırıya geçmiştir.

"Zam, zulüm, işkence, şoven baskı, işsizlik, sömürü artarak sürmektedir.

"İşçiler, emekçiler geçen aylara oranla daha az daha kötü gıdalarla beslenmeye başlamışlardır. Elimize geçen parayla filelere doldurduklarımız giderek azalmaktadır.

"Öte yandan işçi kıyımları, sürgünler sürmektedir. İşyerinde anti-demokratik baskılar artmaktadır.

"Zamların, pahalılığın, kıyımların, sürgünlerin, faşist namuluların hedefi bellidir. İşçilere, emekçilere, tüm ilerici-demokrat ve sosyalistlere, bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesine yönelen baskı

Faşizme İhtar Eylemi'nin 2. yıldönümünde G.Başkan A.Baştürk yayınladığı mesaj Türkiye'nin dört bir yanında fabrikalarda, işyerlerinde okundu.

ve terörün tek amacı vardır: Soygunu, sömürüyü, zulümü sürdürmek. Bu amaçla, temel hak ve özgürlüklere amansız saldırılar yapılmaktadır. Yaşamını, aşını, işini savunmak için direnenler bu nedenle yokedilmek, sindirilmek, ezilmek istenmektedir.

"Başta tekelci sermaye olmak üzere burjuvazi emperyalist-kapitalist sistemin ve dolayısıyla Türkiye'nin içine düştüğü bunalımını aşmada alışılmış demokratik yolların işe yaramayacağı görülmüştür. Bu nedenle siyasi sözcükleri olan bugünkü iktidarın aracılığıyla Anayasa'nın geriye doğru değiştirilmesini sıkıyönetim ile faşist bir diktatörlük arası bir rejim istediklerini açıklamaktadırlar. Giderek Güney Amerika'daki askeri diktatörlüklere benzer bir yapı gündemdedir.

"Temel hak ve özgürlüklerimizin askıya alınması bu yolda bir adımdır.

"İşte faşist namlular bu amaçla kan kusuyor.. Her gün birkaç can daha alıyor.

"Faşist saldırıların amacı açıktır: Temel hak ve özgürlüklerimizi yok etmeyi amaçlayan baskı yasalarının kabul edilmesine uygun bir ortam yaratmak, işçilerin, emekçilerin sömürü ve baskıya karşı yükselen mücadelesini durdurmak tır.

"Faşizme-karşı 'bana dokunmayan yılan bin yaşasın', 'sağa da sola da karşıyız' mantığı ile sessiz kalınamaz, işçiler, emekçiler faşizme karşı tarafsız kalamazlar.

"Emekçi halkımız yitirdiği yüzlerce evladının kanında, faşizmin insanlık düşmanı, emek düşmanı, düşünce ve inançların düşmanı, halkların düşmanı, barışın düşmanı yüzünü görmüştür.

"Emekçi halkımız hayat pahalılığının, işsizliğin çekilmez hale geldiği günümüzde, ücretlerin dondurulmasını isteyen, milliyetçilik adı altında ABD'nin, emperyalist tekellerin çıkarlarını savunan faşistlerin kimin hizmetinde olduğunu görmüştür.

"Önümüzdeki günler çetindir. Büyük bir sınavla karşı karşıyayız. Ya burjuvazinin bizi mahvetme planlarına boyun eğecek, susacak ve kaybedecek ya da mücadele ederek kazanacağız.

"Bugün için faşizme, emperyalizme ve şovenizme karşı tüm güçlerin güç ve eylem birliğini sağlamak, en geniş emekçi kitleleri faşizme karşı aktif kitlesel eylemlere sokabilmek temel görevimizdir.

"Arkadaşlarım,

"20 Mart'ın 1. Yıldönümünde yaptığım konuşmamda '20 Mart'ı aşan eylemleri örgütlemek kaçınılmazdır,' demiştim. İşte gün, o gündür.

"15-16 Haziranları, 1 Mayısları, DGM direnişlerini, 20 Martları, Tarih Direnişlerini yaşayan DİSK, üretimden gelen gücünü ortaya koyarak 20 Mart'ı aşan eylemleri mutlaka gerçekleştirecektir.

"Teslim olmak istemiyorsak, mücadele edeceğiz.

"Faşizme karşı olan tüm güçlerin güç ve eylem birliğini yükselteceğiz.

"Kârlarını bir misli artırdığı halde bununla yetinmeyip daha fazla kâr peşinde işçi ve emekçilere saldırırlar,

"Anarşiye meydan okuyorum aldatmacası ile baskı yasalarıyla işçi ve emekçilere saldırmaya hazırlananlar,

"Fiyatlar yüzde 300 oranında artarken, ücretleri dondurmak isteyenler,

"İşsizlerin sayısı 5 milyonu bulurken, devlet terörü ile işçi kıyımına girilerek işyerlerine faşist militanları sokmak isteyenler,

"Kıdem tazminatlarımıza göz dikenler,

"Zaten sınırlı olan demokratik hak ve özgürlüklerimizi rafa kaldırmak isteyenler,

"Ülkemizi daha ileri düzeyde emperyalistlere peşkeş çekmek isteyenler,

"İrkçi, şoven baskıları artırmak isteyenler,

"Faşizm özlemi içinde olanlar,

"Karşınızda bütün gücüyle Türkiye işçi sınıfı ve onun devrimci sendikal örgütü DİSK'i, tüm emekçileri, tüm ilerici, yurtsever ve devrimcileri bulacaksınız.

"İşçi sınıfıyız biz. Mücadeleyi biz kazanacağız.

GREVDEKİ İŞÇİLERLE SÖYLEŞİ

"AÇLIĞA HAYIR DEDİK, GREVE EVET..."

On binlerce DİSK üyesi işçi grevlerde direnişlerde egemen sınıfların saldırısına karşı kararlı bir mücadele sürdürüyorlar. Grevlerle dayanışma giderek güçleniyor.

Türkiye toplumu, emperyalizme bağımlı kapitalistleşmenin neden olduğu ağır bunalımı yaşamın her alanında derinden duymaktadır. Pahalılık, işsizlik, sağlık, eğitim, konut gibi sorunlar geniş emekçi kitlelerin karşısında dev boyutlu sorunlar olarak durmaktadır.

İşçi sınıfı toplumun en örgütlü ve dinamik kesimini oluşturmaktadır. Yüz yılı aşkın mücadele tarihinde kazandığı zengin deneyimler, işçilerin karşı karşıya bulunduğu bunalımın sınıfsal çıkarlarımız doğrultusunda aşılmasında toplumun diğer emekçi sınıf ve tabakalarına yol gösterici nitelikte eylemleri üretebilmesinde yardımcı olmaktadır. Grev ve toplu sözleşme hakkının Anayasal

bir hak olarak kabul edilmesinin üzerinden kısa bir zaman geçmiş olmasına, 274 ve 275 sayılı yasaların bu hakların kullanımına büyük sınırlamalar ve yasaklamalar koymuş olmasına rağmen, bugün ülkenin dört bir yanında yaygınlaşan grev, direniş gibi işçi eylemleri işçileri eğiten, toplumsal kurtuluş mücadelesine hazırlayan eylemler niteliğindedir.

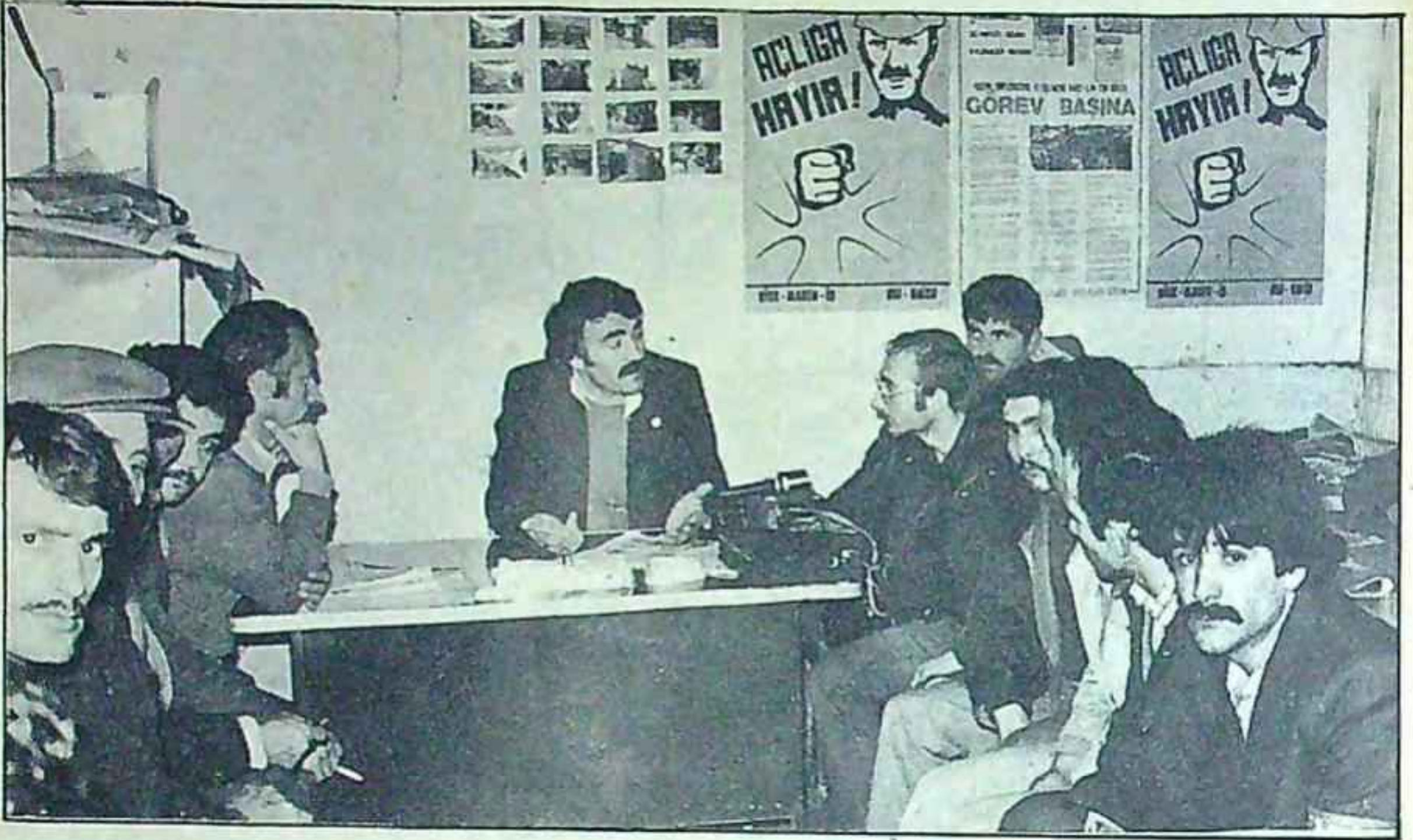
DİSK üyesi Tekstil ve Maden-İş Sendikalarının kademeli olarak uygulamaya koydukları grevlerin, yanısıra TİS, Yeraltı Maden-İş, Petkim-İş, Gıda-İş, Basın-İş, Lastik-İş, Keramik-İş, Banksen, Sosyal-İş, Oleyis, Genel-İş sendikalarımızın sürdürdüğü grevler içinde bulunduğumuz sınıf mücadelesi sürecinde önemli bir yere sahiptir.

Patronların ellerindeki her türlü kitle haberleşme aracını seferber ederek genelde DİSK'e, özelde de bu grevlere yönelttikleri saldırılar artarak sürmektedir. Grevlerin ideolojik olduğu yolundaki demagogiler bu anlamda işverenlerin başvurdukları mazlemenin başında yer almaktadır.

DİSK Basın-Yayın Dairesinden bir ekip, Tekstil ve Maden-İş Sendikalarının sürdürdüğü grevleri ziyaret ederek, grevci işçilerle sohbetler yapmışlardır. Bu sohbetlerden bazı bölümleri sayfalarımıza almayı uygun bulduk.

Grevci işçilerin bu sohbetlerde söyledikleri patronların yalan ve iftiralarına en güzel cevaplardır.

SORU: Neden bu işyerinde grev var?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Bu işyerinde greve gitmemizin nedeni şudur: Madeni eşya işkolunun en azgın örgütlü MESS, bizim haklı istemlerimizi vermedi. Taleplerimizi ideolojik olarak yorumladı. Bizleri tamamen halkın gözünde bunalımın sorumlusuymuş gibi göstermek istedi. Biz de bunalımın sorumlusu olmadığımızı, açlığa karşı "hayır" dedik, greve "evet" dedik; onun için greve çıktık.

SORU: İşverenler Maden-İş'in grevleri ideolojiktir, tamamen politik nedenlerle grev yapılmaktadır, diyorlar. Siz bu konuda ne diyorsunuz?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Eğer burjuvazi bizim grevlerimize ideolojik diyorsa, bizim istemlerimizi versinler, biz toplu sözleşmeyi bitirelim. Ve o zaman grevimizin ideolojik olup olmadığı ortaya çıkar.

SORU: Grevinizin başarısı için neler yapılmalıdır?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Grevimizin başarısı ilk önce disiplinli geçmektedir. Bir de örgütümüzün üst düzeyde alması olduğu

**"Açlığa
hayır dedik,
greve evet
dedik
onun için
greve çıktık."**

kararlara uymaktır. Biz disiplinli olarak grev nöbetimizi tutuyoruz. Disiplinli olarak sohbetlerimizi yapıyoruz. İşyerimizin bu kavga-dan başarıyla çıkabilmesi için, bütün işyerlerinin de başarıyla çıkabilmesi için elimizden geleni yapıyoruz.

SORU: Sürdürdüğünüz grev sırasında karşılaştığınız zorluklar, engellemeler, baskılar nelerdir?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Greve ilk çıktığımız günden beri polisin ve askerin sık sık baskısına uğruyoruz. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının 38 sayılı bildirisi-ne göre grev yerinde iki kişiden fazla işçinin bulunamayacağı söy-

lendi. Grev kulübemizin yapımında ve sonrasında hep askerlerin "yıkacağız" tehditleriyle karşılaştık ve karşılaşıyoruz. Aslında biz bu baskıları greve çıkmadan tahmin ediyorduk.

Sıkıyönetimin kim için geldiğini şimdi daha iyi kavradık.

SORU: "Grev işçi sınıfının okuludur" sözü sizin için ne anlama geliyor?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Biz greve çıkmadan önce, işyerimizde dahi arkadaşlarımızla sohbet edip dertlerimizi paylaşamıyorduk. İşveren bizi çeşitli bölümlerde çalıştırarak içeride bölmüştü. Diğer vardiyalardaki arkadaşlarımızı bile tanıyamıyorduk. Şimdi dertlerimiz ortak. Şimdi işyerlerimizdeki arkadaşlarımız kaynaşıyorlar ve diğer işyerlerinden gelen arkadaşlarımızla kaynaşıyoruz. Ve ülkenin ekonomik, politik durumunu tartışıyoruz. Aramızda eğitimler yapıyoruz.

SORU: Burjuvazinin ekonomik, politik, ideolojik saldırısının grevinize etkisi nasıl olmuştur? Ve nasıl olmaktadır?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Burjuvazi çok yönlü saldırıyor. Televizyonlarda bağırıyorlar, renk

li gazetelerde bağıyorlar. Grevlerimizin ideolojik olduğunu iddia ediyorlar. Burjuvazinin ideolojik saldırılarını bekliyorduk. En son toplu sözleşme komiteleri kurmaya başladılar. Bu saldırıların da üstesinden geliriz.

SORU: Grevlerimize yönelik saldırılar alabildiğine yoğun. TV ve Radyo'dan belli basın organlarına kadar patronlar grevlerinizi kalamak için ellerinden geleni yapıyor. Siz bunları nasıl karşılıyorsunuz?

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Mahallemizde, kahvelerde, evimizde arkadaşlarımıza grevimizi anlatıyoruz. Neden greve çıktığımızı anlatıyoruz. Gerekirse cebimizde taşıdığımız aylık maaş bordrolarımızı gösteriyoruz. Davamızda haklı olduğumuzu onlara gösteriyoruz. Anlatıyoruz.

CEVAP (ÖRME-İş/Tekstil): Bu işyerlerinde sekiz aydır sözleşme

görüşmelerindeyiz. Hiçbir anlaşma olmadı. Çok düşük bir ücretle çalışıyoruz. 3 bin liraya çalışmaktayız. Anlaşma olmadığı için grev kararı aldık Aksi halde bu fiyatlar karşısında yaşayabilmemiz mümkün olamazdı. Zaten onların da istedikleri bu galiba.

CEVAP (Örme-İş/Tekstil): Evet işverenler grevlerimize ideolojiktir diyorlar. Her şey ortada. 3 bin lira maaş alan bir işçi bu pahalılıkta nasıl geçenebilir? Halit Narin Tekstil işkolundaki işçilerin 28 bin lira maaş aldıklarını söylüyor. Ama 11 yıllık emeğime karşılık ben 3.200 lira alıyorum. Bundan hariç 23 yıllık arkadaşımız da 3.642 lira maaş almaktadır. Bu arkadaş çoluk çocuk, torun sahibi. Bunlara ideolojik diyorlar. Hakımızı almak için grevdeyiz.

CEVAP (Örme-İş/Tekstil): Daha bilinçli davranmalıyız. Yılmamalıyız.

CEVAP (Örme-İş/Tekstil): Grevde geçen zamanda bilinçlenme fırsatı vardır. Eğitim eksikliğimizi giderme fırsatı vardır.

CEVAP (Örme-İş/Tekstil): Grevlerin ideolojik olduğunu söylüyorlar. Ayrıca olaylı olacağını söylüyorlar. Biz olay çıkarmak için değil, hakkımızı almak için grevdeyiz. Onlar nasıl üretimi artırıp kârlarını yükseltmek istiyorlarsa, bizim de amacımız çalışmak ama geçimimizi sağlayacak ücretle çalışmaktır.

CEVAP (Örme-İş/Tekstil): Mahallemizde bize hep soruyorlar: Neden grev yapıyor sunuz? Biz 3 bin lira maaşla çalışıyoruz, bu maaşla geçinmek mümkün olmadığı için greve kararlıyız diyoruz. İzah edince mahallede komşularımız, tanıdıklarımız bize hak veriyor. Nasıl bugüne kadar durdunuz, nasıl geçindiniz, diye onlar da hayret ediyor.

CEVAP (Atlı Zincir/Maden-İş): Burjuvazi çok yönlü saldırıyor. Televizyonlarda bağıyorlar, renkli gazetelerde bağıyorlar. Grevlerimizin ideolojik olduğunu iddia ediyorlar. Burjuvazinin ideolojik saldırılarını bekliyorduk. En son toplu sözleşme koordinasyon kurulu kurmaya başladılar. Bu saldırıların da üstesinden geliriz.

TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİ

Son zamanlarda televizyon reklâmlarında duvar ve yer döşemelerine ilişkin olanlar, büyük yer kaplamaktadır. Çeşitli fayans ve seramik kaplama örnekleri televizyon ekranlarını doldurmaktadır. Ayrıca sağlık gereçleri olarak çeşitli tipte lavabo ve küvet modelleri sunulmaktadır. Bu reklâmların bu denli yoğunlaşması, bu üretim dalında büyük kârlar elde edildiğinin kanıtıdır. Nitekim III. plan döneminde yer ve duvar döşemeleri üretiminde öngörülen yıllık artış % 11.3 iken bu oran her yıl % 25 olarak gerçekleşmiştir. Yani öngörülenin iki katı fazla üretim sağlanmıştır. Aynı durum sağlık gereçleri için de geçerlidir. Bu gereçler için planda öngörülen yıllık üretim artış hızı % 13.6 iken, gerçekleşme % 18.2 olmuştur.

32

Bu sanayi dalında elde edilen büyük kârlar, bu sanayide çalışan işçilerin göz nuru, alın teri emekleri karşılığıdır. Bu yazımızda sizlere, taş ve toprağa dayalı sanayi kolunun genel özelliklerini ve çalışma koşullarını anlatmaya çalışacağız. Önce seramik üretimi üzerinde, sonra yine bu işkoluna giren tuğla ve çimento üretimi üzerinde duracağız.

TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Bu sanayi dalının gelişimi, inşaat sektörünün gelişimiyle yakından ilgilidir. Özellikle tuğla ve çimento üretimi inşaat sektörünün başlıca girdisini oluşturduğundan bu ürünler için sürekli artan bir talep vardır.

Ülkemizde planlı bir konut politikası olmadığından özel girişimciler, kâr getiren lüks konut yapımına ağırlık vermektedirler. Bu da lüks yer ve duvar döşemelerinin ve genel lüks lavabo ve küvetlerin üretiminin artışına neden olmuştur. Gelir düzeyi yüksek kesimler, eski yapılmış konutlar da bile yer ve duvar döşemelerinin değiştirilmesi yoluna gitmektedirler.

1978 yılında, taş, toprak, kil, kum vb. den imalat yapan sanayide 72 544 kişi sigortalı olarak çalışmaktadır. Bu çalışanların 9 534'ü kamuda, 63 010'u özel kesimdedir. Kamuya ait işyerlerinin sayısı 46, özel işyerlerinin sayısı 3 706'dır. Bu işkolunda çalışan sigortalı işçilerin sayıları ve ortalama ücretleri 1970'den bu yana şöyle bir gelişme göstermiştir:

Çizelge 1: Taş ve Toprağa Dayalı Sanayide İşçi Sayıları ve Ortalama Ücretler

Yıllar	Sigortalı İşçi Sayısı	Ortalama Günlük Ücretler (TL)
1970	45 991	31.14
1971	49 794	38.19
1972	53 038	40.88
1973	56 164	54.44
1974	55 166	67.00
1975	58 352	86.23
1976	66 100	121.99
1977	75 979	160.87
1978	72 544	212.19

Kaynak: SSK Yıllıkları

Bu işkolu, iş kazalarının yoğun olduğu bir işkoludur. 1978 yılında meydana gelen 10 213 iş kazasında 10 kişi ölmüş, 23 kişi daimi iş göremez hale gelmiştir. Bu işkolunda çalışan her 7 kişiden biri, patronların daha çok kâr hırsı nedeniyle iş kazasına uğramaktadır.

SERAMİK SANAYİNİN DURUMU

Seramik sanayinin ürettiği başlıca mallar, sofa ve süs eşyası, yer ve duvar döşemeleri, sağlık gereçleri ve elektro porselendir. Elektroporselen, elektrik enerjisiyle ilgili olup, üretimi elektrik üretim, dağıtım, köy elektrifikasyonu ve haberleşme ağının yaygınlaşmasına bağlıdır. Aşağıdaki çizelge, III. plan döneminde gerçekleşen üretim miktar ve değerlerini göstermektedir.

Çizelge 2: Seramik Sanayi Üretimi

Yıllar	Miktar	Değer	Değer	Miktar	Yılda ortalama % artış	Gerçekleşen Plan hedefi
Mallar	(ton)	(milyon TL)				
Sofra ve süs eşyası	7200	280.5	8750	340.9	4.0	8.5
Yer ve duvar döşemeleri	36656	487.5	112000	1489.7	25.0	11.3
Sağlık gereç	8990	422.3	20730	973.9	18.2	13.6
Elektroporselen	4000	131.3	9850	327.7	20.1	17.0
Toplam	56846	1321.4	151330	3132.2	18.8	12.1

Kaynak: IV.BYKP, s.559

Kârlılığın fazla olması nedeniyle, üretim miktarının sürekli arttığı, plan hedeflerini geride bıraktığı bu sanayide, bir de sömürü oranına bakarsak, bunun %233 olduğunu görürüz. (*) Yani günde 88 saat çalışan işçi bu 8 saatin sadece 2.4 saatini kendisi, 5.6 saatini kapitalist patron için çalışmaktadır.

Fayans ve seramik üretiminde, kârlılığın diğer ülkelere kıyasla ne denli yüksek olduğu, bu sanayi dalında Türkiye ile İtalya'nın sınırlı maliyet ve fiyat karşılaştırmasında ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 3: Fayans ve Seramik Üretiminde Sınırlı Maliyet ve Fiyat Karşılaştırması

	Türkiye	İtalya
Birim fabrika satış fiyatı	100	72
Kapasite kullanma oranı	% 73	% 87
Maliyet unsurlarının birim fiyata oranı:		
Hammadde ve girdiler	% 18.4	% 28.5
İşçilik	% 11.0	% 25.7
Kâr-Faiz	% 57.8	% 13.8
Amortisman	% 12.8	% 32.0

Kaynak: Yurt ve Dünya, Ocak 1980, s.27

Sömürü oranını hesaplamak için 1976 yılında yayınlanmış olan DİE İmalat Sanayi anketindeki katma değer ve ücret ödemeleri sayılarından yararlanılmıştır. Bilindiği gibi sömürü oranı patron için yaratılan artı-değerin (kârın) ücretler toplamına bölünmesi ile bulunur.

Çizelgeden, Türkiye'deki birim fiyatın İtalya'dakine kıyasla yüksek olduğu görülmektedir. Yine kâr-faiz kalemi, İtalya'dakinden 4 kat yüksektir. Fiyatların yüksek belirlenmesindeki asıl neden kâr ve faizin yüksekliği olmaktadır.

TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI DİĞER SANAYİNİN DURUMU

Bu sanayi dalına başlıca tuğla-kiremit, çimento ile pişmiş kil ve çimentodan üretilmiş diğer gereçler girmektedir.

1976 yılında, çeşitli kapasitelerde üretim yapan 280 adet tuğla ve kiremit tesisi vardır. Tuğla-kiremit üretimi, inşaat sektörünün gelişmesiyle yakından ilişkili olduğundan bina yapımı arttıkça, 1963'den 76'ya fabrika tuğlası üretim kapasitesi de % 650 oranında artmıştır. Türkiye'de ortalama üretim kapasitesi, yılda 5 milyon adet tuğladır. Mevcut kapasitenin 2/3'ü geleneksel yöntemlerle üretim yapan tesislere, 1/3'ü ise makineleşmiş ve modern tesislere aittir.

Ağırlıkta olan geleneksel üretim yönteminde, işin niteliğine bağlı olarak mevsimlik işçi çalıştırılmakta ve bunlar sigortalı değildir. 1976'da tuğla ve kiremit sanayinde sürekli çalışan işçi sayısı 19 603'dür. Bu tesislerin büyük çoğunluğu emek-yoğun üretim süreciyle çalışmakta olup ortalama kapasiteleri düşüktür. Aile şirketi niteliğinde olan bu şirketler ucuz çalıştırdıkları işçilerin sırtından aşırı kârlar elde etmektedirler. Örneğin 1977 yılında, tuğlanın ortalama satış fiyatı 1.75-2.25 TL/blok arasında değişirken mahiyetler 0-67-0-85 TL/blok arasında değişmektedir. Bu koşullarda tesisle işletmeye geçiş tarihini izleyen 1.5 yıl gibi kısa bir sürede amortismanlarını sağlamaktadırlar.

Tuğla ve kiremit gibi çimento-ya olan talep de sürekli arttığından, çimento da III. plân döneminde % 8.9 olarak hedeflenen yıllık üretim artışı aşılmış ve % 10.4 olarak gerçekleşmiştir. Ancak kapitalist ekonominin plansız yapısı,

Çizelge 4: Çimento Sanayi Üretimi

Yıllar	Miktar (bin ton)	Deger (milyon TL)	Yılda ortalama % artış Gerçekleşen	Plan hedefi
1972	8 425,0	6 733,3	—	—
1977	13 832,0	11 054,5	10.4	8.4

Kaynak: IV. BYKP, s.570

Sömürü oranı

kamu kesiminde % 290, özel kesimde % 356'dır.

çimento üretiminde de kendisini göstermiş, üretimin iç tüketim üzerinde gerçekleşmesine ve her yıl 880-890 bin ton dolayında çimento dışsatımı yapılmasına karşın, çimento temininde güçlükler ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda 1976 yılında 68 bin ton çimento dışalımına gidilmiştir. Özellikle dağıtım aşamasında, çimento üreten firmalara bağlı bayilerin çimento stoklaması, karaborsanın oluşmasına yol açmaktadır.

Çimento üretim kapasitesinin %50.7'si kamunun ve iştiraklerinin, % 49.3'ü özel sektörün elindedir. 1975 yılı itibarıyla kurulu 29 fabrikanın 15'i kamu sektörüne, 14'ü özel sektöre aittir.

Çimento ile pişmiş kilden yapı gereçleri imalinde, yüksek bir sömürü oranı olduğu görülmektedir. Bu oran, ücretlerin özel kesime göre biraz yüksek olduğu kamu kesiminde %290,

özel kesimde %356'dır. İkisinin ortalaması % 338 olmaktadır. Bu şu anlama gelmektedir: tuğla, kiremit, çimento vb. imâl eden bir işçi, çalıştığı 8 saatin 6.2 saatini kapitalist patron, 1.8 saatini kendisi için çalışmaktadır.

Bu işkolu aktarılan niteliklerinden de anlaşılacağı gibi çalışma koşullarının çok kötü olduğu, mevsimlik ve kaçak işçi çalıştırmanın yaygın olduğu bir işkoludur. Özellikle tuğla üretiminde yaygın olan geleneksel tuğla üretimi yöntemi işverenlere sömürülerini daha da artırabilmeleri için uygun olanaklar vermektedir. 274 ve 275 sayılı yasaların işçilerin sendikalaşması önüne koyduğu bürokratik, anti-demokratik engel ve sınırlamalar işverenlerin işçilerin sendikalaşmasını önlemekteki en büyük dayanakları olmaktadır.

İşkolunda kurulu sendikaların sayısı 20'nin üzerindedir. DİSK'e bağlı Keramik-İş Sendikası işverenlerin ve sarı sendikaların işçiler üzerinde kurmuş oldukları tahakkümü kırmak ve işkolunda sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini yaygınlaştırmak için mücadele etmektedir. Bu anlamda Keramik-İş Sendikası son yıllarda önemli başarılar elde etmiştir. Çimento sanayinde en büyük üretim kapasitesine sahip olan Akçiimento fabrikasının yanı sıra bu üretim alanının önemli fabrikalarından olan Mersin'de ki Çimsa, Adana Çimento, Kars ve Trabzon Çimento fabrikalarında Keramik-İş Sendikası yetkilidir.

Seramik ve tuğla alanlarında da Keramik-İş hızlı bir örgütlenme içindedir.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Geçtiğimiz ay DİSK'in uluslararası ilişkileri açısından yoğun bir ay olmuştur. Çeşitli ülkelerin sendikal delegasyonları DİSK'in konuğu olurken çeşitli ülkelerde düzenlenen toplantılara katılan DİSK yöneticileri çeşitli ikili temaslar yapmışlardır.

15-17 Mart 1980 Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu (FNV) Delegasyonu'nun ziyareti Hollanda İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (FNV) isteği üzerine bu örgütü temsilen üç kişilik bir delegasyon 13-17 Mart tarihleri arasında DİSK'i ziyaret etmiştir.

FNV delegasyonu, Dış İlişkiler Dairesi sorumlusu T. Etty'in başkanlığında Göçmen İşçiler Dairesi yetkililerinden L. Calle ve Bayan Katelaar'dan oluşuyordu.

FNV delegasyonu DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar ve Genel Başkan Vekilleri Rıza Güven ve Mukbil Zırtıloğlu ile resmi temaslarda bulunmuşlar ve DİSK'in çeşitli dairelerini de ziyaret ederek bilgi almışlardır. 23-26 Mart 1980- İtalyan Genel İşçi Konfederasyonu (CGIL) Delegasyonu'nun ziyareti DİSK'in Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na üyelik başvurusuna ilişkin olarak son gelişmeler ve yabancı ülkelerde çalışan işçilerimizin sorunlarıyla ilgili olarak hızlandırıldığı çalışmalar sonucunda bu ay içinde DİSK'i ziyaret eden ikinci bir delegasyon da İtalyan Genel İşçi Konfederasyonu (CGIL)dan olmuştur.

CGIL Dış İlişkiler Dairesi

sorumlusu C. Meroni'nin başkanlığında, Dış İlişkiler Dairesi uzmanlarından L. Troianni'den oluşan bu heyet de DİSK yetkilileri ile görüşmelerde bulunmuş, bilgi edinmişlerdir.

18-19 Mart 1980 Genel Başkan Vekili Rıza Güven'in Fransa'yı ziyareti,

Yabancı ülkelere çalışan işçilerimizin sorunlarının kalıcılığı ve artışı ve özellikle ikinci kuşakla ilgili olanların ön plana çıkması üzerine DİSK'in de bu alandaki çalışmalarının önem kazanması sonucu DİSK Genel Başkan Vekili Rıza Güven,

(a) Göçmen işçilerin hak ve özgürlükleri
(b) Kartsız işçilere oturma ve çalışma izni verilmesi ile ilgili olarak Fransız CGT konfederasyonunca düzenlenen uluslararası toplantıda hazır bulunmak ve bu konuda temaslarda bulunmak üzere 18-19 Mart tarihlerinde Fransa'yı ziyaret etmiştir.

22-28 Mart 1980 DİSK Delegasyonunun Çekoslovakya'yı ziyareti

9-15 Aralık 1979 tarihlerinde DİSK'i resmen ziyaret etmiş olan Çekoslovakya Sendikaları Merkez

Konseyi'nin çağrısı üzerine DİSK Genel Başkan Vekili Rıza Güven'in Başkanlığında ve Genel İş Sendikası Genel Sekreteri ve DİSK Yönetim Kurulu üyesi Ertan Andaş ve DİSK Genel Sekreter Yardımcısı Sina Pamukçu'dan oluşan bir delegasyon 22-28 Mart 1980 tarihleri arasında Çekoslovakya'yı ziyaret etmiştir. Bu ziyaret sonucu Çekoslovakya Sendikaları Merkez Konseyi ile DİSK arasında bir İşbirliği Anlaşması imzalanmış ve bir de basın bülteni yayınlanmıştır.

29- Mart-1 Nisan 1980

Romanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile kurulan ilişki üzerine DİSK Delegasyonu Çekoslovakya dönüşü Romanya'ya uğramış ve her iki örgüt arasındaki ilişkilerin daha da sıklaştırılması üzerinde görüş birliğine varılmıştır.

31 Mart-Nisan 1980

Uluslararası Hukukçular Heyetinin ziyareti

Dünya Sendikalar Federasyonunun görevlendirdiği Fransız CGT Konfederasyonu Hukuk Danışmanı Jean-Claude Wartel ile Uluslararası Demokrat Hukukçular Derneği'nden Pierre Vandernoot 31 Mart-4 Nisan 1980 tarihleri arasında İstanbul'da bulundular.

Türkiye'deki anti-demokratik uygulamalar, insan haklarının ihlali ve baskılara ilişkin bilgi toplamak, daha sonra bir rapor düzenleyerek uluslararası kuruluşlar nezdinde gerekli girişimlerde bulunmak amacı ile gelmiş olan bu hukukçular DİSK'in avukatları ile görüşerek genel durum hakkında bilgi aldılar. Ayrıca İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın ile görüştükleri gibi, İstanbul Barosu'nun kurduğu "Tutukluların ve İşkence Görenlerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu"nun toplantısına katıldılar. TÖB-DER, TMMOB, TÜM-DER, TÜTED, TÜS-DER, Çağdaş Hukukçular Derneği ve Halkevleri Genel Başkanları ve TGS yöneticileri ile toplantılar yaptılar.

FRANSA'DAKİ TÜRKİYELİ GÖÇMEN İŞÇİLER VE SORUNLARI

**GÖÇMEN
İŞÇİLERİN
SORUNLARININ
ÇÖZÜMÜNE
YÖNELİK
ULUSLARARASI
DAYANIŞMA
GÜÇLENİYOR**

**GÖÇMEN İŞÇİLERİN
SORUNLARI TÜRKİYE İŞÇİ
SINIFININ SORUNLARININ
PARÇASIDIR**

TÜM GÖÇMENLER TÜRKİYE'LİLER

Nüfus	4.170.353	86.693
Çalışan	1.642.800	36.300
1979'un İlk Üç Ayında Fransa'ya Girenler	6.733	133
Dönüş Tazminatı Alıp Dönenler	45.048	2.027
Fransız Vatandaşlığına Geçenler	51.345	185

Türkiye kapitalistleşme süreci-
ni yaşamakta olan azgelişmiş
bir ülkedir. Kapitalistleşmenin
hızlandığı son 25 yıl içinde,
Türkiye'de işsizlik giderek bü-
yümüştür. Bugün ülkede yak-
laşık 5 milyon dolayında işsiz
vardır.

Türkiye özellikle 1963'ten son-
ra kapitalist tekellerin çıkarları
doğrultusunda sürekli olarak
yurt dışına işçi gönderen bir
ülke olmuştur. Sermayenin
merkezileşmesini ve yoğunlaş-
masını hızlandırma ve daha
çok kâr elde etme hırsı ile
tekeller çok sayıda göçmen
işçiyi Avrupa'ya çekmişlerdir.
Bu işçilerin kolay sömürülebi-
li olmaları, en kötü işlerde
çalıştırılabilmesi, sayılarının
kapitalist büyüme koşullarına
göre ayarlanabilir olmaları, göç-
men işçi çalıştırmanın işçi
ücretlerini frenlemesi, yetiş-
miş işgücü getirterek bu işgü-
cünün yetiştirilmesi halinde
yapılacak olan yatırımlardan

tasarruf edilmesi gibi nedenler
göçmen işçileri kapitalist tekel-
ler için kaçınılmaz kılmıştır.

Bugün resmi anlaşmalarla iş
ve işçi Bulma Kurumu aracılı-
ğıyla yurt dışına giden işçilerin
sayısının 850 bin dolayında
olduğu belirtilmektedir. Kendi
olanaklarıyla yurt dışına gide-
rek çalışmaya başlayanları ve
işçi simsarları aracılığıyla yurt
dışına giden ve kaçak olarak
çalışan işçileri de hesaba
katarsak yurt dışında 1 milyon-
dan fazla **Türkiyeli işçinin**
çalıştığını söyleyebiliriz.

Çalışan işçilere ayrıca yurt
dışında fiilen çalışmamakla
birlikte onunla birlikte oturan
eş ve çocuklarını da katarsak
bu rakam 1.5-2 milyona yakla-
şacaktır. Bugün Avrupa'ya göç-
men işçi akını kısmi olarak
duraksatılmasına rağmen, yeni
doğan çocuklar ile birlikte
Türkiyeli işçi sayısı her geçen
gün biraz daha artmaktadır.

**Göçmen İşçilerin Sorunları
Giderek Yoğunlaşmaktadır**

Azgelişmiş ülkeler özellikle
işgücü fazlasını Avrupa'nın
kapitalist ülkelerine aktararak
işsizlik sorununu hafifletme,
işsizlik sorununun büyümesi-
nin ortaya çıkaracağı sorunları
önleme ve işçilerin gönderece-
ği dövizlerle dış ödemeler
açığını kapatma gibi çok kısa
vadeli çıkarlar ile soruna yakla-
şarak çok sayıda işçinin yurt
dışına gitmesini teşvik etmiş-
lerdir. Ancak bir süre sonra bu
işçilerin sorunları giderek büyü-
meye başlamıştır.

Türkiye'deki yaygın işsizlik,
aşırı hayat pahalılığı, geleceğe
olan genel güvensizlik, yeni bir
ülkede yaşamının getirdiği
yeni toplumsal alışkanlıklar
sonucu Türkiye dışında bulu-
nan işçilerin çoğunda, diğer
göçmen işçilerin çoğunluğun-
da olduğu gibi **kendi ülkelerine**
dönüş eğilimleri zayıflamakta-

dir. Bu işçilerin kendileri ve yeni doğan çocukları Avrupa'da kalıcı olacaklardır. Bu kalıcı olma niteliğinin ağır basması, sorunları biraz daha ağırlaştırmaktadır.

Bugün göçmen işçiler Avrupa'nın kapitalist ülkelerinde en ağır çalışma koşulları içinde çalışmaktadırlar. Göçmen işçilerin çoğu her yerde en ağır, en kötü, en pis, toplumda en aşağılık işler olarak kabul edilen, az ücret verilen işlerde çalışmaktadırlar. Bu işler genellikle yerli işçilerin reddettikleri işler olmaktadır.

Kapitalist tekeller özellikle 1967'den sonra giderek daha da yoğunlaşan ekonomik bunalımın yükünü özellikle göçmen işçiler üzerine yıkmaya başlamışlardır. Petrol krizinin en ağır biçimde hissedildiği 1973 ile birlikte göçmen işçilerin çalışma güvenliği ortadan kalkmıştır.

Federal Almanya göçmen işçi akınını durdurmuş, göçmen işçilerin çocuk paralarını azaltmıştır. Hollanda, İngiltere, Fransa, Belçika, İsviçre de benzeri yöntemlere başvurmuştur. Birçok ülkede "göçmen işçi avı" başlatılmış, vergi ve sigorta külfeti olmadan çalıştırılan kaçak işçiler özellikle bu durumdan çok etkilenmişlerdir.

Birçok ülkede hükümetler ve patronlar, ekonomik bunalım ve işsizlikten göçmen işçileri sorumlu tutmuşlar ve özellikle ırkçı kampanyalarla yerli işçileri göçmen işçilere karşı kışkırtmışlar, işçi sınıfının birlik ve dayanışmasını parçalamaya çalışmışlardır.

Bugün yurt dışında çalışan Türkiyeli işçilerin çok önemli sorunları vardır. Bu sorunlar, diğer göçmen işçilerin sorunlarından bağımsız olarak ele alınamaz.

İşgüvenliği ve çalışma hakkı, oturma güvenliği, meslekte ve toplumsal yaşamda yükselme hakkı, kamu hizmetlerine giriş, tüm sosyal güvenlik haklarından yararlanma, kendi öz kültüründe eğitim görme, kendi öz dilini öğrenme, medeni ve siyasal haklardan yararlan-

ma, ülkelerine dönüşte çeşitli intibak sorunları göçmen işçilerin en temel sorunlarıdır.

Göçmen işçilerin en önemli sorunu, özellikle göçmen işçi çalıştıran ülkelerde, işsizliğin artmaya başladığı 1973 yılından sonra önem kazanan çalışma ve oturma güvencesinin olmamasıdır. İşçiler her an işlerini yitirmek ve sınır dışı edilmek korkusuyla çalışmaktadırlar.

Fransa'daki Göçmen İşçiler Sorunu

Bugün Fransa'da 4.170.353 göçmen kişi vardır. Bunların 1.642.800'ü çalışmakta ve 300.000'i Paris'te bulunmaktadır. Fransa'da bulunan Türkiyeli göçmen kişi 86.693'dür ve bunların 36.300'ü çalışmaktadır.

Geçmişte ve günümüzde, ülkelerini terkederek Fransa'da çalışmak zorunda kalan pek çok göçmen işçi Fransa'da zenginliklerin yaratılmasına oldukça büyük katkıda bulunmuştur. Özellikle gerikalmış ülkelere örnek olan Fas, Cezayir, Tunus, Portekiz, İspanya, Türkiye ve Yugoslavya'dan gelen bu işçiler hem ülkelerinden uzak yeni bir kültür içinde yaşamak zorunda kalmışlar, hem de bu ülkelerde en istenmeyen işleri yapmışlar ve patronlar tarafından sömürülmüşlerdir.

Emperyalist-Kapitalist Sistem Kendi Bunalımını Göçmen İşçilere Yükleyemez.

Fransa'daki Türkiyeli göçmenlerin sayısı 86.693'tür. Bunlardan 36.300'ü çalışmaktadır.

Diğer yandan Fransa'da halk kendilerine çoğu kez düşmanca davranmıştır. Kapitalist sistemin içinde bulunduğu bunalım, Fransa'da iktidarda bulunan patronları yeni bir takım önlemler almaya zorlamış, artan işsizlik ve hayat pahalılığının suçlusu olarak da hemen göçmen işçiler gösterilmiştir. 1979 yılı sonlarında işsizliği yarattığı ileri sürülen göçmen işçileri sınır dışı edebilmek ve böylece sözde işsizliği yok edebilmek amacıyla bazı yasa tasarıları hazırlanmıştır.

Aslında patronlar ve hükümet işsizliğe göçmen işçilerin neden olmadıklarını bilmektedirler; ancak suçlanacak birini bulmak gerektiğinden, akla hemen savunmasız durumda olan göçmen işçiler gelmektedir.

Hükümet yetkilileri çeşitli konuşmalarında işsizliğe göçmen emekçilerin neden olduğunu ileri sürmekte, artan

petrol fiyatları da göz önüne alınınca doğrudan Kuzey Afrika'dan gelen göçmen işçiler ve diğer ülkelerin göçmen işçileri suçlanmaktadır. Bu suçlamalar aynı zamanda, bu emekçilere yöneltilen şiddet olayları ve cinayetlere de yol açmaktadır.

Fransız hükümetinin göçmen işçilerden kurtulmak için hazırladığı **Barre-Bonnet Yasa Tasarısı** 10 Ocak 1980'de başta CGT (Fransa Genel İş Konfederasyonu) olmak üzere örgütlerin karşı çıkmasına karşın yasalaştırılmıştır.

Göçmen İşçi Düşmanı Yasalar Ne Getiriyor?

Barre-Bonnet Yasası göçmen emekçileri kitle halinde sınır dışı edebilmek için çeşitli önlemler getirmektedir. Özellikle oturma ve çalışma izinlerinin yenilenmesinde zorluk çıkarmak için yeni düzenlemeler yapılmış ve oturma izinlerinin yalnız bir yıllık verilmesi ve yenilemelerin otomatik olarak yapılmaması öngörülmüştür. Bu yasa, polis denetlemelerine de yoğunluk vermiş ve göçmen emekçileri korku içinde yaşatacak bir yönetim sistemi geliştirilmiştir. Barre-Bonnet Yasası, Fransa'ya girişleri sıkı bir denetim altına almış ve "kamu düzenini bozucu" diye nitelendirdiği bazı göçmen işçilerin Fransa'ya alınmaması önlemini getirmiştir.

Göçmen işçilerin hak ve özgürlüklerini çiğneyen bu yasanın bazı maddeleri insan haklarına aykırı olduğu gerekçesiyle **Fransa Anayasal Konseyi** tarafından iptal edilmiştir. Örneğin çalışma ve oturma izni yenilenmeyen bir göçmen işçinin sınır dışı edilmesine karar verilmişse, bu işçinin Fransa'dan çıkıncaya kadar İçişleri Bakanlığına tutuklanması **Anayasa'**ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Fransız patronları ve hükümeti Barre-Bonnet Yasası ile yetinmeyip yine göçmen işçi düşmanı **Stoléru Yasa Tasarısı** denilen yeni bir tasarı geliştirmişlerdir. Nisan ayında Parlamento'ya sunulması istenen bu yasa tasarısı göçmen işçile-

rin oturma ve çalışma izinlerini yenilememek ve böylece bu emekçileri daha kolayca sınır dışı edebilmek için yeni önlemler getirmiştir.

Bu tasarı yasallaştırılırsa, Valilere ve İçişleri Bakanlığına göçmen emekçilerin çalışma ve oturma izinlerini yenilemek için yeni bahaneler kullanma hakkını verecektir. Örneğin valiler "işin durumu"na, yani göçmen işçinin çalıştığı yerin ekonomik durumuna bakarak, dilerse çalışma ve oturma izinlerini yenilemeyeceklerdir.

Fransa'da on ya da daha fazla yıl çalışmış bir göçmen işçi, sözde çalıştığı yer ekonomik bunalım içinde ise bütün o zenginlikleri yıllardır yarattığı halde kolayca sınır dışı edilebilecektir.

Fransız hükümetinin hazırladığı yeni yasalar göçmen işçileri sınır dışı etme yönünde önlemler getiriyor.

Fişleme ve Göçmen İşçi Avı Çözüm Değildir.

Göçmen işçilerden kurtulmak için hazırlanan bir diğer tasarı da fişleme tasarısıdır. Fransız emekçilere de uygulanacak olan bilgisayar üzerinde fişlemenin amacı, işçiye ait tüm bilgiyi bu fişlere geçirip, gerektiğinde kolaylıkla çalışma iznini yenilememek ve sınır dışı edilmesini sağlamaktır. Bu fişler üzerine göçmen işçinin katıldığı sendikal ve politik faaliyetler de yazılacağından, bu faaliyetler patronların işine gelmediği zaman, bu tip faaliyetlere katılan göçmen işçiler "kamu düzenini bozuyor" gerekçesiyle sınır dışı edilebileceklerdir.

Bugün Fransa'da polis adeta bir göçmen işçi avı başlatmıştır ve metrolarda, emekçilerin katıldıkları yurlarda, polis devamlı göçmen işçilerin kimliklerini, çalışma ve oturma izinlerini kontrol etmektedir.

Bütün bunlar, göçmen işçilere beslenen düşmanlığı daha da arttırmakta ve yeni şiddet olaylarına yol açmaktadır. Bu şiddet olaylarının suçluları ise polis tarafından nedense aranmamakta ya da cezalandırılmamaktadırlar.

Uzun yıllar Fransa'nın sömürgeci durumunda kalmış olan Cezayir'den gelen işçilerin bile oturma kartları, yaklaşık on yıl önce Fransa ile Cezayir arasında imzalanan anlaşmaya aykırı olarak, yalnız bir yıl için

verilmekte ve keyfi olarak yıl sonunda yenilenmeyebilmektedir.

Öte yandan kağıtları olmayıp da şimdiye kadar kaçak olarak çalıştırılmış göçmen işçiler, yakalandıklarında hemen sınır dışı edilmelerine karar verilmiştir. Bir kaç yıl önce bu işçileri çok düşük ücretle ve saatlerce çalıştıran patronlar, bugün bu emekçilere gereksinimleri kalmayınca onları bir posa gibi atabilmekte ve sınır dışı edebilmektedirler.

Örneğin, Paris'te konfeksiyon sanayisinde kaçak olarak çalışan Türkiyeli işçiler, günde 10-15 saat ve haftada 7 gün çalıştırılmaktadırlar. Oysa bugün kaçak durumda olan bu işçilerin durumlarının düzeltilmesi ve yasallaştırılması için hiçbir çaba gösterilmemekte, yakalandıkları takdirde hemen sınır dışı edilmelerine karar verilmektedir.

insan haklarına, uluslararası sözleşmelere, ülkeler arasında yapılmış ikili anlaşmalara aykırı olan bu yasalar, yasa tasarıları ve uygulamalara karşı C.G.T. ve diğer ilerici sendikal örgütler yoğun bir mücadeleye girişmişlerdir. Bu mücadele, doğal olarak Fransa sınırlarını aşmış, göçmen gönderen ülkelerin sendikal merkezleri arasında ortak bir çalışma platformu yaratmıştır.

Bu amaçla, 7 Kasım 1977-29-30 Mart 1979 ve son olarak da 18 Mart 1980'de Paris'te göçmen işçilerin sorunlarını tartışan uluslararası toplantılar yapılmıştır.

18 Mart'ta Paris'te yapılan toplantıya Cezayir'den U.G.T.A.(Cezayir Genel İşçiler Birliği), İtalya'dan C.G.I.L.(İtalya Genel İş Konfederasyonu), Portekiz'den C.G.T.P.I.N.(Intersyndical), İspanya'dan C.C.O.O.(İşçi Komisyonları), Fransa'dan C.G.T.'nin ve Türkiye'den DİSK'in katıldığı ortak bir toplantı yapılmıştır.

Bu toplantıda DİSK'i temsil eden DİSK Genel Başkanvekili Rıza Güven özetle şu görüşleri dile getirmiştir:

Paris'te yapılan "Göçmen İşçiler" konulu toplantıda DİSK'i R.Güven temsil etti.

Türkiye, kapitalist batı bloğunun, her açıdan en alt sıralarında yer alan, üzerinde her türlü oyunun rahatça oynanmaya çalışıldığı emperyalizmin askeri üssü görünümünde bir Avrupa ülkesidir.

Kapitalizmin krizinden diğer batılı kapitalist ülkelerden çok zarar gören bir ülkedir Türkiye.

İşsizlik resmi rakamlara göre 3 milyondan fazlaya ulaşmıştır. Gerçek ise 5 milyondur. Dış açık 175 milyar lirayı bulmuştur. Batı Türkiye'yi yeniden bir "hasta adam" olarak görmektedir.

Fakat Türkiye emekçileri ve işçi sınıfı boş durmamaktadır. Bünyesinden geçmişin uzun bir mücadelesi sonucu 1967 yılında DİSK'i çıkarmıştır.

Bugün DİSK Türkiye ve dışındaki egemen güçlerin korkulu rüyasıdır.

DİSK'in kendine belli başlı sorun olarak bellediği en acil konulardan biri de eş ve çocuklarıyla sayıları 2 milyona yaklaşan Türkiyeli göçmen işçiler sorunudur.

Almanya'daki 850 bin Türkiyeli işçiden sonra en fazla Türkiyeli işçi bulunduran ülkeler arasında Fransa önemli bir yer tutmaktadır.

Ayrıca Fransa'da yalnız 15 bin kadarı Paris bölgesinde yaşadığı ileri sürülen 30 bin kaçak Türk işçisi bulunmaktadır.

DİSK bugüne kadar bu konularda başta CGT olmak üzere tüm ilerici yabancı konfederasyonların girişimlerini saygıyla karşılamış, onlara destek olmaya çalışmış ve kendi gücü oranında da bu sorunlara ülkesi ve uluslararası düzeyde katkıda bulunmaya çalışmıştır.

DİSK her zaman her yerde emekçilerin, işçi sınıfının birliğini temel ilke edinmiştir. Gerek ülkemiz Türkiye'de, gerek Türkiyeli emekçilerin bulunduğu bütün ülkelerde Türkiyeli işçiler yerel ve ulusal işçi sınıflarının parçalandırlar.

DİSK'in göçmen işçiler ve kaçak işçiler konusundaki tavır ve önerileri açıktır:

- Göçmen işçiler her şeyden önce uluslararası anlaşmalardan, hükümetlerarası ikili veya çok yanlı anlaşmalardan hiçbir kısıtlama olmaksızın yararlanmalıdırlar. Dayanağımız 1975 Helsinki Konferansı, 1975 yılı Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun 60. dönem Uluslararası Sözleşmesi, Stuttgart 3. Göçmen İşçiler Konferansı kararlarıdır.

DİSK'in somut istem ve önerilerini şöyle sıralayabiliriz:

I) Tüm Türkiyeli ve yabancı işçilerin bulundukları ülkelerde tam işgüvenliği ve çalışma haklarına sahip olmalı, yerli yabancı ayırımları kaldırılmalı ve eşit işe, eşit ücret verilmelidir.

II) "Sosyal güvenlik, aile ve çocuk yardımları, işsizlik sigortası" gibi sosyal haklar da tam eşitlik garantisi altına alınmalıdır.

III) Emeklilik ve kazanılmış haklar somut olarak ayrıcalıksız tüm emekçilere sağlanmalı, emekçiler ülkelere döndüklerinde bu hakların kalıcı olması sağlanmalıdır.

IV) Yabancı işçilerin tümünün çalıştıkları ülkelerde ana dilinde eğitimi sağlanmalı, mesleki eğitim toplumsal yükselme mekanizmalarından o ülke emekçileri kadar yararlanmalıdırlar

V) Her türlü insanı haklardan kısıtlamasız yararlanmalıdır. Söz söyleme, örgütlenme, seyahat etme, aile ve çocuklarıyla birlikte yaşama gibi özgürlükleri yaşama geçirebilmelidirler

VI) Büyük patronların ve hükümetlerinin oyunları yüzünden kendi ülkelerinden uzakta en basit garantiye sahip olmaksızın çeşitli ülkelere dağılmış yüzbinlerce kaçak ve gizli işçiye tezelden kağıtları verilmeli ve söz konusu sorun hem uluslararası yetkili kuruluşlar, hem ilgili hükümetlerce, hem de ilgili ülkelerin sendikal merkezlerince tezelden ele alınmalı ve anlaşmalar çerçevesinde en fazla sömürülen insanlık dışı koşullarda çalışmak zorunda bırakılan bu emekçilerin sorunlarına acil ve kalıcı çözüm getirilmelidir.

Son günlerde Paris ve Fransa'da güncel bir konu olarak ansızın ortaya çıkartılan Türkiyeli kaçak işçilerin sorunları, aşağı yukarı on senedir bilinmektedir. Bu konuda DİSK'in ve C.G.T.'nin yıllardır süren girişimleri vardır. Fakat sorun bugün önemli boyutlara ulaşmış görünmektedir. Bu konuda DİSK ve C.G.T.'ye önemli görevler düşmektedir.

Önümüzdeki eylemler dizisi içinde, Türkiyeli göçmen ve

kaçak işçilerin sorunlarına öncelik ve ağırlık verilecektir.

Yapılan ortak toplantıdan sonra örgütler arasında ortak bir bildiri imzalanmış, bu bildirinin basına açıklanmasından sonra, 18 Mart gecesi Paris'te tüm göçmen işçilerin katıldığı bir miting yapılmıştır.

Ortak bildiride şu görüşlere yer verilmiştir:

Öte yandan Paris'teki toplantı dolayısıyla DİSK Genel Başkanvekili Rıza güven, C.G.T. ve DİSK'in 22 Ekim 1979'da İstanbul'da imzaladıkları ortak bildirgeye uyararak, CGT Ulusal Göçmen Sekreterliği ve CGT Giyim Sanayi Konfederasyonu ile bir toplantı yapmış ve ortak bir bildiri imzalanmıştır.

CGT Ulusal Göçmen Sekreterliği ve CGT Giyim Sanayi Konfederasyonu ile DİSK arasında ortak bir bildiri imzalanmıştır.

Fransa'daki türkiyeli göçmen işçilerin durumu üzerinde iki taraf geniş görüş alışverişinde bulunmuş, özellikle işçilerin yaşama ve çalışma koşulları ile özgürlüklerinde görülen gerilemelerin daha da belirginleşmesine, ırkçı ve yabancı düşmanı kampanya ve şiddet olaylarının endişe verici gelişimini kınamışlardır.

Delegasyonlar, Fransız Hükümetinin BARRE-BONNET Yasası ve STOLERU ve ORNANO Yasa Tasarıları ile daha da belirginleşen göçmen işçiler politikasına, göçmen işçilerin kitle halinde sınır dışı edilmesi tehditlerine, 1 milyondan fazla işçinin fişlenmesine, işçi yurtlarında kalanlara uygulanan baskıya, göçmen işçilere ayrılmış sosyal kredilerin azaltılmasına karşı olduklarını bildirmişlerdir.

İki delegasyon ayrıca Fransız ve Türk yetkililerinin göz yumması sonucunda, Fransa'da hiçbir cezaya uğranmadan faaliyetlerini geliştiren, özellikle de büyük şirketlerde yurt ve lojmanlarda örgütlenen faşist eğilimli Türk Derneklerinin ve dostluk örgütlerinin kışkırtmalarına karşı Türkiyeli göçmen işçilerin uyarılmasının gereği üzerinde durmuşlardır.

Türkiyeli göçmen işçilere uygulanan çeşitli ayrıcalıklar karşısında iki delegasyon, bir taraftan Fransız Hükümetinin 8 Nisan 1965'de imzalanan ve Fransız işçilerle Türkiyeli işçilerin eşitliğini öngören Fransa-Türkiye işgücü anlaşmalarını çiğnediğini, diğer taraftan da Türkiye Hükümetinin bu anlaşmalara uyulmasını sağlamak amacıyla hiçbir girişimde bulunmadığını kaydetmişlerdir:

Aynı şekilde C.G.T. ve DİSK temsilcileri C.G.T.'nin görüşleri dikkate alınmadan ve giyim sanayi işverenlerinin Fransız hükümeti ile Türk Elçiliğinin aynı doğrultuda uyumluluğu sonucunda, kaçak göçmen işgücünden yararlanmasına karşı olduklarını bildirmişler, bu işçilerin durumlarının en kısa sürede geniş bir ayırım yapılmadan yasallaştırılmasını istemişlerdir.

ORTAK BİLDİRİ

Paris'te 18 Mart, 1980 tarihinde Paris CGT'nin girişim ve U.G.T.A.(Cezayir), C.C.O.O. (Madrid), C.G.I.L. (Roma), C.G.T. P.I.N. (Lizbon), D.I.S.K.(Türkiye)'nin katılımı ile göçmen işçilerin yaşam ve çalışma koşulları konulu bir uluslararası toplantı yapılmıştır.

Bu örgütler, kapitalist sistemin içinde bulunduğu bunalımın sonuçları ve göçmen işçi çalıştıran hükümetlerin göçmen işçi politikaları konusunda görüş alışverişinde bulunmuştur.

Bu görüş alışverişi 29 ve 30 Mart 1979'da Paris'te göçmen işçiler konusunda yapılan toplantıda ortaya çıkan ortak bildirinin bir devamı olmuştur.

Örgütler bugün Fransız hükümetinin ve patronların göçmen işçilere karşı politikasının en zararlı yönlerini şiddetlendirerek, haklara, özgürlüklere ve göçmen işçilerin onurlarına yönelik saldırıları artırdıklarını saptamışlardır.

BARRE-BONNET yasasının uygulanması ve STOLERU yasa tasarısı, göçmen işçilerin kitle halinde sınır dışı edilmelerini kolaylaştırmayı amaçlarken, fişleme tasarısı göçmen işçilerin ve Fransız işçilerin kişisel ve ortaklaşa özgürlüklerine karşı ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Toplantıda hazır bulunan tüm örgütler, BARRE-BONNET yasası ile insan haklarına, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün uluslararası sözleşmelerine, iki li anlaşmalara ve içgüdü konu-

sunda ortak düzenlemelere aykırı bu türden tüm önlemleri ciddi olarak kınarlar. Bu tür önlemlerin kabul edilmeyeceği, emekçilerin yasal güvencelerine ve sendikal hareketin istemlerine aykırı olduğu kanısındadırlar.

Örgütler ırkçılık ve yabancı düşmanlığı kampanyalarının yoğunlaşması, ırkçı eylemlerin artması ve suçluların kamu güçlerince cezalandırılmaması karşısında duydukları endişeyi belirtirler.

Yapılan görüşme aynı olguların diğer göçmen işçi çalıştıran ülkelerde de söz konusu olduğu ortaya çıkarmıştır.

Örgütler; çalıştıkları ülkelerde zenginliklerin yaratılmasına katkıda bulunan göçmen işçilerin o ülke emekçileri ile aynı haklardan yararlanmaları gerektiğine inanmaktadır.

Fransa'da çalışan göçmen işçiler,

● Fransa'da yerleşmek;

● Çalıştıkları ülkede kazandıkları hakların saklı kalması koşuluyla, uygun bir mesleki eğitimden geçerek kendi ülkelerine dönmek;

konusunda özgürce karar verebilmelidirler.

C.N.P.F. Fransız Patronlar Federasyonu ve Fransız hükümeti tarafından bilerek sürdürülen ve yasa dışı durumlarını düzeltmek görünümü altındaki haksız girişimlere son vermeli, göçmen işçilerin bu durumu en

kısa zamanda ve hiç bir ayırım yapılmadan yasallaşmalıdır.

Aşağıda imzaları bulunan örgütler göçmen işçiler politikası konusunda, özellikle devletler arasında yapılacak anlaşmalar aşamasında kendilerine danışılması istemlerini yinelerler. Fransız hükümetinin gündemindeki tasarıların başarısızlığına uğratılması Fransız ve göçmen işçilerin çıkarları doğrultusundadır.

Bu anlamda örgütler; Fransa'nın en büyük sendikal merkezi CGT'yi karşı karşıya bıraktığı ayrımcılığa Fransız hükümetinin bir son vermesi gerektiği kanısındadırlar. Paris'te mücadele veren Türkiyeli işçilerin çıkarlarına uygun ve etkin bir çözüm getirebilmek için, hükümetin CGT ile görüşmeyi kabul etmesi ve bu konudaki önerilerini gözönüne alması gerekir.

Toplantıya katılan örgütler aynı zamanda, o ülke işçilerinin ve göçmen işçilerin eşit haklara sahip olmalarını sağlayacak önlemlerin bir an önce alınmasını istemişler, devletlerinin, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 143 sayılı sözleşmesini yasallaştırmaları yolunda gösterecekleri çabalarını artırmayı kararlaştırmışlardır.

Örgütler 1979'da gerek ulusal gerekse uluslararası alanda geliştirdikleri ve Fransız hükümetini gerilemeye zorlayan birleşik mücadelenin başarısından dolayı mutludurlar.

Örgütler, Fransız patronlarının ve Fransız hükümetinin, göçmen işçiler konusunda uyguladıkları gerici ve baskıcı politikayı etkisiz kılmak için, göçmen işçi gönderen ve çalıştıran ülkelerin sendikal merkezleri arasındaki birleşik eylemin devam ettirilmesi ve geliştirilmesini kararlaştırmışlardır.

Örgütler, emekçilere, kendi ülkelerinde çalışma ve yaşama hakkı verebilecek, halkların ve emekçilerin istediği yeni bir uluslararası ekonomik düzen için birlikte mücadeleye hazır olduklarını bir kez daha yinlemişlerdir.

ULUSLARARASI SENDİKACILIK HAREKETİNİN GÜNCEL SORUNLARI

**CGT SEKRETERİ
HENRI KRASUCKI:**

Kemerleri sıkma politikası Fransa'nın her yerinde ücretlilerin sert tepkilerine neden oldu. Hükümetin ve işverenlerin geçen yazdan bu yana emekçilere dayattıkları ağır koşullar büyük boyutlara ulaştı. Fransa Genel İş Konfederasyonu (C.G.T.) egemen sınıfların bu politikasına karşı tüm emekçileri eyleme çağırıyor.

Bu bölümde Fransa'da yayınlanan *Economie et Politique* dergisinin şubat 1980 sayısında C.G.T.'nin eylem anlayışına, Fransa'da sendikal hareketin güncel sorunlarına ilişkin olarak C.G.T. Sekreteri Henri Krasucki ile yapılan bir röportajı yayınlıyoruz.

"HİÇBİR ŞEY EYLEMDEN DAHA ACİL OLAMAZ"

SORU: 1980 yılı daha başlamadan V.Giscard d'Estaing ve R.Barre Fransız halkı üzerine uyguladıkları kemerleri sıkma politikasının baskısını yoğunlaştırdılar. Bahane nedir? 1974'den beri yüz kere tekrarlanan petrol faturaları ve savaş tehditlerinin ortaya atılması ile dramatik bir hale gelen uluslararası durum. C.G.T. bu saldırıya karşı açık bir tavır almıştır. Bütün emekçileri bu saldırıyı iflas ettirmeye çağırıyor. C.G.T hükümeti geriletmek için nasıl bir mücadele öngörüyor?

HENRI KRASUCKI: Uluslararası durum, emekçilerin satın alma güçlerini hedef alan önlemleri gizlemek için kullanılmıştır. Bu önlemler sermayenin derin bir gereksinimine yanıt vermektedir. Hükümet ve büyük patronlar, kemerleri sıkma politikasını sertleştirerek, satın alma gücünün bir kısmını her ne bahasına olursa olsun, kârlarına aktarmak gereksinimini duymaktadırlar. Ancak bu aktarma bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Ücretliler direnmektedir. Bu nedenle iktidar ve büyük patronlar bu direnişi kırmak için baskıyı daha da arttırmak zorundadırlar.

Fransız kökenli çokuluslu şirketlerin yeniden genişlemesi bu kemerleri sıkma politikasına bağlı olduğundan bunu bilhassa yapmaları gerek. Fakat bu genişleme kemerleri sıkma politikası gibi Fransız sanayisinin gerilemesine yol açmaktadır. Büyük sermayenin kabul ettirmek istediği de budur. Bu hedefe ulaşmak için ücretlilerin onayını almasa bile onları pasif hale getirmek istemektedir.

Ancak, büyük haber araçlarının kışkırtmalarına bakarak iktidar ve büyük patronların istedikleri gibi hareket edemeyeceklerini gözden kaçırmamak gerekir. Bu konuda yanlış anlamaya yol açılmaması gerekir.

Yıl sonunda alınan önlemler, emekçilere karşı girişilen yeni ve büyük boyutlu bir saldırı örneğidir. Bu saldırı karşısında yılgınlığa düşmemek, tam tersine bu saldırıya yanıt vermek, eylemi örgütlemek ve saldırıyı bozguna uğratmak zorunludur. Çünkü, emekçilerin başka seçeneği yoktur. Soyulmaya izin vermeyecekleri açıktır. Bu yüzden kendilerini savunmaları gerekir. İktidarın öne sürdüğü gibi bugün egemen olan bir boyuneğme değildir, tam tersine bu bir memnuniyetsizlik, kızgınlık, içerleme ve mücadele gücüdür.

ÇOK YÜKSEK DÜZEYDE SOSYAL MÜCADELE

Geçen yıl boyunca mücadele sürüp gitti. 1979 yaz aylarında iktidar tarafından alınan önlemler büyük yankılara yol açtı. C.G.T. Eylülün ilk haftasından itibaren ücretlileri eyleme çağırdı. Bu çağrı üzerine, en önemli sanayi ve mali grupları etkileyen bir dizi eylem birbirini izledi: Duce'llier'yi saymadan, Alstom ve şubeleri, C.G.E. Merlin Gerin ile Creusot-Loire, Rhone-Poulenc, Dassault.

Bugün daha güçlü, çok daha güçlü bir yanıt gereklidir. Hiçbir şey eylemden daha acil olamaz. C.G.T için bu, işyerlerinde emekçilerin, kesin, açık istemlerini, gerçek kaygılarını dile getiren, en yüksek düzeyde mücadele olacaktır. Emekçileri en etkin biçimde seferber edecek temeller üzerinde, en uygun eylem biçimlerini, emekçilerle birlikte kararlaştırarak mücadeleler gerekli geniş boyutlara ulaşacaktır.

C.G.T. ile ilgili olarak bağlı örgütler çok yüksek düzeyde eyleme çağrılmaktadır. İş mahkemeleri seçimlerinde gösterilen aynı dinamizmi, aynı inisiyatif ruhunu ve aynı kazanma isteğini harekete geçirmek istiyoruz. Bizi o sırada iş başında gören emekçiler, her tarafta, istemlerinin somut biçimde savunulması için mücadele veren C.G.T. militanları bulacaklardır. Çok yüksek düzeyde mücadelelere doğru ilerlemekteyiz.

Ulusal Konfederal Kurulumuz ortak hareketinde bütün bu eylemleri, yurt çapında koordine edilmiş 15 kadar mücadelede birleştirme kararı aldı. Bu 15 kadar mücadele bir trampen vazifesini görecek ve gelecek dönemlerde emekçilerin seferberliğini daha da ileri götürmek için bir güven unsuru olacak. Bu bakımdan 1980 yılı iyi başlamıştır. Bu, doğal olarak koşulların sonucudur, öte yandan demiryolu işçilerinin grevi, hareketin gücü, memnuniyetsizliğin boyutları, yani varolan olanakları hakkında bir fikir vermektedir.

SORU: Sonuç olarak C.G.T'nin istediği yıl sonu ve uluslararası gerginlikten yararlanarak çok önlemler alan işverenler ve hükümete bir yanıt vermektir.

HENRI KRASUCKI: Evet doğru. Güncel saldırı, geçen yazki ani saldırının etkilerini arttırıyor. Bu yüzden sonbahara kıyasla daha güçlü bir yanıt gereklidir ve C.G.T olarak emekçilerin içinde bulunduğu durumu dile getirdiği için çağrımıza kulak verileceğine inanıyoruz.

Şunu da ilâve edeyim ki, C.G.T'nin güncel girişimleri en birleşik harekete varabilmek kaygısı ile yönlendirilmektedir. Hiçbir zaman, birlikte eylem olanakları aramaktan vazgeçmeyeceğiz. C.G.T'nin sözde kendi içine kapandığını düşünenler tamamen yanılmaktadırlar. Nerede mümkünse orada ücretlilerin birleşik cephelerini somut hale getirmek, genişletmek ve güçlendirmek için çabalarımızı esirgemiyoruz.

SORU: Bu yanıt tam Fransız İşverenleri Milli Konseyi'nin (C.N.P.F.) geçen 18 Aralıkta Genel Kurulunun kemerleri sıkma politikasını harekete geçirme konusunda görüş birliğine vardığı sırada gelişmeye başladı. Bu fırsattan yararlanarak işverenler bir adım daha atıp elde edilmiş hakların yeniden gözden geçirilmesini istiyorlar. C.N.P.F'nin bu iddiaları karşısında C.G.T. nasıl bir değerlendirme yapmaktadır?

HENRI KRASUCKI: C.N.P.F. Genel Kurulu ciddiye alınmalıdır. Biz emekçi düşmanlarını küçümseyenlerden değiliz. Bu kurul nedeniyle yapılan açıklamaların en önemlisi nedir? Bana göre şudur: C.N.P.F. var olan hakların kendisini rahatsız ettiğini saklamadı.

Örneğin 40 saat yasası. Çalışma süresi üzerine yapılan son görüşmelerde bu zinciri kırmaya çalıştı. Bunu başaramadı, ama gene de vazgeçmiş değildir. Örneğin, toplu sözleşmeler. İşverenlere göre toplu sözleşmeler bazı "sertlikler" getirecektir. Halbuki "işletmelerin durumları birbirinden çok değişiktir." Bu tez ile C.N.P.F. nereye varmak istediğini gösteriyor. İşverenin isteğine göre uygulanacak ve hatta ücret artışlarını daha da kişileştirecek ısmarlama toplu sözleşmeler. Bunlar "Kurtuluş"tan sonra milletvekillerini toplu sözleşme yasası lehine oy vermeye götüren nedenlerin tam tersidir. Gerçek bir toplu sözleşmenin varlığı, hiçbir emekçinin işveren karşısında yalnız olmadığını garantisidir, işletmeler de sosyal hakların askıya alınmasına ve parçalanmasına bir engeldir, ücret artışları ve sosyal haklar sistemlerin birliğinin güvencesidir.

Toplu sözleşmelerin ücretliler için önemini ve işverenlerde yarattığı sıkıntıyı ölçmek için, işverenlerin binlerce ücretliyi, özellikle genç ve kadın emekçileri sözleşmelerin güvencesi dışında bırakmak için harcadıkları çabaya bakmak yeterlidir. İşverenler toplu sözleşmelerden kurtulmak için geçici iş bulma kurumlarını, parça başı çalışanları ya da süreli iş akitlerini kullanmaktadır. Amaç her zaman verileni geri almaktır. İşverenler artık 50 yıl önce yaptıkları gibi, bunalımı ücretleri düşürmek için bahane olarak kullanmamakta, bu yüzden başka yollar aramaktadırlar.

GÜNÜMÜZDE SENDİKAL EYLEM BİRLİĞİ

SORU: Bu yolda "anlayışlı" sendika yöneticileri ile karşılaşmıyorlar mı? "Matin" gazetesi 31 Aralık'ta sosyal hakları maliyetlere benzeten C.F.D.T. yöneticisi Jacques Chérèque ile yaptığı bir görüşmeyi yayınladı. Herkesin bildiği gibi maliyetleri düşürmek gerekiyor, sosyal hakları da düşürmek mi gerekiyor? Bu görüş ne anlama geliyor? Bu görüşlere öncelik vererek size göre, işverenler, hükümet ve C.F.D.T. nereye varmak istiyorlar?

HENRI KRASUCKI: İşverenlerin ve hükümetin manevrasını geniş boyutları içinde değerlendirmek gerekir. Bu yalnızca C.F.D.T.'yi ilgilendirmiyor. Bu manevranın amacı herşeyden önce mücadelenin gelişmesini durdurmak için emekçiler üzerinde ideolojik bir baskı uygulamak ve olabilirse ücretlileri, işverenlerin hedeflerini kabul etmeye yöneltmektir. Bu arzu edilen ünlü uzlaşmadır. Bu girişim, bu oyuna gelmeyen C.G.T. dışındaki bütün örgütlerle, reformist bir sendikal cephe kurma çabalarından gelmektedir.

Bazı kimseler bu politikayı gayet iyi bilirler, diğerleri ise bundan uzaklaşmışlardır. Bu C.F.D.T. için söz konusudur. Bugün C.F.D.T. eskiden uyguladığı ve bir süredir terkettiği uygulamalara yeniden geri dönmek eğiliminde. "Yeniden merkezileştirme"nin anlamı budur. Ancak bu kadar eski bir yüzü, bu denli açık afişe etmek o kadar kolay değildir. Bu yüzden büyük açıklamalarla onu maskeleyemeye çalışıyorlar. Yine de zaman zaman örtü düşüyor, çünkü girişimlerde bulunmak alınan tavrı açıklamak gereklidir.

Gerçekçilik adına C.F.D.T. yöneticileri emekçileri indirimli çözümleri kabul etmeye davet ediyorlar. Örneğin demir-çelik işkolunda sanayi potansiyelini yıkıcı ve işyerlerini azaltıcı yeniden düzenleme tasarıları. Aynı şekilde Jacques Chérèque otomobil sanayisinin geleceğinin kaygılı durumundan hareket ederek, önceden, toplu işten çıkarma görüşünü benimsemektedir. Bu gerilemeleri doğrulamak için C.F.D.T. iktidarın tezlerinin bir kısmını tekrarlayarak sürekli bunalımı hatırlatıyor. Bunalım vazgeçilmez olduğundan ona alışmak, bunalımla "birlikte yaşamak" gerekir. Harekete geçmek en azından zararları sınırlamak olacaktır. Sosyal hakların gündeme gelmesi bu hareketin sonundadır.

Çalışma süresi üzerindeki pazarlıklar bu anlayışın iyi bir örneğidir. Bu pazarlıklar arasında C.F.D.T. 35 saatlik iş haftasını çok ateşli biçimde savunuyordu. Ancak pratikte işverenlere 40 saat altına düşmelerini teklif etmeyi hiç bir zaman kabul etmemiştir. Tam tersine C.G.T. ile birlikte yazdıkları bir metinde işverenle aynı kaygıları paylaşarak ve 40 saat yasasının sağladığı güvenceyi yeniden gündeme getirmeyi amaçlamıştır. Bütün bu örnekler C.F.D.T.'nin "yeniden merkezileştirme" ile bir gerilemeyi kabul ettiğinin kanıtlarıdır.

SORU: Bu durum C.G.T.'yi bugünkü eylem birliği koşulları üzerinde yeniden düşünmeye zorlamıyor mu?

HENRI KRASUCKI: Yeniden düşünme mi? Bu aşırı birşey olur, zira C.F.D.T.'nin "yeniden merkezileştirme"sinin ortaya çıkardığı tehlike bizim için bir sürpriz olmamıştır. Yine de biz boyun eğmiyoruz. Çünkü emekçilerin kesinlikle birliğinin en fazla sağlandığı eylem ihtiyaçları var. Daha önce de söylediğim gibi eylem birliği C.G.T. politikasının değişmez bir temeli, bir ilke sorunudur.

Zorluk, birliğin somut ilerlemesinin ortaklarımızın tutumuna bağlı olmasından gelmektedir. Bu tutum eylem içinde birliği zorlaştırdığında kollarımızı indirip teslim olmuyoruz. Emekçilere, işte çözüm sizin ellerinizde, diyoruz. Bu birliğin kefilleri sizlersiniz, öyleyse müdahale edin.

Bu tabii ki bir tartışmaya yol açıyor ve öne sürülenler ile yapılanlar üzerinde bir açıklık sağlanmasını gerektiriyor. Bu ücretlilerin davalarının bilincine iyice varmaları, kendi eylem inisiyatiflerini almaları, istemlerine ve acil şeylere karar vermeleri, en doğru mücadele biçimlerini seçebilmeleri için belirleyici koşuldur.

Açıklık sağlamak, eylemi önermek ve örgütlemek hiçbir şeyi bir diğerinin emrine vermeden değişik düzeylerdeki (işletmeler, işkolu ve yurt çapında) örgütler arasında anlaşma sağlamak ve geliştirmek: İşte C.G.T.'ye göre eylem birliği pratiğinden anlaşılan budur.

SORU: Geçen 10 Ocak, "Genişleme Forum"unda, Raymond Barre, C.N.P.F. Genel Kurulu ile eş zamanda işverenleri toplumsal diyaloga çağırıyordu...

HENRI KRASUCKI: Hükümetin dedikleri ve işverenlerin yaptıkları birbirine zıt değildir. Tam tersine Hükümet işverenlere sadece daha kabul edilebilir görünümünü tavsiye etmektedir. Bir anlamda "reddedin, ama zerafetle, ya da şöyle gözükmün" demektedir.

SORU: 1979 yazından beri özellikle büyük işletmelerde, işçisinden mühendisine kadar, onbinlerce ücretli toplumsal mücadeleye katıldı. Bu mücadele yeni istemleri ortaya çıkardı, demokrasi gereksinimleri ifade edildi, işçilerle mühendisler arasında görüş birlikleri kendini gösterdi. Bu eylemlerde çeşitli emekçi kategorileri arasındaki birliğin gelişmesi doğrultusunda ne gibi ufuklar görünmektedir?

HENRI KRASUCKI: Evet son aylardaki mücadele geniş kapsamlı oldu. Ve bu sadece bir başlangıç. İşverenler ve iktidarın kemerleri sıkma politikalarını kabul ettirmek için gösterdikleri ısrar gözönüne alırsa, bu mücadele oldukça güç oldu. Alsthom-Belfort, Mavilor ya da Saft-Tamarisde kazanabilmek için 2 ay grev gerekti. İşverenlerin kararlılığı söz konusu idi, ama bu örneğin de gösterdiği gibi, emekçilerin inatçılığı ve dayanıklılığı da vardı.

Emekçilerin kendilerinin belirledikleri istemler arasında ücretler, çalışma koşullarının yanı sıra yeni sorunlar da görüldü: özellikle emekçilerin onuru sorunu. Bu çok önemli istem, mücadelenin vardığı nokta ve toplumsal ilişkilerin bilinçlerde gelişmesinin gerçek durumu açısından çok anlamlıdır.

YENİ NİTELİKLİ İSTEMLER

Derin bir toplumsal ve ekonomik bunalımda ve 2 milyona yakın işsize saygınlık kazanmak için grev yapmanın anlamını çok iyi değerlendirmek gerekir. Bu emekçilerin kendilerini kuvvetli hissettiklerinin bir işaretidir, çünkü insan sadece elde edebileceğine inandığı bir şey için savaşıyor. Bu bizim ihtiyaçların, bilinçlenmenin ve güçler ilişkisinin gelişmesi üzerine söylediklerimizi doğrulamaktadır.

Bütün son mücadelelerde bir diğer istem demokrasi istemi, bütün gücüyle kendini göstermektedir. Demokrasi bir soyutlama değildir, demokrasi kendini bir takım hak ve istemlerde açıklıkla belli eden bir dilektir: İşletme söz hakkı, çalışma koşulları üzerine haber, bilgi ve kontrol hakkı, iş aletlerinin kullanımı ve geleceğini garantiye almak için yönetimin bazı konularında söz hakkı gibi.

Yine işletmede başka türde ilişkiler, çalışma düzeni ve idare metodlarında değişikliklerle ilgili istemler. Geçmişte bu gibi istemler dile getirilmiyordu, en azından bu şekilde ve bu kuvvetle dile getirilmiyordu. Bu istemler bizi şaşırtmıyor. Bunlar C.G.T. tarafından yapılan incelemelere ve büyük bir ilgi ile Economie et Politique'de okuduğum çalışmalara ve düşüncelere uyuyor.

Demokrasi istemi aynı biçimde mücadelenin gidişinde de kendini gösteriyor. Bu ortaya çıktığı zaman zorlukları yenmenin de bir yolu. Merlin Gerin'de, sendikalararası denilen bir organın çeşitli sendikal örgütler adına ve örgütler yerine geçmiş olması gibi. Bütün emekçilerin katıldığı günlük toplantılarla ve her sendikanın önerilerini tartışmaya sunması ve emekçilerin karar vermesi ile bu durumun üstesinden gelindi. Ve kararlara artık

kimse karşı koyamadı. Bu şekilde tuzaklar önlenmiş oldu. Emekçilerin denetimi altında gerçek bir sendikal cephe meydana getirildi ve zafer bu girişimin sonunda gerçekleşti.

Emekçilerin müdahalesinin biçimi ne olursa olsun (atolye kurulları bunlar çok ilginç deneyimlerdir-ya da diğer metodlar) önemli olan bütün ücretlilerin tartışmalara ve kararlara katılabilmeleridir. Çünkü eylemin gelişmesinin yolu zorluklara göğüs germenin öğrenildiği okul, budur. Sürekli müdahale sendikal örgütler arasındaki anlaşmaları hükümsüz kılmıyor. Tam tersine, onlara daha fazla güç ve önem kazandırıyor. Bu müdahale aynı zamanda daha genel sorunlar üzerinde bilinçlenme koşulları yaratan uyanıklık ve sorumluluk getirir. Bütün bunlar, değişik emekçi kategorileri arasında yakınlaşmayı kolaylaştırdı. Son aylarda uzun süreli grevler sırasında işçilerle mühendislerin sonuna kadar omuz omuza mücadele ettiklerini gördük. Tabii ki bir genellemeye gitmemek gerekir, yine de çok ilginç bir gelişim olarak birçok işyerinde eylem konusunda görüş birlikleri ortaya çıktı. Bu gelişimde muhakkak zorluk ve anlaşamamazlıklar ortaya çıkmaktadır. Fakat yeni olan şu ki, bugün bu zorluklar ve anlaşamamazlıklar mücadele içinde aşılabilmektedir.

EMEKLİLERE DAHA YAKIN BİR SENDİKA

Bütün işyerlerinde özellikle büyük olanlarda, emekçiler arasındaki ilişkiler karmaşıktır. Biz C.G.T. olarak bütün ücretlerin ister emir veren, ister emir yerine getiren olsun, temelde ortak çıkarları olduğunu söylüyoruz. Hepsinin işvereni aynıdır. Fakat, yaptıkları işler onları zorunlu olarak karşıt durumlara götürmektedir. Bu durumun güçlükler yarattığını saklamıyoruz. Anlaşamamazlıkların aşılması ve gerçek bir diyalog kurulması ancak çıkar farklılıkları olduğu gerçeğinden hareketle mümkündür.

Birbirimize gerçekleri söylemeliyiz. Mühendislere ve kadrolulara, Fransa'da bu kadar düşük ücret alan emekçiler olmasının ve hiyerarşik yelpazede aşırı ücret farklılıklarının bulunmasının çıkarlarına ne kadar karşı olduğu söylenmelidir. İşçilere sorumluluklar verilir, nitelikleri tanınır ve memurlar

ile işçiler arasında dayanışmanın ağır bastığı yeni tip ilişkiler kurulursa, mühendisler ve kadroluların bundan kazanacağı çok şey vardır. Hepsinin ortak bir düşmanı vardır: Kendilerini hiçbir hiyerarşi ve ücret pusulası gözetmeden kapıya koyabilme gücüne sahip kişi.

İşyerlerinde hiyerarşik düzenin meydana getirdiği bozukluklara rağmen ve değişiklik yapmaktan hiçbir şekilde vazgeçmeden, işçilere ve memurlara, düşmanları konusunda yanılmamalarının esas olduğu ve işyerinde mühendis ve kadroluların, yerlerini, sorunlarını, istemlerini, ihtiyaçlarını ve ruh hallerini anlamaya gayret göstermenin gerekli olduğu tekrar anlatılmalıdır.

SORU: 1979'un son 3 ayı boyunca milyonlarca ücretli iş mahkemeleri seçimleri dolayısıyla sendikal seçimleri dile getirdiler. Bu seçimler C.G.T'nin tabanını doğruladı, fakat bundan başka sonuçlar da çıkabilir.

HENRI KRASUCKI: C.G.T'nin tabanının doğrulanması az değildir. C.G.T.'yi zayıflatabilmek için çok güç harcandı, gene de bu konudaki başarısızlıkları bir kez daha belirtmek isterim. Yine de bu sonuçlara daha yakından bakmak gerekir. Genellikle işyerlerinde ücretliler 3 bölüme ayrılırlar: işçiler ve memurlar, ustalar ve teknisyenler, mühendisler ve yüksek kadrolular. İş mahkemeleri seçimleri için ilk iki bölüm birlikte oy verdi. Sonuçlara bakarken bunu gözönünde bulundurmak gerekir. Endüstri bölümünde C.G.T'nin yaptığı gibi % 50 den fazla almak, işçiler arasında elde edilen mutlak çoğunluktan daha fazla şey ifade eder ve bu memurlar, teknisyenler ve ustalar için dikkate değer bir gelişmedir.

Diğer taraftan geri kalan bölümü sırf mühendis ve yüksek kadrolulara ayırmak teknisyenler ve ustalar kategorisinde çok daha güçsüz olan C.G.C'yi daha avantajlı bir duruma getirmeyi amaçlıyordu. Bu koşullara rağmen, ne görüldü? Profesyonel seçimlerdeki üçüncü bölümün sonuçlarına kıyasla C.G.T'nin gelişmesi.

Bu sonuçlar C.G.T'nin çeşitli yönlerdeki etkisinin değişiklik göstermesi ve işçileri örgütleyebilme kapasitesi hakkında bir fikir vermektir. Bu etki bazen örgütlenmenin durumundan ya da bazı profesyonel seçim sonuçlarının inandırarak istediğinden daha büyüktür. Şimdi bazı ayrılıkları ortadan kaldırmaya, gerçek etkimize göre örgütümüzü geliştirmeye ve kusurlarımızı düzeltmeye çalışacağız.

SORU: C.G.T'nin 40. Kongresinden bu yana bir yıldan biraz fazla bir süre geçti. Bu kongrede kabul edilen yönlendirme nasıl gelişiyor? Gerçekleştirilen ilerlemeler nelerdir? Aşılması gereken daha hangi yollar kalıyor?

HENRI KRASUCKI: 40. Kongremizde çoğu kez karşıt olmasına rağmen, çeşitli yönlerde çok şeyler yapmak istedik. Bu yüzden gerçekten söylenene bakalım, çünkü bugün hayata geçirilenler bunlardır.

C.G.T'nin 40. Kongresi önce ülkenin durumunu kapitalist sistemin içinde bulunduğu bunalımın derinliğini inceledi. Kimse olayların bize hak vermediğini söylemez. Kongre ücretlileri eyleme ve mücadeleye davet etti. C.G.T.örgütlerini emekçilerin tüm dileklerini gözönünde tutarak istemleri genişletmeye çağırdı.

Aynı zamanda beliren zorlukları yenebilmek ve solun daha gelişmiş bir içerik üzerine dayalı sağlam birliğini sağlayabilmek amacıyla kurulacak bir kitlesel eylem için C.G.T'nin Fransa'daki değişiklik tasarısı hakkındaki görüşlerini de belirledik. C.G.T.Özerk şekilde karar veren bağımsız bir güç olarak kendi sınıfsal durumu ve amaçlarına göre bu mücadelede yer almak kararındadır.

Sendikalı düzeyde 40. Kongremiz birleştirici, canlı, insiyafitle dolu ve dikkatleri C.F.D.T'nin "yeniden merkezileştirmesi"nin getireceği tehlikeler ve sonuçlar üzerine çeken bir politika belirledi.

Fakat en belirgin olan Kongre tarafından sendikal yaşamın güncelliğe kavuşturulması için yapılan çağrıdır. Yeni bir sendikal eylem ortaya koymak söz konusu değildir, fakat C.G.T'nin, ilkelerinde belirlendiği gibi, her yerde olması gereken, yani emekçilerin mücadele kararı ve eylemlerinde, istemlerinin, ihtiyaçlarının en yakınında olan ve sendika olmasını istiyoruz. Bunun için de, çalışmalarının belirlediği hedeflere uygun olması için daha fazla demokrasi gereklidir.

Bugün neredeyiz? Zafer henüz elde edilmemiştir. Bunun için çok erken. Giriştığımız çaba için uzun soluk gerekli. Sendikal yaşam ve eylem niteliğine ulaşabilmek için zamana ihtiyaç var. 40. Kongrede ortaya atılan görüşler bugün somutlanmaya başlamıştır. Bu fikirler sadece C.G.T'nin bünyesinde değil, aynı zamanda emekçiler arasında da kök salıyor. Sanıyorum ki, görüşmemiz de bunu gösteriyor. Bu düşüncelerimizin doğruluğunu kanıtlamaktadır.

Geldiğimiz noktayı iyimserlik ve alçak gönüllülük ile değerlendirmek gerekir. Elde edilen gelişmeler çok cesaret vericidir, ama gene de istediklerimizin genel pratik uygulama haline gelebilmesi için aşmamız gereken uzun bir yol var. Çeşitli destek noktaları kazandırır. Bunları çoğaltmaya ve sendikal eylemi olduğu gibi kabul ederek yani hiç bir şeyin kolay olmadığı, sınıfsal çatışma çerçevesinde, bir insan yapısı olarak, bu destek noktalarını genişletmeye çalışıyoruz. Bu yüzden zamana güvenmek gerekiyor, fakat 40. Kongreden bu yana olan gelişmeler bu yolda gitmemiz gerektiğini perçinliyor. Başarılı olacağımız inancı ile hareket ediyoruz, çünkü emekçilerin bugün ve yarın daha fazla C.G.T.gibi sınıf tutumundan ödün vermeyen ve aynı zamanda açık ve atak olabilen bir sendikal örgüte ihtiyaçları var.

C.F.D.T. -Fransa Demokratik İş Konfederasyonu- C.F.T.C.'nin (Fransa Hristiyan İşçiler Konfederasyonu) dönüşmesiyle 1964'de kurulmuştur.

C.G.C.- Kadrolar Genel Konfederasyonu- 1946'da kurulmuştur.

21 MART ULUSLARARASI IRK AYRIMI İLE MÜCADELE GÜNÜ

21 Mart Irk Ayrımıyla Mücadele Günü bu yıl da dünyanın dört bir yanında emperyalist, ırkçı politikaların protesto edildiği gösterilerle kutlanmıştır. 21 Mart 1960 da Güney Afrika'daki ırkçı beyaz azınlık yönetiminin siyah Afrika'lılara karşı kanlı saldırısında çoğu kadın ve çocuklardan oluşan 69 kişi öldürülmüş, 180 kişi de yaralanmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu bu olay nedeniyle 21 Mart'ı Uluslararası Irk Ayrımı İle Mücadele Günü olarak belirlemiştir.

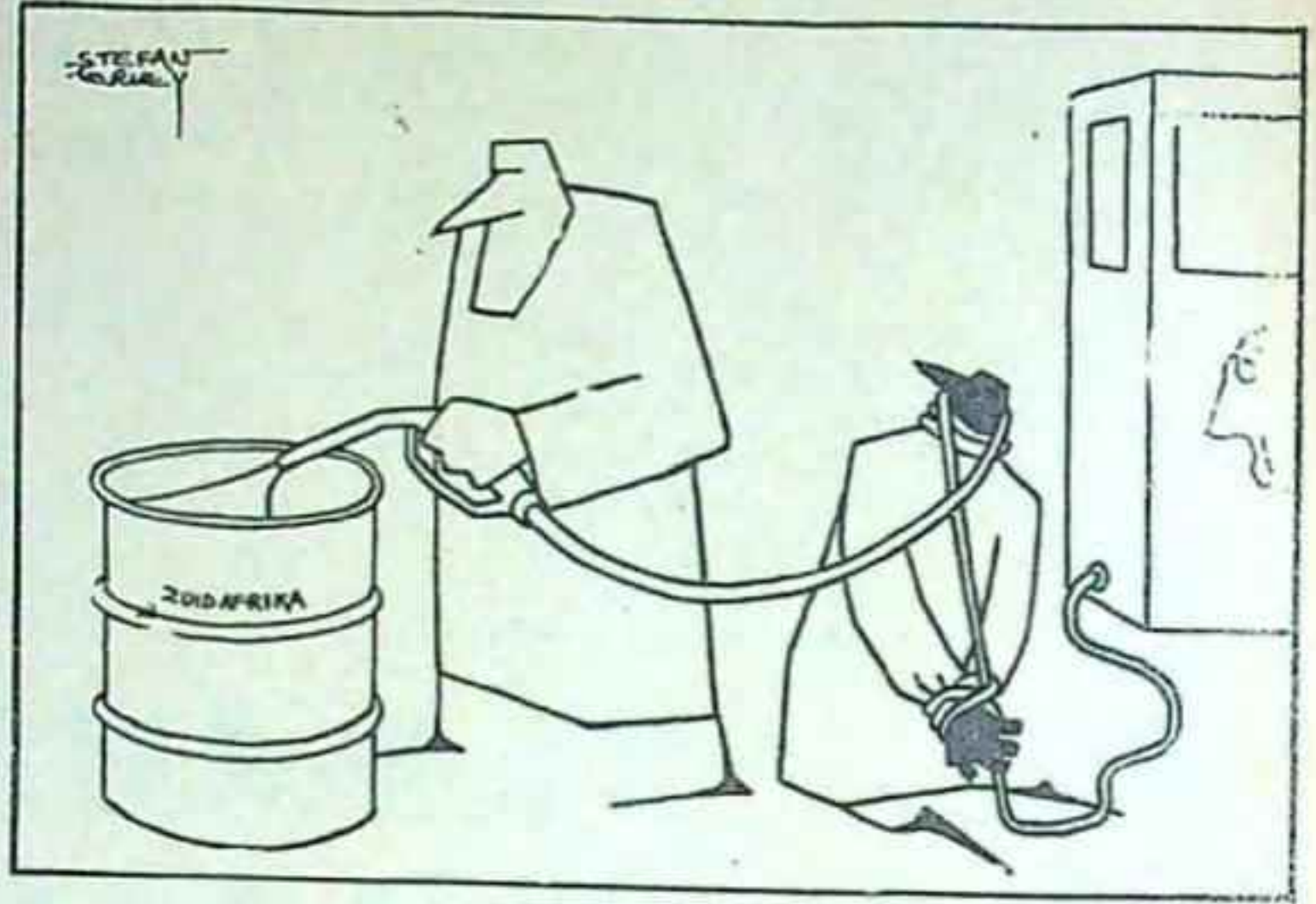
Bugün dünyanın birçok ülkesinde hükümetler ırk ayrımcı politika uygulamaktadırlar. İsrail'de, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ırk ayrımcı politikalar bütün şiddeti ile sürmektedir. Bu ülkelerdeki uygulamalara çeşitli ülkelerde toplumların gösterdiği sert tepki BM Genel Kuruluna yansımış ve özellikle Güney Afrika'ya karşı ekonomik ambargo uygulaması kararlaştırılmıştır. Ne var ki çokuluslu emperyalist tekeller bu ülkede siyah çoğunluğun sömürülmesinde ırkçı yönetime destek olmayı sürdürmektedirler.

21 Mart ırk ayrımcılığı ile mücadele günü nedeniyle DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar bir açıklama yapmıştır. F. Işıklar'ın açıklaması özetle şöyledir:

"Sömürü ve ırk ayrımı birbirini tamamlayan iki olgudur. Nasıl Hitler'in üstün ırk ideolojisi Alman emperyalizminin dünyaya egemen olma politikasının kılıfı idiye, Güney Afrika'da ve dünyanın birçok yerinde uygulanan ırk ayrımı politikası da emperyalist kapitalist sistemin sömürüyü katmerleştirme sömürge halkları işçi ve emekçileri ucuza çalıştırma, sömürüyü, sınıf karşıtlıklarını gizleme amacına hizmet etmektedir.

"Emperyalizm, insanları eşit olarak görmez. Günlük yaşamda, çalışma sırasında ve eğitimde ırkçılığı körükler. Emperyalizm, tekel kârlarını artırabilmek için, değişik ülke halklarını boyunduruğu altında tutabilmek için ırk ayrımı yaratarak onları birbirine düşman eder. Emperyalizm, değişik renklerdeki halkların topraklarına, doğal zenginliklerine el koya-

48

"Sömürü ve ırk ayrımı birbirini tamamlayan iki olgudur"

bilmek için onları köleleştirir, yok eder.

"Sınıflı toplumların tarihi 'yabancı ırklar'a karşı uygulanmış korkunç baskı ve vahşet sahneleriyle doludur. ABD kapitalistlerinde işgücü sağlamak için Afrika'da yapılan köle avında 15 milyon Afrikalı özgürlüğünü 45 milyon Afrikalı ise yaşamını yitirmiştir. ABD'de onbinlerce zenci, kızıl derili katledilmiştir.

"Beyaz olmayan ırkları 'aşağı ırk' olarak gösteren ırkçı teoriler, emperyalist tekellerin renkli ırkları daha fazla sömürmelerine, onlara hayat hakkı tanımayıp ellerinde avuçlarında ne varsa el koymalarına kılıf hazırlamıştır.

"Bugün Güney Afrika Cumhuriyetinde 4 milyon silahlı beyaz, 20 milyon silahsız siyah Afrikalıyı yönetmektedir. Beyazların ayrılcı yönetimi yaşamın her alanında sınıfsal keskin bir 'renk duvarı' çekmiştir. Siyasi ve toplumsal hiç hakkın tanınmadığı siyah Afrikalılar kan ve işkence deryasında en

aşırı biçimlerde sömürülmektedir. Baskıya karşı çıkan siyah Afrikalılar en hunharca yollarla cezalandırılmakta, işkence yapılmakta, öldürülmektedir.

"Bugün İsrail'de Arap halkına karşı da ırkçı ayrımcılık ve baskı uygulanmaktadır.

"Ancak bugün 'hür dünya', 'refah toplumu', 'insancıl bir girişim ekonomisi' gibi sözlerin ardına saklanmak isteyen emperyalizm, milyonlarca beyaz olmayan insanı tehdit eden ırkçı çirkin suratını gizleyememektedir.

"Bugün sömürge durumunda olan halkların özgürlük ve bağımsızlık mücadelesi sürmektedir. Özellikle Afrika'da siyah Afrikalıların mücadelesi her geçen gün biraz daha gelişmektedir. Son olarak Zimbabve'de demokratik kurallara uygun olarak yapılan ilk seçimleri siyah Afrikalıların kazanması ve siyah Afrikalı bağımsızlıkçı güçler arasında birliğin sağlanması, emperyalizmin ırk ayrımı politikasına karşı günümüzde verilen anlamlı yanıt olmuştur.

"Irk ayrımı, ırkçılık, şovenizm, faşizmin vazgeçilmez parçalarıdır. "Emperyalizme, sömürgecilğe karşı mücadele, ırkçılığa karşı mücadele demektir.

"Her 21 Mart'ı ırk ayrımına karşı, şovenizme karşı mücadele gününe dönüştürmek işçi sınıfının, her ilericinin, yurtseverin, devrimcinin görevidir."

AYLIK İSTATİSTİKLER

I)

SİGORTALI İŞÇİ ÜCRETLERİ (1970: 100)

	Net aylık Ücret	Net Ücret İndeksi	Fiyat artışları İndeksi	Gerçek Ücret İndeksi
1970	865 TL	100.0	100.0	100.0
1971	943 TL	109.0	119.0	91.6
1972	1 034 TL	119.5	137.3	87.0
1973	1 228 TL	142.0	156.6	90.7
1974	1 491 TL	172.4	194.0	88.6
1975	1 773 TL	205.0	235.1	87.2
1976	2 246 TL	259.7	276.1	94.1
1977	2 759 TL	319.0	347.9	91.7
1978	3 648 TL	421.7	563.2	74.9
1979	4 347 TL	502.5	838.0	60.0
	ARTIŞ	% 402.5	% 738.0	— % 40.0

(x) 1979'a ait sayılar ilk dokuz ayın ortalaması alınarak bulunmuştur.

II)

1977 ARALIK-1978 EYLÜL DÖNEMİ ÜCRETLERİ İLE 1978 ARALIK-1979 EYLÜL DÖNEMİ ÜCRETLERİ KARŞILAŞTIRMASI

	Brüt aylık Ücret	Net aylık Ücret	Net Ücret İndeksi	Fiyat artışları İndeksi	Gerçek Ücret İndeksi
1977 Aralık	4 963.8 TL	3 055.8 TL	100.0	100.0	100.0
1978 Eylül	6.302.4 TL	3 683.9 TL	120.6	140.0	86.1
		ARTIŞ	% 20.6	% 40.0	— % 14.9
1978 Aralık	6 250.5 TL.	3 658.7 TL.	100.0	100.0	100.0
1979 Eylül	8 782.2 TL.	4 806.8 TL.	131.4	154.5	85.0
		ARTIŞ	% 31.4	% 54.5	— % 15.0

Tablo I'de görüldüğü üzere, gerçek ücretlerde 1977'de başlayan düşüş 1978 ve 1979 yıllarında daha da hızlanarak devam etmiştir. Tablo II'de 1978 ve 1979'un aynı dönemlerinde gerçek ücretlerdeki gelişmeler verilmiştir. Her iki yılda da hemen hemen aynı oranda düşmeler vardır. 1979'da net parasal ücretlerde geçen yıla göre % 10.8 oranında daha fazla bir artış sağlandığı halde fiyat artışlarının geçen yıla göre % 14.5 oranında daha fazla artması nedeniyle gerçek ücretlerdeki düşüş engellenememiştir. Böylece 1979'un ilk dokuz ayında gerçek ücretlerdeki düşüş % 15 oranında olmuştur.

FİYAT ARTIŞLARI

I) 1979,1980 OCAK AYLARI KARŞILAŞTIRMASI

	Ankara Geçinme İndeksi	İstanbul Geçinme İndeksi
1979 OCAK	906.4	1073.5
1980 OCAK	1652.9	2106.1
	ARTIŞ % 82.4	96.2

II) 1979 YILI ORTALAMA FİYAT ARTIŞI

1978	724.8	876.3
1979	1174.2	1433.1
	ARTIŞ % 62.0	% 63.5

1 OCAK 1980 İLE 21 MART 1980 ARASINDA UYGULANAN GREVLER, GREVE KATILAN İŞÇİ SAYISI VE KAYBOLAN İŞGÜNÜ

İşyeri sayısı	Greve katılan işçi sayısı	Grevede kaybolan işgünü
A) DİSK'e bağlı sendikaların uyguladıkları grevler		
116	27 242	478 819
B) TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların uyguladıkları grevler		
106	8 774	281 035
C) BAĞIMSIZ sendikaların uyguladıkları grevler		
71	2 386	145 852
Ç) MİSK'e bağlı sendikaların uyguladıkları grevler		
3	127	10 160
TOPLAM 296 (A B C Ç)	38 529	915 866

1980'in ilk 80 gününde 296 işyerinde 38 529 işçiyi kapsayan grev uygulaması olmuştur. Bunlardan 201'i halen devam etmektedir. Grevlerin sayısında geçen yıla göre hızlı bir artış vardır. Bu yükselişin nedeni DİSK'e bağlı TEKSTİL ve MADEN-İŞ sendikalarının uyguladıkları grevlerdir. Yalnızca bu iki sendikanın grevlerine yaklaşık 23 100 işçi katılmaktadır.

Greve katılan toplam 38 529 işçinin 27 242'si, yani % 71'i DİSK'e, % 23'ü TÜRK-İŞ'e, % 6'sı BAĞIMSIZ ve binde üçü de MİSK'e bağlı sendikalara üyelerdir.

1 OCAK 1980-21 MART 1980 ARASINDA UYGULANAN GREVLER, GREVE KATILAN İŞÇİ SAYISI VE KAYBOLAN İŞGÜNÜ

DİSK'E BAĞLI SENDİKALARIN UYGULADIĞI GREVLER

Sendika	İşyeri		Grevin Başlama Tarihi	Grevin Bitiş Tarihi	Greve katılan işçi sayısı	Kaybolan İşgünü
T.İ.S.	Çiftçi Mal Koruma Bşk.	MARAS	22.10.1979	D.E	20	1600
Yeraltı						
Maden-İş	Bitik Kum Ocağı	ANKARA	4.10.1979	D.E	24	1920
Petkim-İş	Akbaşoğlu Asit	İZMİR	8. 2.1980	D.E	51	2193
Gıda-İş	Gürüz Un Fb.	DIYARBAKIR	23.11.1979	D.E.	12	960
Gıda-İş	Sakarya Tarım		27.12.1979	2.1.1980	75	6000
Gıda-İş	Çiroğlu Nebati	KIRKLARELİ	3. 3.1980	14.3.1980	42	462
Gıda-İş	Marsa Yağ Fb.	ADANA	8. 3.1980	D.E.	450	6300
Tekstil	Neyir Çorapçılık	İSTANBUL	21. 2.1980	D.E.	350	10500
Tekstil	Sarper Çorapçılık	İSTANBUL	21. 2.1980	D.E.	207	6210
Tekstil	İleri Mensucat	İSTANBUL	21. 2.1980	D.E.	287	8610
Tekstil	Muhteşem Kot	İSTANBUL	21. 2.1980	D.E.	54	1620
Tekstil	Edip İplik	İSTANBUL	21. 2.1980	D.E.	622	18660
Tekstil	Örtel	İSTANBUL	23. 2.1980	D.E.	110	3080
Tekstil	Keten Kendir	İSTANBUL	25. 2.1980	D.E.	180	4680
Tekstil	Gümüşsuyu Halı	TEKİRDAĞ	25. 2.1980	D.E.	555	15540
Tekstil	BİSAŞ	BURSA	26. 2.1980	D.E.	1200	28800
Tekstil	Dinarsu	TEKİRDAĞ	26. 2.1980	D.E.	710	17750
Tekstil	Güven Boya	İSTANBUL	27. 2.1980	D.E.	187	4488
Tekstil	Dinarsu	İSTANBUL	28. 2.1980	D.E.	576	13248
Tekstil	Kasar Boyacılık	İSTANBUL	28. 2.1980	D.E.	199	4577
Tekstil	Boğaziçi İplik	İSTANBUL	1. 3.1980	D.E.	400	8400
Tekstil	Sunjut Jüt San	İSTANBUL	10. 3.1980	D.E.	80	960
Tekstil	Uludağ Boyahanesi	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	46	460
Tekstil	Harmancı Etiket	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	124	1240
Tekstil	Minion Örne	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	100	1000
Tekstil	Samek Örne	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	100	1000
Tekstil	Ortaş	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	110	1100
Tekstil	Örne-İş	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	151	1510
Tekstil	Koç Yün	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	51	510
Tekstil	Maydın Çorap	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	106	1060
Tekstil	Teknik Emprime	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	85	850
Tekstil	Zetip (Sefaköy)	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	412	4120
Tekstil	Zetip(Zeytinburnu)	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	659	6590
Tekstil	Mısırlı Boya	İSTANBUL	12. 3.1980	D.E.	274	2740
Tekstil	Kartaltepe	EDİRNE	12. 3.1980	D.E.	1400	14000
Tekstil	Teknik Boya Taş	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	670	6030
Basın-İş	Kemal Matb.	ADANA	21.11.1978	D.E.	60	4800
Lastik-İş	Göktepe Boru	İZMİR	6. 9.1979	D.E.	290	23200
Keramik-İş	Petek Tuğla Fb.	BEYKOZ	14.11.1979	D.E.	110	8800
Keramik-İş	Göllü Toprak	OSMANELİ	27.12.1979	D.E.	60	4800
Keramik-İş	Vakıfkebir Tuğla	TRABZON	26.12.1979	D.E.	50	4000
T.Maden-İş	Konaltaş	KONYA	16. 2.1979	D.E.	73	5840
T.Maden-İş	Ege Endüstri	İZMİR	10. 3.1980	D.E.	200	2400
T.Maden-İş	Çukurova İth(2işyeri)	D.BAKIR	13. 3.1980	D.E.	50	450
T.Maden-İş	Çukurova İth.	İSTANBUL	13.3.1980	D.E.	100	900
T.Maden-İş	Perfektüp	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	502	4518
T.Maden-İş	Telra TV Radyo	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	522	4698
T.Maden-İş	Beldasan	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	366	3294
T.Maden-İş	Rabak	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	504	4536
T.Maden-İş	Rabak	İZMİR	13. 3.1980	D.E.	392	3528

T.Maden-İş	Bimax	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	277	2493
T.Maden-İş	Tezsan A.Ş.	GEBZE	13. 3.1980	D.E.	556	5004
T.Maden-İş	Özköseoglu	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	155	1395
T.Maden-İş	Elaks Elektronik	İSTANBUL	13. 3.1980	D.E.	273	2457
T.Maden-İş	Temel Enerji	ANKARA	13. 3.1980	D.E.	361	3249
T.Maden-İş	Atlı Zincir	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	269	807
T.Maden-İş	MAN Kamyon	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	789	2367
T.Maden-İş	Elba	İZMİR	19. 3.1980	D.E.	37	111
T.Maden-İş	Güriz Döküm	İZMİR	19. 3.1980	D.E.	55	165
T.Maden-İş	Özlersan	İZMİR	19. 3.1980	D.E.	43	129
T.Maden-İş	Şenkaya	İZMİR	19.3.1980	D.E.	50	150
T.Maden-İş	Totomak	İZMİR	19. 3.1980	D.E.	62	186
T.Maden-İş	Altaş	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	284	852
T.Maden-İş	Böhler	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	82	246
T.Maden-İş	Çelik Montaj	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	203	609
T.Maden-İş	Elsa	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	97	291
T.Maden-İş	Kaynak T.	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	171	513
T.Maden-İş	Parsan	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	454	1362
T.Maden-İş	Mesan	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	97	291
T.Maden-İş	Palmak	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	179	537
T.Maden-İş	Rastaş	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	67	201
T.Maden-İş	Tekfen	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	418	1254
T.Maden-İş	Bastaş	İZMİR	19. 3.1980	D.E.	165	495
T.Maden-İş	Çelik San.	İZMİR	19. 3.1980	D.E.	352	1056
T.Maden-İş	Abidin Demirel	E.ŞEHİR	19. 3.1980	D.E.	180	540
T.Maden-İş	Arçelik(2işyeri)	E.ŞEHİR	19. 3.1980	D.E.	1152	3456
T.Maden-İş	Entil	E.ŞEHİR	19. 3.1980	D.E.	237	711
T.Maden-İş	ICF	E.ŞEHİR	19. 3.1980	D.E.	160	480
T.Maden-İş	Odöksan	BİLECİK	19. 3.1980	D.E.	405	1215
T.Maden-İş	Çemtaş	BURSA	19. 3.1980	D.E.	281	843
T.Maden-İş	Karsan	BURSA	19. 3.1980	D.E.	193	579
T.Maden-İş	Metal Kaplama	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	88	264
T.Maden-İş	Sungurlar	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	526	1578
T.Maden-İş	Beko Teknik	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	493	1479
T.Maden-İş	Merse Mak.	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	75	225
T.Maden-İş	Net Civata	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	48	144
T.Maden-İş	Supsan	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	265	795
T.Maden-İş	Tuber Çelik	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	267	801
T.Maden-İş	Tekoğlu Emaye	KAYSERİ	19. 3.1980	D.E.	55	165
T.Maden-İş	Çesan	İSTANBUL	19. 3.1980	D.E.	78	234
T.Maden-İş	Eltor	EDİRNE	19. 3.1980	D.E.	138	414
T.Maden-İş	Evar	TEKİRDAĞ	19. 3.1980	D.E.	77	231
T.Maden-İş	Ferro Döküm	TUZLA	19. 3.1980	D.E.	200	600
Banksen	Yenimah.Ordu Pz.	ANKARA	8. 3.1979	D.E.	9	720
Sosyal-İş	T.Stand.Enst.	ANKARA	4.12.1979	27.2.1980	51	2856
Sosyal-İş	Nuh Ticaret	İSTANBUL	25.12.1979	D.E.	33	2640
Sosyal-İş	Nuh Dağıtım	İSTANBUL	25.12.1979	D.E.	7	560
Oleyis	Atlantik Palas	İZMİR	18.12.1978	D.E.	14	1120
Oleyis	Koru Moteli	P.KALE	8. 6.1979	D.E.	35	2800
Oleyis	Intercontinental	İSTANBUL	12. 6.1979	D.E.	480	38400
Oleyis	Pera Palas Oteli	İSTANBUL	27. 6.1979	D.E.	125	10000
Oleyis	Urcan Lok.	İSTANBUL	24. 8.1979	D.E.	100	8000
Oleyis	Urartu Oteli	ERZİNCAN	6. 9.1979	D.E.	37	2960
Oleyis	Aslanagzı Kaplı.	HAVZA	4. 8.1979	D.E.	10	800
Oleyis	İzmir Palas Rest.	İZMİR	28.10.1979	D.E.	13	1040
Genel-İş	Isparta Belediyesi		15. 7.1978	D.E.	305	24400
Genel-İş	Elbistan Beld.		26. 9.1978	D.E.	80	6400
Genel-İş	Tuzla Beld.		23.10.1978	D.E.	9	720
Genel-İş	Geyve Beld.		23. 9.1978	D.E.	34	2720
Genel-İş	Marmaris Beld.		20.11.1979	D.E.	25	2000
Genel-İş	Diyarbakır Belediyesi		5. 1.1980	19.1.1980	382	5730
Genel-İş	Batman Beled.		24. 1.1980	13.3.1980	400	19600
Genel-İş	Denizli Beled.		9. 2.1980	7.3.1980	690	19300
Genel-İş	Çerkeş Beled.		21.11.1980	17.1.1980	31	527

TOPLAM

116 işyerinde

27242
işçi

478 819

Haberler

TEK TİP DEMOKRATİK TÜZÜK VE KONGRELER

DİSK 6. Genel Kurulu'nun almış olduğu 6 ve 10 No.lu kararlar örgüt içi demokrasinin, tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesinin yaygınlaşması ve yetkinleşmesi açısından hayati öneme sahiptirler. Bu kararların hayata geçirilmesi yolunda DİSK Yönetim Organlarının yaptıkları çalışmalar geçen yıl somutlanmış ve Yönetim Kurulunca hazırlanan Tek Tıp Demokratik Tüzük'ün 30 Nisan 1980 tarihine kadar tüm üye sendikalarca benimsenmesi yolunda bağlayıcı karar alınmıştır.

Yönetim Kurulu'nun bu kararından sonra üye sendikalar ya gündeminde sadece Tüzük değişikliği bulunan ya da olağan olarak toplanan Genel Kurullarında Yönetim Kurulu kararı doğrultusunda tüzük değişikliklerini görüşmüşlerdir.

Geçtiğimiz ay ve Nisan ayında sendikaların bu amaçla toplanan Genel Kurulları yoğunluk kazanmıştır.

Tekstil Sendikamız Genel Kurulu tek gündemle toplanmış ve Tek Tıp Demokratik Tüzüğü görüşmüştür.

30 Nisan tarihine kadar kongre kararı alan DİSK üyesi sendikalar Genel-İş, Petkim-İş, Keramik-İş, Tümk-İş, Lastik-İş, Gıda-İş ve İlerici Deri-İş sendikalarıdır.

ASİS

TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ SONUÇLANTIYOR

MİSK'e bağlı Türk Ağaç-Sen'den ayrılarak ASİS'e geçen Adana'da kurulu Mantaks Mekik Masura Fabrikalarında bağtlanan 1. dönem toplu iş sözleşmesi ile 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul ettirildi. 1. yıl 25 TL, 2. yıl 45 TL saat ücretlerine zam alınan işyerinde ayrıca 12 bin TL yakacak ve 4 maaş ikramiyeye ek olarak 2 işçi 1 işverenden oluşan disiplin kurulu kuruldu. Her türlü işten çıkarma cezası ancak kurul kararı ile verilebilecek.

Zonguldak Devrek'te kurulu Devrektaş Sunta fabrikasında imzalanan toplu iş sözleşmesi ile 1 Mayıs İşçi Bayramı kabul ettirildi ve saat ücretlerine 22 TL ücret zammı alındı. Ayrıca 4 ikramiye alınan 1. dönem toplu iş sözleşmesi ile kurulan disiplin kurulu işten işçi çıkarmaya yetkili kılındı. 12 bin TL yakacak 6500 TL giysi ödeneği ile çocuk parası 100 /200/400/ basamaklarına yükseltildi.

İstanbul/Kartal'da kurulu Mobsan Parke Fabrikasında

görüşmeler uyumsuzlukla sonuçlanmadı. Uzlaştırma kurulu geçtiğimiz hafta sonunda bitti. Çıkan karar taraflarca kabul edildi. Buna göre saat ücretlerine 22 TL ücret zammı ve sosyal haklar alındı. Bu işyerinde de 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul ettirildi.

Gebze'de kurulu Enerel Sunta fabrikasında bağtlanan 3. dönem sözleşme ile 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul ettirildi, ikisi işçilerden birisi işverenden oluşan disiplin kurulu kuruldu. Saat ücretlerine 35. TL ücret zammına ek olarak 5 maaş ikramiye ile çocuk paraları 100/200/400/ basamaklarına yükseltildi.

Eskişehir'de kurulu EMİSTAŞ Mobilya satış ve imalat işyerinde sözleşme görüşmeleri başladı. İlki Eskişehirde yapılan görüşmelerde tüm taslak üzerinde yapılan görüşmelerde anlaşma sağlanamayınca görüşmelerin İstanbul'da yapılmasına karar verildi.

Sendikamıza bağlı bütün işyerleri ile yapılan görüşmeler sonucunda enflasyonun işçilerden götürdüğünü biraz olsun giderebilmek için hayat pahalılığı zammı alındı. Son olarak bir tek işyerinde görüşmeler sürüyor. ASİS Sendikasının bu istemi sonucu tüm işyerlerinde 1500 TL ile 2000 TL arasında net hayat pahalılığı zammı tüm işyerlerinde uygulanırken görüşmelerin başlayacağı işyerlerinde taslaklar değiştiriliyor.

ASTER-İŞ

4.OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

Aster-İş Sendikası 4. Olağan Erken Genel Kurulu 29-30 Mart tarihlerinde İstanbul Barosu Konferans Salonunda yapılmıştır. Genel Kurul Divan Başkanlığına Maden-İş Sendikası Genel Sekreteri Mehmet Karaca getirilmiştir. Genel Kurul'da DİSK Genel Sekreteri Fehmi Işıklar bir konuşma yaparak ülkenin içinde bulunduğu duruma, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın karşı karşıya bulunduğu saldırılara değinmiştir. Fehmi Işıklar konuşmasında ayrıca siyasal iktidarın işçi düşmanı politikasını da sergileyerek şu görüşleri dile getirmiştir:

"TİSK'in, Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları ve Borsalar Birliği'nin, TUSİAD'ın, MESS'in buyrukları doğrultusunda hükümet programı oluşturan MESS eski başkanının gizli başbakanlığındaki, MC'lerin devamı gerici-baskıcı Demirel iktidarı işçi ve emekçilerin daha çok sömürülmesi için yeni yollara başvuruyor. İşçilerin kıdem tazminatlarından ücretlerine kadar herşeylerine göz diken bu iktidar "eşel-mobil" sistemi adı altında hazırlandığı ve kamuoyuna artan fiyatlar karşısında ücretlerin otomatik olarak yükselmesine olanak sağlayan yasa olarak sunduğu tasarımı getirmiş durumda. Ancak iktidar bu aldatmaca gerekçenin arkasında bu yasa tasarısı ile işçilerin toplu sözleşme haklarını ortadan kaldırmayı amaçlıyor. Ücretlerle fiyatlar arasında bugünkü uçurumu korumayı amaçlayan bu yasa tasarısı ile özellikle sizin gibi kamu

kuruluşlarında çalışan onbinlerce işçinin elinde toplu sözleşme yapma hakkı 5 yıl süreyle fiilen alınmış olacaktır. İktidarın böyle bir uygulamaya nereden ve neden yönlendiği ise son günlerde basına yansıyan IMF'nin "gizli" damgalı raporunda görülmektedir. IMF bu raporunda Türkiye'ye para verilmesinin koşulunu şöyle belirlemektedir: 'Azaltılması amaçlanan gerçek gelirin çeşitli baskı gruplarına başka yollardan telâfi edilmemesi gerekir. Ücret artışlarının enflasyon artışını daha da hızlandırmasına izin verilmemelidir.' IMF'nin dolambaçlı yollardan söyledikleri açıkça şu anlama gelmektedir. 'ekonomik bunalımın yükünü işçi ve memurlar çeksin' 'fiyatlar serbest bırakılsın ama ücret ve maaşlar dondurulsun'. İşte iktidarın uygulamaları ile IMF'nin dayatmaları arasındaki sıkı bağ burada kendisini bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır."

81 delegeyle toplanan Genel Kurul Tekstil ve Maden-İş Sendikalarına sürdürülmekte olan grevlerle ilgili dayanışma mesajları çekilmesini kararlaştırmıştır.

Genel Kurul'da DİSK'in Tek Tıp Demokratik Tüzüğü doğrultusundaki tüzük değişikliği görüşülerek seçimlere geçilmiştir. Seçim sonuçlarında Ayhan Dümen yeniden Genel Başkanlığa getirilmiş, Ali Kınalı genel Sekreter, Yaşar Sirmen, Hüseyin Tevetlioğlu, Cumhur Yemigeldi Genel Başkan Vekillerine seçilmişlerdir.

CGT, TÜRKİYE'DEKİ BASKILARI KINADI

CGT Sekreteri Joannès Galland, CGT adına, Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Sekreteri Bay Blanchard ve Birleşmiş Milletler Örgütü Genel Sekreteri Bay Kurt

Waldheim'e 14 Mart 1980 tarihli birer mektup göndermiş ve bu mektuplarda Türkiye'nin endişe verici güncel durumuna dikkati çekmiştir. Türkiye'de özellikle emekçi, sendikacı ve demokratların temel hak ve özgürlüklerinin çiğnendiği, Demirel Hükümetine CGT'nin defalarca başvurduğu ve hükümetten, emekçilere ve demokratik ve sendikal örgütlere yöneltilen baskının hemen durdurulması, 21 ilde ilân edilmiş olan Sıkıyönetimin kaldırılması, cinayet ve saldırı suçlarının hemen tutuklanması ve hak ve özgürlüklere uluslararası örgütlerin belirlediği şekilde uyulmasının istendiği, bu mektuplarda belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler Örgütü'nün, bu gibi durumların ortaya çıktığı diğer ülkelerde çeşitli Araştırma Komisyonları kurduğu, Türkiye için de böyle bir şeyin yapıp yapılamayacağı da sorulmuştur.

Ayrıca, yine Joannès Galland, Paris'teki Türkiye Elçisine gönderdiği 22 Şubat 1980 tarihli mektupta, Fransız emekçilerin Türkiye'nin içinde bulunduğu politik ve sosyal durumdan endişe duyduklarını ve CGT'nin 2.400.000 üyesi ile Türkiye'deki durumun iyileşmesi ve temel ve sendikal hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi için yardıma hazır olduğunu bildirmiştir.

DEVRİMCİ YAPI-İŞ

İKİ İŞYERİNDE SÖZLEŞME BAĞITLANDI

Devrimci Yapi-İş Sendikasının örgütlü olduğu Sümerbank Çanakkale Sentetik Deri Tesisi

Proje Montaj Müdürlüğünde 1.6.1979 tarihinden geçerli olmak üzere yeni dönem toplu iş sözleşmesi bağtlanmıştır. Sözleşmeyle alınan haklardan bazıları şöyle sıralanabilir:

Günlük ücretlere seyyanen 200 TL zam, yakacak yardımı 7500 TL, yakınlarının ölümünde 2500 TL, evlenme yardımı 60 günlük ücret tutarı, çocuk yardımı öğrenim çağına gelmemiş çocuklar için ayda 100 TL, orta öğrenim ayda 200 TL, yüksek öğrenim 400 TL olarak saptanmıştır.

Yine Devrimci Yapı-İş Sendikasının örgütlü olduğu İstanbul İmar Ltd. Şti. Genel Müdürlüğü Merkez Kadrosunda toplu iş sözleşmesi bağtlanmıştır.

1.8.1979 yürürlük tarihinden itibaren günlük ücretlere seyyanen 250 TL zam, yakacak yardımı ayda net 2500 TL, dini bayramlarda 4000'er TL bayram ikramiyesi, yakınlarının ölümünde 2500 TL ölüm yardımı, evlenme yardımı 5000 TL, doğum 750 TL, çocuk parası 200 TL, kıdem tazminatları süresi 36-50 gün, ihbar 21-90 gün olarak belirlenmiştir.

ABD'DE TOPLU İŞTEN ÇIKARTMALAR YAYGINLAŞIYOR

Amerikan otomobil sanayisinin içinde bulunduğu bunalım nedeniyle Ford ve General Motors şirketleri iki fabrikayı kapatmak zorunda kalmıştır. Satılmayan arabaların sayısının çok yüksek olduğunun gerekçe olarak gösterildiği bu karardan sonra 13.500 emekçi işsiz kalacak

GIDA-İŞ

HÜKÜMET MARSALA GREVİNİ 1 AY ERTELEDİ

Gıda-İş üyesi 500 işçinin çalıştığı Marsa Margarin Fabrikasında sözleşme görüşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmış ve grev kararı alınarak uygulamaya konulmuştur.

Siyasal iktidar varolan anti-demokratik yasalardan yararlanarak, gerici ve patronların çıkarlarına uygun uygulamalar yapmakta, kararlar almaktadır. Bunun son örneği, Adana'da kurulu olan Marsa Margarin Fabrikasında yaşanmıştır.

21.3.1980 günü Bakanlar Kurulu "halk sağlığını tehdit ettiği" gerekçesiyle bu işyerinde uygulanan grevi bir ay ertelemiştir.

Gıda-İş Sendikası Danıştaya başvurarak kararın iptalini istemiştir.

Grev erteleme kararı aslında hükümetin gönlünde yatan grevleri yasaklama özleminin belirtisidir. Grevi ertelerken Lokavt'a ses çıkarmamış olması siyasal iktidarın kimlere karşı, kimlerin yanında olduğunu göstermiştir.

TOPLU SÖZLEŞME HAZIRLIKLARI SON AŞAMASINDA

Sözleşmelerinin büyük bir bölümü sona eren Et ve Balık Kurumu, Yem Sanayi A.Ş. ve Süt Endüstrisi Kurumu'na bağlı işyerleri için Gıda-İş Sendikasının hazırlıkları son aşamasına gelmiştir.

Gıda-İş'in adı geçen kuruluşların diğer işyerlerinde de devam eden yetki mücadelesi sonuç aşamasına ulaşmıştır. Yetkisi kesinleşen Ağrı, Burdur, Diyarbakır, Gaziantep, Kars, Sakarya, Kayseri ve Urfa kombinalarından ayrı olarak Mersin ve Bolu Soğuk Hava Depolarında da Bölge Çalışma Müdürlükleri yetkiyi Gıda-İş Sendikasına vermiştir.

Yetki mücadelesinin yanı sıra, işverene verilecek sendika teklifi için hazırlanan ön çalışmalar 15 Şubat'ta Ankara'da yapılan bir toplantıda değerlendirilmiştir. Toplantıya Bölge Temsilcileri ve Şube Başkanları katılmışlardır.

Gıda-İş Sendikası'na saptanan yöntem doğrultusunda Et Balık Kurumu işyerleri için bölge temsilcileri, şube başkanları, işyeri temsilcileri ve konsey üyeleri ile konseyin olmadığı yerlerde oluşturulacak toplu sözleşme komiteleri kendi aralarında yapacakları toplantılarda önerileri hazırlayacaklar ve bunu tüm üyelerle tartışıp belli başlı konularda görüşlerini saptayacaklardır. Bu hazırlıklara 9 Nisan'da Ankara'da Şube Başkanları ve İşyeri Baştemsilcilerinin katılacağı toplantıda değerlendirilip son şekli verilecektir. Belirlenen programa göre bu teklif 17 Nisan'da işverene verilecek ve 5 Mayıs'ta ilk görüşme yapılacaktır.

EGİTİM SEMİNERİ YAPILDI

Gıda-İş Sendikası Eğitim Dairesi tarafından hazırlanan bir aylık eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Bu programla Konya, Kayseri, Ankara, Sakarya ve Bursa şubelerine bağlı işyerlerinden 500'e yakın Gıda-İş üyesi işçi temel eğitim ve kitle eğitiminden geçirilmiştir.

ABD: "SENDİKASIZ BİR ORTAM"

Bir yıl kadar önce, Missouri'de Hussman Buzdolabı Şirketi, 20 aydır devam eden grevi kırmak ve "sendikası bir ortam" yaratabilmek için işsiz kişileri işe almıştı.

Emekçilere, kendileriyle sendikadan daha iyi ilgileceğini vaad eden şirket, örgütlendi ve AFL-CIO'nun üyesi olan Maden Federasyonu'nun fabrikadaki sendikası karşısında zafer kazandı. Çok geçmeden, emekçiler "sendikası bir ortam"ın ne demek olduğunu anladılar. Fabrika yönetimi ücretleri, sigorta primlerini, tatilleri ve fazla mesai ücretlerini kısa süre sonra düşürdü.

İş yerinde sendikayı tekrar güçlü duruma getirebilmek için, maden işçileri sendikası, 1930 yılları örgütlenme yöntemlerini tekrar yürürlüğe koyarak fabrika içindeki gönüllü örgütlerin yardımından faydalandı. Geçen Ocak ayı sonundaki seçimlerde, emekçiler sendikalarının yeniden kurulması için oy verdiler, böylece şirket ve anti-sendikal akım büyük bir yenilgiye uğramış oldu.

GENEL-İŞ

8.DÖNEM ERKEN OLAĞAN GENEL KURULU TOPLANACAK

DISK 6. Genel Kurulu ve DISK yönetim Kurulu'nun Tek Tip Demokratik Tüzük'ün tüm DISK üyesi Sendikalar tarafından 30 Nisan 1980 tarihinden önce benimsenmesi doğrultusundaki kararı uyarınca Genel-İş Sendikası'nın 1981 Nisan'ında yapılması gereken Genel Kurulu bir yıl önce alınmıştır. 19-20 Nisan 1980 tarihlerinde Ankara'da toplanacak olan 8. Dönem Erken Olağan Genel Kurulu Tüzük toplantısı ile birlikte seçimli olarak yapılması kararlaştırılmıştır.

BATMAN VE DENİZLİ GREVLERİ SONA ERDİ

Denizli Belediyesinde çalışan 422 Genel-İş üyesi işçi 9 Şubat günü greve çıktı. Genel-İş ile Denizli Belediye Başkanlığı arasında 11 Haziran 79'da bağtlanan ve 1 Mart 1979 tarihinden geçerli işyeri toplu iş sözleşmesinin bazı maddelerinin işverenlik tarafından ihlâl edilmesi sonucu çıkan uyuşmazlık sendikaların tüm çabalarına karşın çözümlenemeyince, bu belediyelere bağlı işyerlerinde grev uygulamasına geçilmiştir. Uyuşmazlık konularından bazıları şunlardır: İşgüvenliği, asgari ücret uygulamasındaki eksiklikler, geçici işçilerin sosyal hakları, aile paraları, haksız işten çıkarmalar, sözleşmeye aykırı işyeri değiştirmeleri vb. işçilerin kararlılığı karşısında işveren 7 Mart günü uyuşmazlık maddelerini kabul ederek protokol imzalanmıştır.

Batman Belediyesinde çalışan 400 işçi 11.10.1979 tarihinde greve çıkmıştı. Ancak Bakanlar Kurulu 23.10.1979'da önce 30, sonra da 60 gün süreyle Batman grevini iki kez ertelemişti. Erteleme süresinin

sona erdiği 24.1.1980 tarihinde Batman grevi yeniden başlamıştır. Yaklaşık iki ay kadar süren grev, görüşmelerin yeniden başlaması ve anlaşmaya varılması üzerine 12 Mart 1980'de imzalanan protolle kaldırıldı.

İSTANBUL VE ANKARA BELEDİYE İŞÇİLERİNİN DİRENİŞİ BAŞARIYLA SONUÇLANDI

Ankara Belediyesinin çeşitli işyerlerinde çalışan Genel-İş üyesi 7500 işçi üç aylık ücretleri ile, toplu sözleşme farklarından kalan 5 biner lira ikramiye ve diğer sosyal hakları ödenmediği için 6 Şubat'ta direnişe başlamıştır. 38 gün direnen işçiler, 14 Mart günü tüm haklarının ödenmeye başlanması üzerine direnişi kaldırıp işbaşı yapmışlardır.

İstanbul Belediyesinde çalışan 12 bin işçi aylık ücretlerini ve toplu sözleşme ile kazanılan bazı haklarını alamadıkları için direnişe başlamışlardır. İki gün süren direniş sonunda haklarının ödenmeye başlanması üzerine işçiler yeniden işbaşı yapmışlardır.

2 BİN İŞÇİ ADINA GREV KARARI ALINDI

Yeni dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşmaya varılamaması üzerine Hereke, Gebze, Kartal, Maltepe, Yakacık, Yalova Belediyelerinde grev kararı alınmıştır. Önümüzdeki günlerde uygulamaya başlanacak olan grev kararı toplam 2 bin işçiyi kapsamaktadır.

Örgütlenme Daire Başkanı Tuncer KOCAMANOĞLU İETT işyerlerinde uygulanan baskılarla ilgili olarak basına bir açıklama yapmıştır.

KOCAMANOĞLU'nun açıklaması şöyledir:

"İETT işyerlerinde önemli oyunlar oynanmaktadır.

Bir yandan bu işyerlerinde, DİSK/GENEL-İŞ'in gücünü ve örgütlülüğünü görmek istemeyenler, yetki konusunda oyunlar oynarken, diğer yandan İETT işyerlerinde baskılar geliştirilerek sürdürülmektedir.

DİSK/GENEL-İŞ Yargıtayca onaylanmış işkolu yetkisine dayanarak bu işyerlerinde toplu iş sözleşmesi görüşmelerini sürdürürken, hukuki dayanaktan yoksun kararlarla bu görüşmeler durdurulmuştur.

Öte yandan işyeri yetkisi mücadelesinde, DİSK/GENEL-İŞ'in üyelerin yarından büyük çoğunluğunu temsil ettiği tüm belgelerle açıkken Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafından bu belgeler hiç göz önüne alınmadan, taraflı uygulama yapılarak, yetki sorunu sürüncemeye sokulmuştur.

Ayrıca yasal olarak DİSK/GENEL-İŞ'in katılması gereken imtihan komisyonuna dahil edilmek istenmemeside bu gelişmeleri daha anlamlı kılmaktadır.

Şu unutulmamalıdır ki, İETT işçilerinin sendikal hak ve özgürlükleri uğruna verdikleri mücadelenin önüne geçilemeyecektir. İETT işçilerinin yasalardan doğan sendika seçme hakkına engel olunamayacaktır.

DİSK/GENEL-İŞ'in bu işyerlerinde dalgalanan bayrağı indirilemeyecektir"

PORTEKİZ:

İŞÇİ HAREKETİ SAĞA KAYIŞA DİRENİYOR

Geçen yıl, sağa kayış diye adlandırılan girişim, gerici milletvekillerin çoğunlukta ve solun azınlıkta (sağdan daha fazla oy almasına rağmen) olduğu bir Cumhuriyet Kurulu'nun seçilmesi ile sonuçlandı. Bu, seçim yönteminin "mucizesi" olmakla birlikte, yine de gerçek gizlenemez: işçilerin çoğunlukta olduğu merkezlerin tümü sola oy verdi. Bu politik değişikliklerin ortaya çıkaracağı tehlikeler karşısında, sendikal hareket direnişine devam ediyor. Bugün Portekiz zor ekonomik koşullar içinde bulunmaktadır. Hayat pahalılığı gün geçtikçe artmasına rağmen, gerçek ücretler aynı oranda artmamakta, tam tersine düşmektedir. Diğer taraftan gittikçe artan işsizlik sorunu vardır. Bu yüzden 1979 yılı çeşitli istemler elde edebilmek için mücadele ile geçmiştir. Pek çok iş kolunda, örneğin 50 yıldan beri ilk kez gazeteciler arasında görülen grevler bu istemlerin elde edilmesi için hükümet üzerine bir baskı oldu.

SEMANA DE LUTA

CONTRA O DESEMPREGO
PELO DIREITO AO TRABALHO

ENCONTRO NACIONAL
do Operário
dia 22 Setembro às 10 H

Kırsal bölgelerde de tarım işçileri sendikaları, asgari ücretin artması, daha iyi bir sosyal güvenlik ve toprak reformunun savunulması için mücadele ettiler. Bu mücadele özellikle toprak reformunu ayakta tutabilmek amacıyla ve çeşitli grevler ve gösteriler şeklinde devam etti.

İşçi sınıfı hareketini bölmeye çalışan girişimler, sendikal örgütlerin çabalarıyla iflas etmiştir. Portekiz işçi sınıfı, demokratik ilkelere bağlılığı, tüm dünya halkları ile kurmak istediği dostluk ve barış çabaları ile hem Anayasal haklarını savunmaya, hem de emekçilerin birliğini sağlamaya çalışmaktadır.

KERAMİK-İŞ

YETKİ MÜCADELESİ BAŞARIYLA SÜRÜYOR

İstanbul, Kemerburgaz, Kısırmandıra Köyünde kurulu 150 işçinin çalıştığı Kilsan Tuğla Fabrikasında, 3. dönem toplu iş sözleşmesi görüşmeleri için yetki, Çimse-İş'in itirazına rağmen kesinleşmiştir. Önümüzdeki günlerde bu işyerinde yeni dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlanacaktır.

Eskişehir'de kurulu Kılıçoğlu Kiremit ve Tuğla Fabrikasında tüm engellemelere rağmen Keramik-İş'in yetkisi kesinleşmiştir. 500 işçinin çalıştığı bu işyerinde toplu iş sözleşmesi görüşmelerine 4 Nisan 1980 tarihinden itibaren başlanacaktır.

Kars Çimento Fabrikasında da işyeri yetkisi kesinleşen Keramik-İş, 8 Nisan 1980 tarihinden itibaren toplu iş

sözleşmesi görüşmelerine başlayacaktır.

GREVLER

Petek Tuğla, Göllü Toprak Sanayi ve Vakıfkebir Tuğla işyerlerinde Keramik-İş üyesi toplam 200 işçinin grevi başarıyla sürmektedir.

Ayrıca İstanbul, Halkalı, Altınşehir Köyünde kurulu, 30 işçinin çalıştığı Beton Mamulleri Fabrikasında toplu iş sözleşmesi görüşmeleri devam etmektedir.

AKÇİMENTO'DA TEMSİLCİ SEÇİMİ YAPILDI

İstanbul B.Çekmece Mimarşinan Köyünde kurulu Akçimento Fabrikasında işyeri temsilcisi seçimi yapılmıştır. 800 işçinin çalıştığı bu işyerinde 21 Mart 1980 tarihinde yapılan temsilcilik seçimlerinde işyeri baştemsilciliğine Salih Taner, temsilciliklere Alâattin Gönenç, Abdullah Çelebi, Nurettin Güler, Tahsin Çakan, Ömer Öztürk, Süleyman Acar, Şeref Kuzu seçilmişlerdir.

YUNANİSTAN'DA GREV

Yunanistan'da kamu hizmetleri sektöründe banka memurlarının 35 gündür sürdürdükleri grev 25 Şubat'da sona erdi. 35.000 memurun katıldığı bu grevde memurların istemleri, çalışma saatlerinin değiştirilmesi ve enflasyonun düşürdüğü ücretlerin yeniden ayarlanması idi. Hükümetin olumsuz tavrına rağmen banka memurları istemlerini elde edebildiler ve diğer sektörlerdeki emekçilere istemlerin elde edilmesinde, yalnız eylemin etkili olduğunu kanıtladılar.

HÜRCAM-İŞ

TAMCAM'DA TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ BAĞITLANDI

Pendik'te kurulu Tamcam'da 1 Aralık 1979'dan geçerli yeni dönem toplu iş sözleşmesi bağitlanmıştır. Kapsam içine alınan memurlarla birlikte toplam 130 işçi adına bağitlanan sözleşmeyle şu haklar sağlanmıştır:

- Saat ücreti I. yıl 40 TL, II. yıl 40 TL.
- İkramiye I. yıl 5 maaş, II. yıl 5 maaş.
- Yakacak ödeneği 17 bin TL net.
- İzin ödeneği 8 bin TL.
- Bayram ödeneği 14 bin TL.
- Kıdem tazminatı 35 gün
- Vardiyalı çalışanların saat ücretlerine % 10 zam
- Çalışma süresi 45 saate indirildi
- Yıllık yasal izin sürelerine 3'er gün eklendi.

İTALYA:

GÖÇMEN İŞÇİLER KONFERANSI

İtalya'da CGIL-CISL-UIL Federasyonu; göçmen işçilerin sorunları, bu işçilerin istemleri ve hakları ile ilgili bir konferans düzenlemiştir. Bu konferansda özellikle, İtalya'da sayıları 500.000'i bulan göçmen işçilerin sendikal haklarının güvence altına alınması, yasa dışı

sömürülmelerinin önlenmesi ve toplumsal sorunlarının çözülmesi konuları görüşülmüştür. Öncelikle de, savunulmalarına bir engel olan yasa dışı durumlarının ortadan kaldırılması ve böylelikle sendikal ve toplumsal eyleme katılabilmeleri öngörülmüştür.

LASTİK-İŞ

LASTİK-İŞ DELEGASYONU FULC'UN KONUĞU OLDU

30 Ocak - 7 Şubat 1980 tarihleri arasında, FULC'un (Kimya İşçileri Birleşik Sendika Federasyonu) konluğu olarak, Lastik-İş Sendikası'ndan, Genel Sekreter Celâl Küçük ve Kocaeli Bölge Başkanı ve Yönetim Kurulu üyesi D. Ali Yalnız'dan oluşan bir delegasyon İtalya'ya gitmiştir. Her iki Sendika yetkilileri birçok karşılıklı görüşmelerde bulunmuş ve Milano'daki Pirelli Biczocca Fabrika Konseyi ile ve FULC Milano Şubesi yöneticileri ile görüşmüşlerdir.

MADEN-İŞ

İKİ İŞYERİNDE YETKİ ALINDI

MESS üyelerinden Sabancı Holding'e bağ bulunan ve daha önce Türk Metal Sendikası'nın yetkili olduğu — Adana Ceyhan yolu üzerinde kurulu Temsa işyerinde 4 ay süren yetki mücadelesini DİSK üyesi Maden-İş Sendikası kazanmıştır. Bu işyerinde Maden-İş 220 işçi adına toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlayacaktır.

Ayrıca Maden-İş Sendikası Balıkesir Orman Tamirhanesinde toplu sözleşme yetkisi almıştır. Balıkesir Orman Tamirhanesi ile birlikte Maden-İş'in yetkili bulunduğu Orman tamirhanelerinin sayısı 11 olmuştur. Türkiye çapında işkolunda 15 orman tamirhanesi vardır. İki orman tamirhanesi ise tarım işkolunda bulunmaktadır.

BAKANLAR KURULU İKİ GREVİ ERTELEDİ

İzmit'te kurulu 161 işçinin çalıştığı Bastas Birleşik Aydınlatma Sanayi ve İstanbul Levent'te kurulu 400 işçinin çalıştığı Tekfen işyerlerinde 19 Mart'ta başlamış olan grevler Bakanlar Kurulu tarafından bir ay süreyle ertelenmiştir.

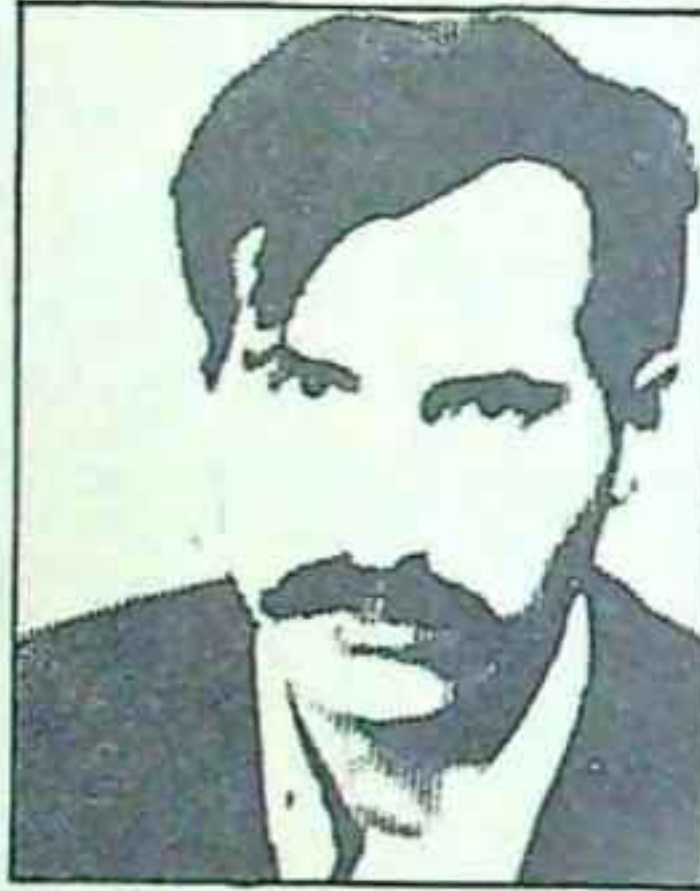

Bu arada grevlerinin Bakanlar Kurulu tarafından ertelenmesi üzerine fabrika önünde bir basın toplantısı düzenleyen Tekfen işçileri erteleme kararı ile stokçuluğu belgelenmiş işverenlerin korunduğunu belirterek "grevimizin belirli bir süre ertelenmesi haklı savaşımlarımızı kesinlikle engelleyemeyecektir" demişlerdir. Basın organlarında geniş biçimde yer aldığı gibi 17 Ağustos 1979'da Tekfen tepolarına yapılan baskınlarda stok ampul ve diğer mallar ortaya çıkarılmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun "grev erteleme" kararı üzerine 25 Mart'ta işbaşı yapan İzmit Bastas işçileri bu karar protesto amacıyla yemek boykotuna başlamışlardır. İşçiler fabrikada çıkan yemeklerini yemeyerek grevdeki arkadaşlarına götürmüşlerdir. Temsilcilere ihtar gönderen işveren dayanışmayı engellemeyince 27 Mart günü fabrika kapılarını kilitleyerek dışarı yemek çıkarılmasını engellemek istemiştir. Ancak Bastas işçilerinin kararlılığı karşısında işverenin bu engellemesi kırılmış ve Bastas işçileri yine yemeklerini grevci arkadaşlarına götürmüşlerdir.

Bu arada Philips Fabrikası işçileri de grevci işçilerle dayanışma için aralarında 30 bin lira toplamışlardır.

İKİ MADEN-İŞ ÜYESİ ÖLDÜRÜLDÜ

Netaş işçisi Mustafa Benlioğlu Otosan önünde bildiri dağıtırken işyerinde Maden-İş'in örgütlenmesini engellemek isteyenler tarafından öldürülmüştür.

Sungurlar işçisi Niyazi Balcı ise işyerinden servis arabası ile evine gitmekte iken servis arabasını durduran üç kişinin silahlı saldırısı sonucu yaşamını yitirmiştir.

Olayı lanetlemek için yapılan protesto gösterilerinde işçiler DİSK saflarında örgütlenmelerini hiçbir gücün engelleyemeyeceğini haykırmışlardır.

OLEYİS

GREVCİ İŞÇİLER DİRENDİLER VE HAKLARINI ALDILAR

1979 Haziran'ında greve çıkan ve 279 gündür aynı kararlılık ve disiplin içinde bu grevi sürdüren Pera Palas işçilerinin istemleri doğrultusunda toplu iş sözleşmesi bağlanmış ve 1.4.1980 günü grev kaldırılmıştır.

Bağtlanan toplu iş sözleşmesiyle 1.1.1979 tarihinde işçilerin ücretlerine; birinci yıl 5.000 TL ücret zammı, sözleşmenin ikinci yılında 7.000 TL ücret artışı, her ay net 750 TL yakacak yardımı, grevde geçen süreler için her bir işçiye net 40.000 TL grev ödemesi ve diğer ekonomik ve demokratik kazanımlar sağlanmıştır.

90 günü aşkın bir süredir yasadışı lokavta karşı direnen **PANDOROSA CAFE-BAR-RESTAURANT** işçilerinin kararlı mücadelesi sonunda bağitlanan toplu iş sözleşmesi ile iş akitleri feshedilen tüm işçilerin işe alınması yanında, ileri ekonomik ve demokratik kazanımlar sağlanmıştır.

Ayrıca Kosova Et Lokantası'nda çalışan Oleyis üyesi işçilerin Eylül 1979 tarihinden bu yana yasadışı lokavta karşı verdikleri mücadele sonunda bağitlanan protokolle iş akdi feshedilen işçilerin yeniden işe alınmaları sağlanmıştır.

Diğer taraftan 1978-1979 dönemi için toplu iş sözleşmesi bağitlanan işyerlerinde hayat pahalılığı nedeniyle görüşmeler başlatılmış, Sheraton Otelinde maktu aylıkla çalışan Oleyis üyelerine 8.000 TL hayat pahalılığı zammı sağlanmıştır.

HILTON OTELİNDE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ BAĞITLANDI

1 Ocak 1980'den geçerli Hilton Otelinde toplu iş sözleşmesi için işverenle yapılan görüşmeler anlaşmayla sonuçlanmış ve 14.2.1980'de bağitlanmıştır.

600'ün üzerinde OLEYİS üyesinin yararlanacağı toplu iş

sözleşmesiyle, iş akdinin İş Yasası'nın 13 veya 17'nci maddelerine göre işverence sona erdirilmesi, denetim altına alınmıştır. Sendika ve işverenin eşit sayıda katıldığı kurul kararı olmaksızın işçi çıkartılması bu sözleşme ile mümkün değildir. Toplu iş sözleşmesi ile elde edilen yeni kazanımlardan bazıları şöyledir: Kıdem Tazminatı: İşçinin iş bağitına kurul kararı ile son verilmesi veya işçinin kendi istemi ile işten ayrılması halinde 45 günlük ücret tutarı. Ücret Artışı: Maktu aylık ücretle çalışan tüm üye işçilerin ücretlerine 1.1.1980 tarihinden geçerli olmak üzere, 18.000 TL seyyanen ücret artışı ve 2.000 TL yıpranma zammı ile bunlara ek olarak işyerinde geçmiş her bir kıdem yılı için 200 TL kıdem zammı yapılmıştır.

Yine aynı işçilerin ücretlerine 1.1.1981 tarihinde 15.000 TL daha ikinci yıl ücret zammı yapılacaktır.

İkramiye: İşyerinde çalışan tüm işçilere işveren 1980 yılı içinde 5,5 aylık (165 günlük, 1981 yılı içinde ise 6 aylık (180 günlük) ücretleri tutarında ikramiye ödeyecektir.

Yüzde karşılığı ücret: İşyerinde uygulanmakta olan % 15'ler karşılığında ücret alan işçilerin her bir ücret-puanının en az değerleri 1980 yılında 6.000 TL, 1981

yılında ise 8.000 TL'dir. Bu en az değerlere hafta tatili günleri için işverence ödenen miktarlar dahil değildir.

PETKİM-İŞ

PAHALILIK ZAMMI TALEBİ YAYGINLAŞIYOR

Petkim-İş Sendikası 19 işyerinde pahalılık zammı isteminde bulunmuştur. Bunlardan 18 işyerinde her ay net 2.500 TL sına varan pahalılık zamları alınmıştır.

700 işçinin çalıştığı DEVA İLAÇ SANAYİİ işvereni pahalılık zammı talebini kabul etmediği için bu işyerinde işçiler pahalılık zammı alana kadar mücadeleye kararlıdırlar.

Ayrıca Petkim-İş'e bağlı **AKBAŞOĞLU SANAYİİ GAZLARI** işyerinde 7 Şubat 1989 tarihinde grev uygulamasına başlanmıştır.

TÜRK-HENKEL'DE TİS BAĞITLANDI

Petkim-İş Sendikasının örgütlü olduğu Türk-Henkel Kimyevi Maddeler San. A.Ş. işyerinde yeni dönem toplu iş sözleşmesi imzalanmıştır. 100 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmesi 27.3.1980 tarihinden itibaren geçerli olup, iki süreli dir. Sözleşme ile kazanılan haklardan bazıları şöyledir:

Ücret zammı: Saat ücretine 1. yıl 50 TL, II. yıl 60 TL. Kıdem zammı: Saat ücretine 75 kş (işe girdiği tarihten bugüne kadar kıdemi için) Kıdem tazminatı: Yılına 60 gün,

İkramiye: I. yıl 6 maaş, II. yıl 6 maaş, Haftalık çalışma saati: Hatfada 5 gün ve 45 saattir, Yıllık izin: Yasal süreye 4 gün ilâve, Yakacak ödeneği: Yılda 30 bin TL, İhbar tazminatı: Kıdemi 3 yıldan fazla olanlara 17 hafta. İhbar kıdemden sayılacak ve bu süredeki tüm haklar (ücret zammı, ikramiye, yakacak yardımı vb) ilave edilecektir.

SINE-SEN

TFİS SINE-SEN'E KATILDI

Sinema emekçileri uzun yıllar hukuki statüleri belirlenmediğinden işçi sayılmadıklarından örgütlenme mücadelesinde gelişen işçi sınıfı hareketinin gerisinde kalmışlardır.

Ancak son yıllarda sinema emekçileri, sanatçılar, sosyal güvence, sinema yasası, Sansür konusunda somut eylemler koymuşlar;

örgütlenme-sendikalaşma hareketi büyümüş ve Ankara yürüyüşü ardından SINE-SEN doğmuştur.

Sinema emekçileri SINE-SEN çatısı altında ekonomik-demokratik ve kültürel mücadelelerini sürdürürken bir grup sinema emekçisi SINE-SEN'den ayrılarak TFİS'i (Türkiye Film İşçileri Sendikası) kurmuşlardır.

SINE-SEN Şubat 1979'da DİSK saflarına katılmıştır. İşçi sınıfının ekonomik mücadelesindeki birliğinin DİSK çatısı altında sağlanmasını kendine ilke edinen SINE-SEN gün geçtikçe gelişmiş tüm sinema emekçilerini kucaklamış ve onların temel sorunlarını çözme mücadelesine girmiştir.

Aynı işkolunda örgütlü olan TFİS kendini fesh ederek SINE-SEN'e katılma kararı almıştır. Sinema emekçilerinin birliği için zorunlu olan bu katılma 31 Mart 1980 günü yapılan TFİS 2. Olağanüstü Genel Kurulunda gerçekleşmiştir.

İŞKOLUNUN İLK TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞMESİ BAŞLADI

TRT Genel Müdürlüğüne bağlı TRT TV Film Masası Yorgun Savaşçı filminde çalışan sinema

emekçileri SINE-SEN'de örgütlenmişlerdir.

Bu örgütlenme sonunda SINE-SEN işyeri yetkisi almak için Çalışma Bakanlığı İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğüne başvurmuş ve TRT, TV Film masasının çekmekte olduğu Yorgun Savaşçı filminde çalışan SINE-SEN üyesi sinema emekçileri adına toplu iş sözleşmesi çağrısı yapmıştır. Bölge Çalışma Müdürlüğü bu işyerinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini SINE-SEN'e vermiştir.

İşverenin toplu sözleşme görüşmelerine yapılan çağrıları yanıt vermemesi üzerine SINE-SEN durumu Bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirmiştir. Bölge Çalışma Müdürlüğü işvereni Bölge Çalışma Müdürlüğünde TİS görüşmelerine çağırıştır. İşveren bu görüşmeye de gelmemiştir.

Bunun üzerine BÇM'nde bir tutanak tutularak işverene bildirilmesi istenmiştir. Bölge Çalışma Müdürlüğü TRT, TV, Film Masası Yorgun Savaşçı filmi hakkında 25.3.1980 tarihli bir yazı göndererek 275 sayılı yasanın 15. maddesi uyarında 9.4.1980 günü Bölge Çalışma Müdürlüğünde bir toplantı düzenlenmiş olduğunu bildirmiştir.

Uzun yıllar işverenlerin keyfi uygulamalarına boyun eğmek zorunda bırakılan sinema emekçilerinin örgütlenme ve DİSK saflarına katılma mücadelesindeki kararlılıklarını hiçbir güç kıramayacaktır.

SOSYAL-İŞ

KOÇTUĞ'DA SÖZLEŞME BAĞITLANDI

Sosyal-İş Sendikası Koçtuğ Denizcilik A.Ş.'de yeni dönem toplu iş sözleşmesini bağitlamıştır. İstanbul, İskenderun ve İzmir şubelerinde çalışan toplam 100 işçiyi kapsayan sözleşmeyle sağlanan haklardan bazıları şunlardır:

- 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kabul edilmiştir,
- Ücret zammı: 1. yıl için 13 bin, 2. yıl için 15.500 TL,
- Eski sözleşmede 6 maaş olan ikramiye 1 Mayıs'ta 10 bin, Kurban Bayramında 10 bin ek ikramiye zammı alınmıştır,
- 20 bin lira yakıt ödeneği,
- 15 bin lira izin ödeneği sağlanmıştır.

Ayrıca Osmanlı Bankasında Sosyal-İş ile işverenlik arasında süren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamadı ve uzlaştırma kuruluna gidildi.

150 kişinin çalıştığı İstanbul Bakırköy'de kurulu Santral Mağazasında toplu iş sözleşmesi görüşmeleri sürerken, Koç Holding'e bağlı Şark Sigortada yeni dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başlanmıştır.

TEKSTİL

TEKSTİL GENEL BAŞKANI RIDVAN BUDAK TUTUKLANDI

Tekstil Sendikası Genel Başkanı Rıdvan Budak hakkında, Tekstil grevlerinin başlayacağını ilân eden açıklamanın hemen ardından tutuklama kararı verilmiştir. Rıdvan Budak şu an İzmir'de tutuklu bulunmaktadır. Tekstil işçilerinin greve başladıkları gün, Genel Başkan Rıdvan Budak'ın tutuklanması bir raslantı değildir.

Ancak şu unutulmamalıdır ki tekerci sermayenin önde gelen örgütlerinden Tekstil İşverenleri Sendikasına karşı grev yapan tekstil işçilerinin mücadelesi her türlü baskı ve engellemelere karşı kararlılıkla sürecek ve başarıya ulaşacaktır.

ZAFER TEKSTİL İŞÇİLERİNİN OLACAK

Tekstil Sendikası ile Tekstil İşverenleri Sendikası arasında süren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanmaması üzerine 77 işyerinde grev kararı alınmıştır. Bu grev kararı 30 bini aşkın işçiyi kapsamaktadır. 21 Şubattan bu yana kademeli olarak grev uygulamasına başlayan işyeri sayısı 40'dır. Bu işyerinde 16 bin tekstil işçisi grevdedir.

27 Mart 1980 tarihinde bir basın toplantısı düzenleyen Tekstil Sendikası Genel Başkan Vekili Süleyman Çelebi Tekstil İşverenleri Sendikası Genel Başkanı Halit Harin'in TRT dahil tüm basın organlarında yer alan "tekstil işçisinin 28 bin lira ücret aldığı" yolundaki kamuoyunu yanıltıcı açıklamasını şöyle yanıtlamıştır:

"...Bu 28 bin lira ücret, ikramiye, yakacak, izin, yol parası, giyim, yardımı, çocuk parası, kıdem, teşvik ikramiyesi, yemek, taşıma,

evlenme, doğum, ölüm, tahsil, gezi ve SSK işveren hissesinin eklenmesiyle ikinci yılda ulaşan brüt rakamdır. Görüldüğü gibi hayat pahalılığının % 100'ü aşmakta olduğu ülkemizde, Bay Narin'in sözleşmenin ikinci yılında her işçi her ay doğum, ölüm, evlenme yardımı alacakmışcasına, ve SSK işveren hissesi de katılarak ulaşılan brüt rakamdan, tekstil işçisinin eline bugün 28 bin lira veriyormuş gibi sözletmektedir. Oysa bu miktardan bugün işçinin eline ne geçer? Tekstil İşverenlerinin sözünü ettiği birinci yıl için çıplak ücret ödemesi 145.380 lira brüt ücretten net ele geçen 73.874 lira yıllıktır. Yani ele geçen net aylık 5683 liradır.

"...Bay Halit Narin grevlerimizi "ideolojik" amaçlı olarak nitelendiriyor. Elimize bugün grev yerlerinde işçilerin aldıkları net aylık ücret örnekleri var. Bunlardan birkaç örnek ne için grev yaptığımızı anlatmaya yeterlidir. Dinarsu Fabrikasında 12 yıllık bir tekstil işçisinin net aylığı 3 139 liradır. Çifti 120 liraya satılan Vogbali çoraplarını yapan fabrikada 20 yıllık tekstil işçisinin net aylığı 3.510 liradır. Fiyatları sürekli artan kot pantolonlarını üreten 17 yıllık bir tekstil işçisinin net aylığı 3.400 liradır."

YERALTİ MADEN-İŞ

AŞKALE'DE OYNANAN OYUNLAR MADEN İŞÇİLERİNİN BİRLİĞİNİ BOZAMAYACAKTIR

Yeni MC iktidarı ile birlikte DLİ Müessese Müdürlüğü'ne Erzurum Ülkü-Tek Başkanı Erol Kavukçu getirilmiştir. Erol Kavukçu'nun ilk işleri Müessese Müdürlüğü'nde çalışmakta olan Yeraltı Maden-İş üyelerini bölgelere sürmek olmuştur. İşçilerin direnmeleri üzerine Müessese Müdürü, Müesseseyi faşist militanlarla doldurmuştur.

DLİ Müessese Müdürlüğü'nü kendince düzenleyen Erol Kavukçu ikinci adımını Aşkale Bölge Müdürlüğü'nde atmıştır. Zaten malzemedan teknik bilgiye kadar tümüyle yoksun bırakmaya çalıştıkları Aşkale Linyit İşletmesini tümüyle terk etmişlerdir. Aşkale Bölgeye sürgün edilen işçilere,

Erzurum'dan getirilen faşistlerce saldırılar düzenlenmiş, birçok işçi yaralanmıştır. Son olarak da direnen, işini bırakmayan işçilerin iş akitlerini feshetmiştir. Yeraltı Maden İş üyesi işçiler toplu iş sözleşmesini ve yasaları çiğneyen bu uygulamaya karşı direnmişlerdir.

Bu direnişte Yeraltı Maden-İş üyesi işçilerin temsilciliğini yapan sendika üyesi Ali Taş 4 Nisan günü Aşkale'de kurşunlanmıştır.

DLİ Müessesesi Aşkale işyerinde son günlerde işçiler üzerinde başlayan baskıların Ali Taş'ın öldürülmesi boyutuna ulaşması üzerine Yeni Çeltekin Linyit İşletmesinde ve Turhal Antimuan İşletmesinde çalışan maden işçileri bir gün ocaklara inmemişlerdir.

Olaylar üzerine bir açıklama yapan Yeraltı Maden-İş Genel Başkanı Çetin Uygun Aşkale'de oynanmak istenen oyunları anlatmış ve şöyle demiştir:

"Yeraltı Maden-İş Sendikası olarak işyerinden doğan haklarımızı kimseye gasbettirmek dileğinde değiliz. İşyerinde Maden Yasaları ve can güvenliği sağlanmış bir işletmecilik ilkelerini çiğneyenlere karşı tavrımız uzlaşmazdır ve bu yasal hakkımızdır da.

"İşyerinde, bölgede mezhep, bölgelilik ayırımı yaratarak faşist düşüncelerini gerçekleştirmeye kalkacaklara, her kim olursa olsun karşı duracağız."

DİSK YAYINLARI

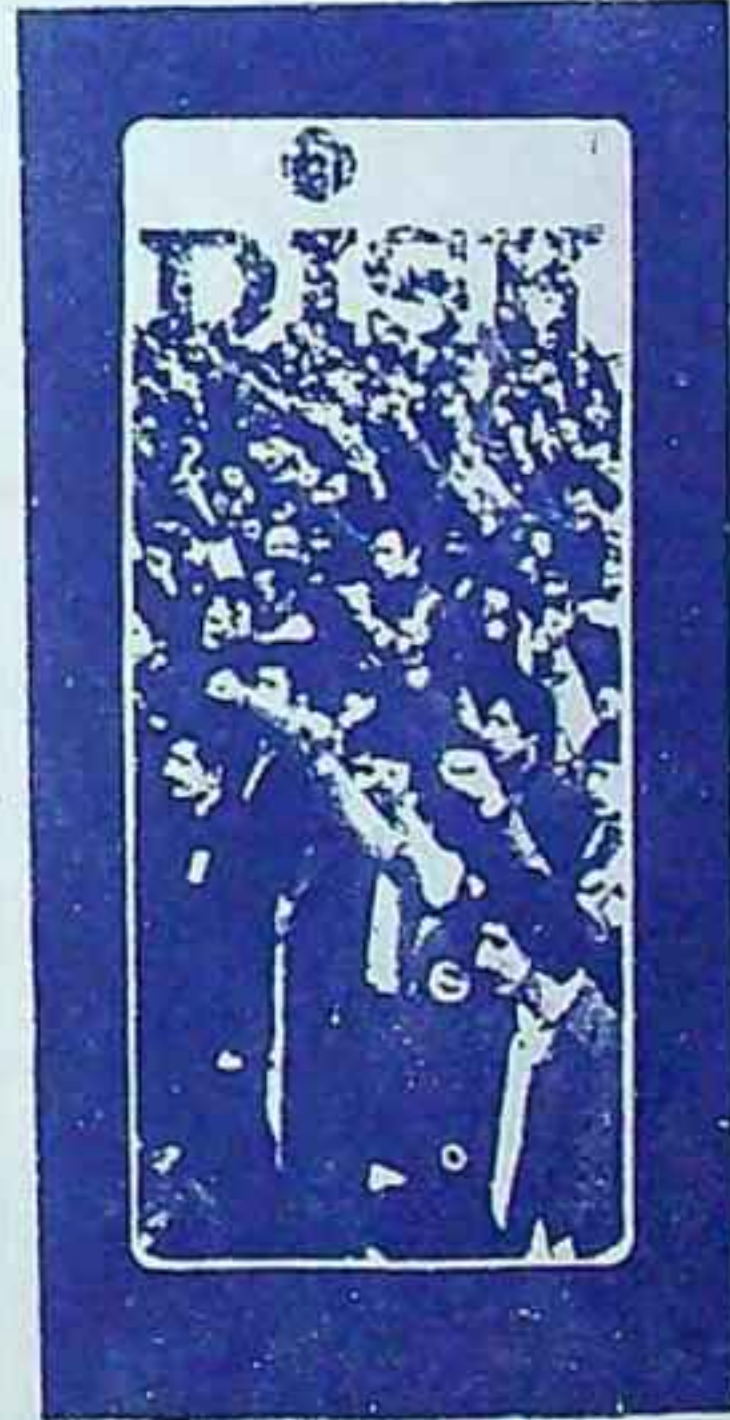
DİSK Dergisi abone dönemi şubat ayında sona ermektedir. Dergimize abone olmak ve aboneliklerini yenilemek için Türkiye İş Bankası Merter Şubesi 146 sayılı hesaba, Ziraat Bankası Merter Şubesi 55 sayılı hesaba, Yapı ve Kredi Bankası Merter Şubesi 920.000 sayılı hesaba ve Akbank Merter Şubesi 12039 sayılı hesaba yıllık abone bedeli tutarı olarak 250 TL yurtiçi, 500 TL yurtdışı yatırmak yeterlidir.

DÜZENLİ YAYINLAR:

- 1-DİSK AJANSI
- 2-DİSK AJANSI AYLIK ÖZETİ (İngilizce ve Fransızca)
- 3-DİSK DERGİSİ (Aylık Yayın Organı)
- 4-DİSK'İN SESİ (Onbeş günlük kitle yayın organı)

KİTAP VE BROŞÜRLER:

1.TÜRK-İŞ Çıkmazı 1976	(Tükendi)
2.Kuruluş Bildirisi Anatüzük 1967	(..)
3.İşçilerin Uyanışı 1967	(..)
4.2.Genel Kurul Çalışma Raporu 1968	(..)
5.Sıkıyönetim Anayasaya Aykırıdır 1970	(..)
6.DİSK'in 4.Mücadele Yılı 1970	(..)
7.TÜRK-İŞ'e Verilen Dörtlü Rapor 1971	(..)
8.Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararı 1972	(..)
9.IV.Genel Kurul Raporu 1973	(..)
10.Referandum 1973	(..)
11.Erdemir Grevinin İçyüzü 1974	(..)
12.Genel Af 1974	(..)
13.Anatüzük 1974	(..)
14.Ortak Pazar ve Türkiye 1974	(..)
15.V.Dönem Çalışma Raporu 1975	(..)
16.V.Genel Kurul Belgeleri 1975	(..)
17.Anatüzük 1975	(..)
18.Ana ve Emekçi Olarak İşçi Kadının El Kitabı	(..)
19.1 Mayıs 1976	(..)
20. Anatüzük 1976	(..)
21.Göçmen İşçiler Sorunu 1976	(..)
22.1 Mayıs 1978	(..)
23.Yeni Vergi Tasarısı üzerine görüşler 1978	(..)
25.Anatüzük 1978	(..)
26.6.Genel Kurul Kararları	(..)
28.Demokratik Sınıf ve Kitle Sendikacılığının Temel İlkeleri	(..)
29.Sınıf ve Kitle Sendikacılığının Disiplin İlkeleri Açısından	(..)
30.Demokratik Tek Tip Tüzük	(..)
31.Daha Fazla Kan, Daha Fazla Kâr	(..)
32.DİSK Yürütme Kurulu Uyarıyor.	(..)
DİSK Nedir?	(..)

IMAYS

DISK

